

Ympäristöministeriön
tiliviraston
toimintakertomus ja
tilinpäätöslaskelmat
vuodelta 2006

Ympäristöministeriön
tiliviraston
toimintakertomus ja
tilinpäätöslaskelmat
vuodelta 2006

Helsinki 2007

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 8 | 2007
YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Hallintoyksikkö

Taitto: Leila Haavasoja

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö
> Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja

Edita Prima Oy. Helsinki 2007

ISBN 978-952-11-2627-7 (nid.) tai (sid.)
ISBN 978-952-11-2628-4 (PDF)
ISSN 1796-1696 (pain.)
ISSN 1796-170X (verkkoj.)

SISÄLLYS

I Toimintakertomus	5
1.1 Johdon katsaus toimintaan	5
1.2 Ympäristöhallinnon organisaatio	6
1.2.1 Ympäristöhallinto.....	6
1.2.2 Ympäristöministeriön tiliviraston organisaatiot 2006	7
1.3 Tuloksellisuuden kuvaus	9
1.3.1 Tiliviraston toimintakertomuksen laadintaperiaatteet	9
1.3.2 Yleistä	10
1.3.3 Ympäristönsuojelu.....	11
1.3.4 Alueidenkäyttö	26
1.3.5 Luonnonsuojelu	33
1.3.6 Vesivarojen käyttö ja hoito	36
1.3.7 Asuminen	38
1.3.8 Rakentaminen	44
1.3.9 Tehtäväalueittaiset kustannukset ja maksullinen toiminta	50
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	55
1.4.1 Ympäristöministeriö	55
1.4.2 Ympäristökeskukset	57
1.4.3 Ympäristölupavirastot.....	60
1.5 Tilinpäätösanalyysi	62
1.5.1 Rahoituksen rakenne ja talousarvion toteutuminen	62
1.5.2 Tuotto- ja kululaskelma ja tase	63
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	64
1.7 Arviointien tulokset	65
1.8 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä	66
1.8.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	66
1.8.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	66
2 Talousarvion toteutumalaskelma	67
3 Tuotto ja kululaskelma	76
4 Tase	77
5 Liitetiedot	79
5.1 Tilinpäätösliitteet	79
5.2 Muut liitteet	100

1 Toimintakertomus

1.1

Johdon katsaus toimintaan

Ympäristöhallinnon kansainvälinen luonne näkyi Suomen EU-puheenjohtajuuskauden työmäärässä. Puheenjohtajuuteen normaalisti kuuluvien EU:n sisäisten vetovastuiden lisäksi ympäristöministeriöllä oli vastuu lähes parinkymmenen kansainvälisen kokouksen EU-koordinaatiosta, joista ylivoimaisesti vaativin oli Nairobissa järjestetty laaja ilmastokokous. Lisäksi Suomessa järjestettiin ympäristöalalla EU:n ja Yhdysvaltojen sekä EU:n ja Venäjän tapaamiset ja oltiin useiden muiden EU:n kahdenvälisen tapaamisten valmisteluissa mukana. Ilmastopolitiikka oli Suomen puheenjohtajuuskaudella näkyvästi esillä.

Kokonaisuutena puheenjohtajuuskausi onnistui hyvin. Suomen aloitteellisuus uuden sukupolven ympäristöpolitiikan muotoilussa sai erityistä kiitosta samoin kuin aktiivisuus Yhdysvaltojen suuntaan. Erityinen saavutus on myös Suomen tuleva asema edustamassa teollisuusmaita sekä Kioton pöytäkirjan että YK:n ilmastopöytäkirjan puheenjohtajistoissa. Kyseessä on maailman seuratuin ja vaativin neuvotteluprosessi.

Toimintaympäristö ei ole merkittävästi muuttunut. Maapallon ja lähialueen ympäristöhuolien lisääntyvä trendi on jatkunut. Venäjän merikuljetusten määrä ja onnettomuusriskit Itämerellä ovat kasvamassa. Rehevöityminen ei ole osoittanut paraneamisen merkkejä monista tehdyistä toimituksista huolimatta. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiuksia on parannettu kasvavan liikenteen lisätessä edelleen onnettomuusriskiä Itämerellä. Kaasuputken rakentamista mereen suunnitellaan, mikä ei tule olemaan ongelmatonta. Ilmastomuutokseen on sekä varauduttava että taisteltava sen hallitsematonta muutosta vastaan.

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on noussut entistä vahvemmin maailmanlaajuisiksi huolen aiheiksi. Suomessa Etelä-Suomen metsien suojeleohjelman koevaiheen tulokset arvioitiin menestyksekkäiksi, mikä kannustaa jatkamaan ohjelmaa. Tulokset olivat hyviä sekä kansantalouden että suojeleohjelman laadun kannalta arvioituna.

Myöskään maankäytön, asumisen tai rakentamisen alalla ei toimintaympäristössä ole tapahtunut ennakoimattomia muutoksia. Tonttitarjonnan edellytyksiä on parannettu. Asuntojen hinnat ovat pysyneet korkealla. Asunnottomuus on edelleen vähentynyt. Rakentamisen laatuongelmiin on käyty käsiksi. Yhdyskuntarakenteen hajautuminen erityisesti Helsingin seudulla on huolestuttavaa tulevien kustannusten kannalta. Toiveita on asetettu seudun yhteistyölle, joka on hitaasti käynnistynyt.

Ympäristöhuolet ovat kasvussa, mutta ympäristöhallinnon resurssit vähenevät. Tuottavuusohjelmalla yritetään paikata vajausta. Ohjelman konkreettiset toteuttamistoimet ovat käynnissä ja laajat selvitykset vireillä. Alueelliset ympäristökeskukset ovat osallistuneet selvityksiin. Ilmapiiiri on pysynyt rakentavana. Nähtävissä on

kuitenkin, että useat EU:ssa valmisteilla olevat direktiivit tulevat vaatimaan lisävoimavaroja. Jo hyväksytty REACH-asetus lisää valvottavien kemikaalien määrää. Rakennusten energiansäästöön tulee kohdistumaan huomattavia lisäpaineita.

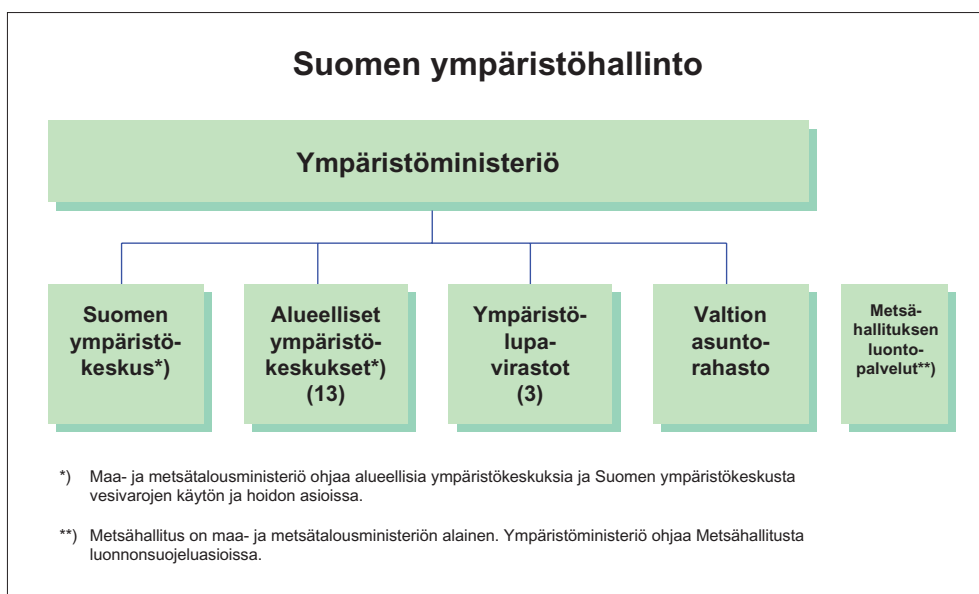
Kaikkialla maailmassa on huolestuttu ympäristön tilan muutoksesta. Tämä vauhdittaa tekniikan kehitystä ja ympäristöliiketoiminnan kasvua. Ympäristöosaamisella ja -liiketoiminnalla on tärkeä rooli ympäristöongelmien ratkaisuisissa. Suomen hyvä maine ympäristömaana voi edistää vientiä, mutta tätä ei ole käytetty riittävästi hyväksi. Julkisella sektorilla on tässä oma roolinsa. Ympäristöliiketoiminnan maailmanmarkkina-arvo oli noin 600 miljardia euroa, ja osuus kasvaa vauhdilla. Suomen on siitä kyettävä hyötymään. Puhtaiden teknologioiden kehittämisen avulla on mahdollisuus luoda ympäristöliiketoiminnasta tukijalkaa suomalaiselle teollisuudelle. Suomi kuuluu kansainvälisissä ympäristöalan vertailuissa kärkimaihin.

1.2

Ympäristöhallinnon organisaatio

1.2.1

Ympäristöhallinto

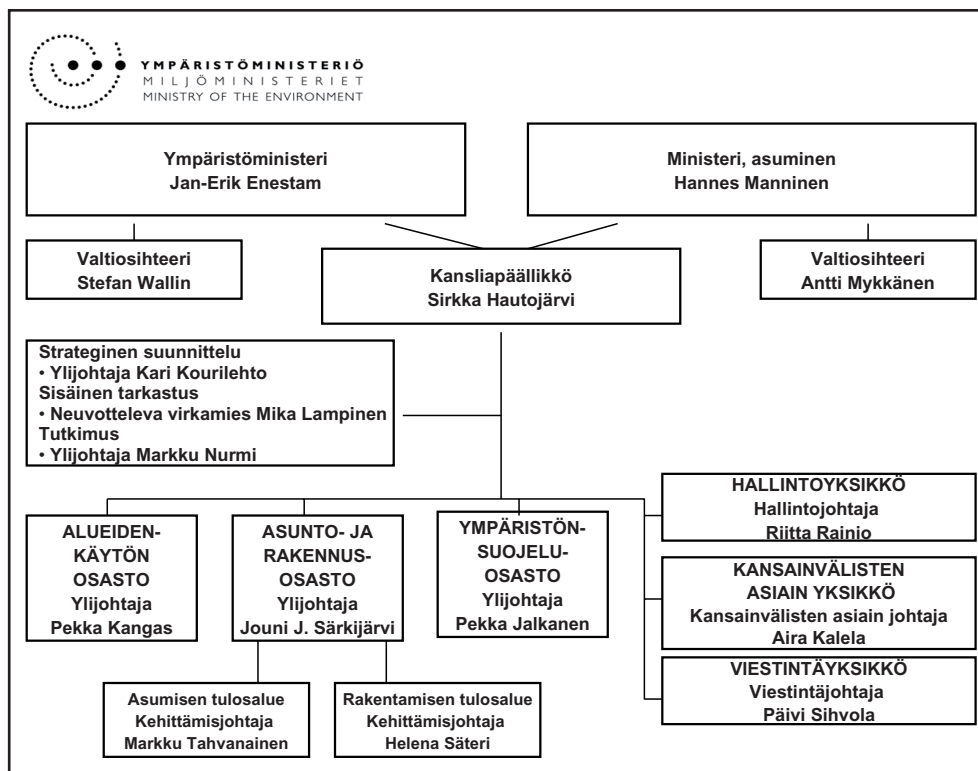
Ympäristöministeriön tiliviraston organisaatiot 2006

Ympäristöministeriön tilivirastoon kuuluvat edellä kuvatuista ympäristöhallinnon organisaatioista ministeriö, 13 alueellista ympäristökeskuksesta ja kolme ympäristöluvavirastoa.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön visio on ekotehokas yhteiskunta ja hyvinvointia edistävä elinympäristö.

Ympäristöministeriö edistää kestävä kehitystä ja kansalaisten hyvinvointia. Ympäristöministeriö toimii hyvän elinympäristön aikaansaamiseksi, luonnon toimintakyvyn turvaamiseksi ja asunto-olojen parantamiseksi.

Alueelliset ympäristökeskukset

Alueelliset ympäristökeskukset huolehtivat toimialueellaan ympäristönsuojelua, alueiden käyttöä, luonnonsuojelua, kulttuuriympäristön hoitoa, rakentamisen ohjausta sekä vesivarojen käyttöä ja hoitoa koskevista tehtävistä. Ne myöntävät ympäristölupia ja valvovat lupaehtojen noudattamista. Ympäristökeskukset ohjaavat alueiden käyttöä ja rakentamista. Ne vastaavat luonnon monimuotoisuuden säilymisestä, toteuttavat luonnonsuojeluohjelmia sekä edistävät luonnon virkistyskäyttöä. Myös rakennussuojelu ja kulttuuriympäristön hoito kuuluvat niiden tehtäviin. Ympäristökeskukset tuottavat tietoa alueensa ympäristön tilasta sekä edistävät ympäristötietoisuutta. Ympäristökeskukset hoitavat myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä.

ALUEELLISET YMPÄRISTÖKESKUKSET

**UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Leena Saviranta

**LOUNAISSUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Risto Timonen

**HÄMEEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Harri Kallio

**PIRKANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Ulla Koivusaari

**KAAKKOIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Leena Gunnar

**ETELÄ-SAVON
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Heikki Teräsvirta

**POHJOIS-SAVON
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Markku Henttonen

**POHJOIS-KARJALAN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Marketta Ahtiainen

**LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Pertti Sevola

**KESKI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Risto Palokangas

**POHJOIS-POHJANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Mauno Rönkkömäki

**KAINUUN
YMPÄRISTÖKESKUS**
johtaja
Heikki Aronpää

LAPIN YMPÄRISTÖKESKUS
johtaja
Kari Kinnunen 31.5.2006 asti
Olavi Parpala 1.6-31.8.2006
Matti Hepola 1.9.2006 lukien

Ympäristölupavirastot

Ympäristölupavirastot ovat vesilain ja ympäristösuojelulain mukaisia alueellisia lupaviranomaisia. Niiden käsiteltäviksi tulevat ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät ympäristöluvat, vesilain mukaiset luvat sekä ne luvat, joissa alueellinen ympäristökeskus on luvan hakijana tai on merkittävästi edistänyt hankkeen toteuttamista. Ympäristölupavirastoille kuuluvat myös hallintopakkoasiat ja pääosa vesien pilaantumisesta aiheutuvista korvausasioista.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Johtaja
Aino Turpeinen

Itä-Suomen ympäristölupavirasto

Johtaja
Marjo-Riitta Kaikkonen

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto

Johtaja
Matti Hepola (virkavapaa 1.9.2006 lukien)
ma. Jukka Sihvomaa

1.3

Tuloksellisuuden kuvaus

1.3.1

Tiliviraston toimintakertomuksen laadintaperiaatteet

Ympäristöministeriön tiliviraston toimintakertomus vuodelta 2006 on laadittu ottamien huomioon talousarvioasetuksen säädökset (TaA1243/1992, muutos 254/2004) ja valtiokonttorin 1.12.2006 antama laadintaohje.

Toimintakertomus on laadittu pääosin tehtävälohkoittaista tarkastelua noudattaen. Tehtäväalueittaiset kustannukset ja maksullinen toiminta sekä henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen on käsitelty virastoryhmittäin. Tätä tarkastelua tukee se, että ympäristöministeriö tilivirastona käsittää sekä ympäristöministeriön että alueelliset ympäristökeskukset ja ympäristölupavirastot.

Talousarvio mukaan toimintakertomus laaditaan tilivirastojen lisäksi myös niistä virastoista, joille ministeriö on vahvistanut tulostavoitteet. Ympäristökeskukset ja ympäristölupavirastot ovat tehneet omat toimintakertomuksensa vuodelta 2006.

Toimintakertomuksen laadinnassa on tarkasteltu toiminnan tavoitteiden ja tulosten välistä suhdetta sekä analysoitu tulosten vaikutuksia ns. tuloksellisuuden peruskriteeristöä noudattaen. Useilla ympäristöhallinnon osa-alueilla jatketaan toimintaa kattavasti kuvaavien mittareiden ja indikaattoreiden kehittämistä. Koko hallinnonalalla kehitetty raportointia ja toiminnan seuranta jo usean vuoden ajan.

Yleistä

Ympäristöhallinnon tuottavuusohjelman hankkeet etenivät suunnitelmallisesti

Henkilösuunnitelmat valmistuivat

Ympäristöhallinnon kehittämisessä on lähtökohtana parantaa toiminnan tuottavuutta ja laatua. Hallinnonalan tuottavuusohjelman, Paremmiin vähemmällä – henkilöstön hyvinvoinnista huolehtien, toimeenpanoon liittyen kaikki ympäristöhallinnon virastot laativat henkilöstösuunnitelmat. Niiden lähtökohtana olivat tuottavuusohjelman kehittämishankkeet ja keväällä 2006 kehyskäsittelyssä hallinnonalalle vahvistettu henkilöstön vähentämistavoite 250 henkilötyövuotta vuoteen 2011 mennessä. Tämä tavoite kohdennettiin alustavasti virastoille henkilöstösuunnitelmien laadinnan pohjaksi. Suunnitelmien mukaiset henkilöstövähennykset painottuvat ohjelmakauden loppupuolelle, jolloin myös tuottavuushankkeiden vaikutukset alkavat näkyä ja merkittävä osa henkilöstöstä tulee eläkeikään. Henkilöstösuunnitelmien toteutumisesta virastoissa seurataan vuosittain tulosneuvottelujen ja kehityskeskustelujen yhteydessä.

Tuottavuusohjelman kehittämishankkeet etenivät

Kertomusvuonna valmistui esiselvitys alueellisten ympäristökeskusten asiantuntimuksen keskittämisestä ja yhteistoiminnan lisäämisestä (Ympäristöministeriön raportteja 11/2006) ja selvitysmiehen ehdotus luonnonsuojeluhallinnon työnjaon kehittämisestä (Ympäristöministeriön raportteja 13/2006). Päätökset jatkotoimenpiteistä saadut lausunnot huomioon ottaen siirtyivät vuodelle 2007.

Ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon tehostamista sekä lupakäytäntöjen yhtenäistämistä koskeva laaja hanke valmisteli väliraporttejaan, joiden määräaika oli 31.1.2007. Vuonna 2006 valmisteltiin ympäristölupajärjestelmän yksinkertaistamista, lupahallinnon uudistamista sekä lupien käsittelyä tukevan tietojärjestelmän kehittämistä.

Ympäristön tilan seurannan ja raportoinnin kehittämistä varten arvioitiin ympäristöhallinnon valtakunnalliset seurannat sekä laadittiin vesienhoitoalueen seurannan periaatteet ja esimerkkejä seurantaohjelmaksi. Lisäksi valmisteltiin ympäristön seurannan ja raportoinnin kehittämishanketta, jossa sovitetaan yhteen ympäristöhallinnon alueellisiin seurantoihin, kansainvälisiin ja kansallisiin raportointeihin sekä biodiversiteettiseurantoihin käytettävät voimavarat ja kasvavat seurantarpeet.

Ympäristöministeriön asettama ympäristötutkimuksen koordinaatioryhmä aloitti toimintansa. Alueellisten ympäristökeskusten tutkimustoiminnan selvitystyön perusteella ministeriö valmisteli päätöstä, jonka mukaisesti Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tutkimustoimintaa alueellistetaan Oulun ja Jyväskylän lisäksi Joensuuhun ja Kuopioon. Samassa yhteydessä määritellään alueellistettavan tutkimustoiminnan aihealueet ja SYKEN palvelukseen siirrettävä henkilöstö. Merentutkimuslaitoksen tulosohjaus biologisen tutkimuksen, osittain kemiallisen tutkimuksen ja Itämeren seurannan osalta siirtyi ympäristöministeriölle.

Ympäristöhallinnon palveluyksikkö (YPY) aloitti toimintansa Mikkelissä Etelä-Savon ympäristökeskuksen yhteydessä maaliskuun alussa. Vuoden 2006 aikana palveluyksikköön siirtyivät kaikkien ympäristöhallinnon virastojen palkanlaskennan tehtävät. Taloushallinnon tehtävien siirto alkoi syksyllä ja jatkuu vaihteittain syksyyn 2007.

Palveluyksikön valmistelusta vastanneessa PAVE- hankkeessa kuvattiin palveluyksikön toiminnan alkamiseen liittyen muun muassa henkilöstö- ja taloushallinnon

prosessit ja tehtäväjako palveluyksikön ja virastojen kesken, laadittiin tehtävien siirtoaikataulu, hankkeessa noudatettavat henkilöstöpoliittiset periaatteet sekä palveluyksikön hallintomalli ja rahoitusperiaatteet. YPY:n suunniteltu henkilömäärä on 20 ja vuoden lopussa palveluyksikössä oli 17 henkilöä. Toiminta on käynnistynyt osittain jopa suunniteltua aikaisemmin.

Valtion asuntorahaston (ARA) tehtävät painottuvat tulevaisuudessa asumisen tukijärjestelmien toimeenpanotehtävien lisäksi asunto-olojen, asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin. Virastosta, jonka nimi muuttuu Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi, annettiin vuoden 2008 alusta voimaan tuleva laki (71/2007). Virasto siirtyy vuoden 2008 kesällä Lahteen, josta sille on hankittu yhetiset toimitilat Hämeen ympäristökeskuksen Lahden toimipisteen kanssa. Alueellistamisessa noudatettavat henkilöstöpoliittiset periaatteet vahvistettiin joulukuussa.

Kertomusvuonna jatkettiin myös muiden tuottavuusohjelman kehittämishankkeiden toimeenpanoa. Ympäristöhallinnon laboratoriooverkon työnjakoa kehitettiin toiminnan tehokkuuden lisäämiseksi. Ympäristöhallinnon virastojen laatutyötä on edistetty valmistelemalla laatutyön periaatteita ja valmistelemalla yhteisiä toimintamalleja ja työkaluja. Erityisesti alueellisissa ympäristökeskuksissa on määritelty ja kehitetty keskeisimpien tehtävien prosesseja.

Ympäristöhallinnon virastoissa toimeenpantiin tietotekniikka- ja puheviestintä uudistus edellisenä vuonna kilpailutetun sähköposti-, etäkäyttö-, tietoliikenne- ja puheviestintäratkaisun pohjalta. Mobiilivaihteeseen perustuvat puhelinpalvelut tulivat käyttöön lähes kaikissa virastoissa vuoden aikana. Koko hallinnonalan vaihdepalvelut keskitettiin ja ulkoistettiin. Uudistuksella tavoitellaan kustannussäästöjä uuden teknologian ja edullisten palveluhintojen kautta. Myös uusien asiointipalveluiden kehittäminen sekä niiden integrointi asianhallintajärjestelmään jatkuu.

Hallinnonalan hankintoja on edelleen keskitetty, ohjeistettu ja liitetty Hanselin puitesopimuksiin. Kertomusvuonna on lisäksi kehitetty ympäristöhallinnon kirjasto- ja tietopalveluja sekä julkaisutoimintaa.

1.3.3

Ympäristönsuojelu

Vaikuttavuuden kuvaus

Euroopan unionin puheenjohtajuustehtävissä saavutettiin keskeinen osa vuoden 2006 tuloksista. Nairobissa pidetyssä ilmastopöytäkirjan osapuolikokouksessa Suomi EU:n työtä vetäessään varmisti kansainvälisen neuvotteluprosessin jatkuvuuden tavoitteena sopia uudesta sopimusjärjestelmästä ajoissa ennen ns. Kioton kauden päättymistä vuonna 2012. Nairobissa sovittiin myös eräistä kehitysmaille tärkeistä rahoitusjärjestelyistä ja viimeisteltiin puhtaan kehityksen mekanismin pelisäännöt ja näin edistettiin kehitysmaiden mahdollisuuksia päästöjen vähentämiseen ns. Kioton kaudella.

Ympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen vähentämiseen vaikutettiin useilla toiminnoilla. EU:n puheenjohtajana Suomi neuvotteli poliittisen yhteisymmärryksen ilman laadun puitedirektiivistä, jonka uutena merkittävänä tavoitteena on vähentää pienimpien ja terveydelle haitallisimpien hiukkasten päästöjä. Dieselautojen pienhiukkaspäästöjen vähentäminen on tavoitteena myös autojen pakokaasupäästöjä säätelevällä ns. EURO 5 direktiivillä, josta Suomi neuvotteli lopullisen päätöksen parlamentin, neuvoston ja komission kesken ns. ensimmäisellä lukemisella. Terveydelle ja ympäristölle haitallisten aineiden vähentämiseen pyrki myös valtioneuvoston iltakoulussa käsittelemä vaarallisia kemikaaleja koskeva ohjelma. Se tukee EU:n uuden kemikaal-

liasetuksen (REACH) toimeenpanoa. Suomi sovitteli REACH asetuksen lopulliseen päätökseen yhtenä koko EU:n puheenjohtajakauden merkittävimmistä tuloksista. Asetus uudistaa EU:n kemikaalilainsäädännön kokonaisuudessaan. Asetuksen toimeenpanon merkittävin vaikutus on kemikaalien ihmiselle aiheuttaman terveysriskin väheneminen. Sen myötä myös EU:n kemikaalivirasto aloittaa toiminnan Helsingissä keväällä 2007.

Terveyden edistämiseen tähtää myös valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksytty meluntorjunnan ohjelma, jossa keskeinen lähiaikojen tavoite on vähentää ihmisten altistumista erityisesti korkeimmille melutasoille.

Vesien suojelemissa valtioneuvosto linjasi tavoitteet vesienhoidon suunnittelulle. Päähuomio on kohdistettu rehevöittävien päästöjen vähentämiseen. Ympäristöhallinto tuki tehostetulle neuvonnalle ja tiedotuksella erityisesti haja-asutuksen ravinnepäästöjen vähentämistä ja siihen tähtäävän valtioneuvoston asetuksen toimeenpanoa. Suomen öljyntorjuntavalmiuden parantamiseksi osoitettiin vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa 35 miljoonan euron valtuus uuden, korkeassa aallokossa ja jäissä tapahtuvaan öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan tarkoitettua monitoimialusta varten. Jätteiden määrän vähentämiseen ja hyödyntämisen lisäämiseen pyritään vuoden lopulla valmistuneella ehdotuksella valtakunnalliseksi jätesuunnitelmaksi ja jätelain uudistamisen linjauksilla. Resurssitehokkuuden parantaminen on keskeinen tavoite MOTIVAn yhteyteen perustettavalla materiaalitehokkuuden palvelukeskuksella, jota valtionhallinto tukee. Se on osa kestävästä kulutuksesta ja tuotannon toimenpideohjelmasta, joka hyväksyttiin vuonna 2006.

Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Kestävä kehitys

Kestävä kehitysstrategian toimikunta hyväksyi Suomen uuden kestävä kehitysstrategian kesäkuussa ja valtioneuvosto teki siitä periaatepäätöksen joulukuussa. Strategian laadintaan osallistui hallinnon lisäksi elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan toimijatahoja. Strategiaan sisällytettiin 34 avainindikaattoria, joiden avulla sen toteutumista voidaan seurata ja arvioida. Strategia esittää yleiset tavoitteet, toimintatavoitteet ja –kohteet sekä keskeiset toimenpiteet seitsemän tärkeimmän haasteen osalta. Näitä ovat:

1. Ilmastonmuutos ja puhtaat energiamuodot;
2. Kestävä liikenne;
3. Kestävä kulutus ja tuotanto;
4. Luonnonvarojen säilyttäminen ja hallinta;
5. Kansanterveys;
6. Sosiaalinen osallisuus, väestökehitys ja maahanmuutto sekä
7. Maailmanlaajuinen köyhyys ja kestävä kehityksen haasteet.

Strategia korostaa EU:n ja kansallisen tason kestävä kehityksen toimien yhdenmukaisuutta. Strategian kansallisesta toimeenpanosta raportoidaan joka toinen vuosi, ensimmäisen kerran vuonna 2007.

Kestävä kehitysstrategian kansallinen strategia valmisteltiin yhtä aikaa Euroopan unionin kestävä kehitysstrategian uudistamisen kanssa yhteensopivuuden varmistamiseksi. EU:n uudistettu strategia hyväksyttiin Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa. EU-sihteeristön kestävä kehitysverkosto ja YM:n kestävä kehitysstrategian sihteeristö valmistelivat Suomen kannat. Sekä kansallisen että EU-strategian toimeenpanosta raportoidaan joka toinen vuosi samaan aikaan. Suomen kannalta kestävä kehitysstrategian merkittävimmät kehitystrendit ja haasteet liittyvät ilmastonmuutokseen, sopeutumiseen maailmantalouden nopeisiin muutoksiin ja väestörakenteen muutokseen.

Strategian mukaan yhteiskuntaa kehitetään aktiivisesti niin, että Suomi voi joustavasti sopeutua muuttuvaan globaaliin toimintaympäristöön ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Menestyminen muuttuvassa maailmassa vaatii Suomea kehittymään yhä enemmän tietämys- ja innovaatioyhteiskunnaksi, jossa hyödynnetään ja kehitetään kansallisia vahvuuksia: koulutusta ja osaamista, teknologiaa, hyvää hallintoa, tasa-arvoa, korkeaa ympäristönsuojelun tasoa sekä omien luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

EU:n puheenjohtajana Suomi pyrki varmistamaan ilmastoprosessien hyvän etenemisen

EU:n puheenjohtajakaudella Suomen tavoitteena oli varmistaa kansainvälisen ilmastopoliittisen prosessin myönteinen eteneminen ja luoda pohjaa tuleville päätöksille. Suomen johdolla EU saavutti Nairobissa kansainvälisissä ilmastokokouksissa tavoitteensa edistää neuvotteluja ilmastoprosessin kehittämiseksi vuoden 2012 jälkeen.

Suomen kannalta erityisen tärkeitä muita ilmastopoliittisia neuvottelufoorumeja olivat kolmansien maiden kanssa pidetyt huippukokoukset, joissa ilmastokysymykset pidettiin johdonmukaisesti esillä. Laajamittaisin näistä oli ASEM-huippukokous, joka hyväksyi erityisen ilmastoa koskevan julistuksen. Ilmastokysymykset olivat asialistalla myös Kiinan, Korean, Intian, Venäjän ja Ukrainan kanssa pidetyissä huippukokouksissa.

Kansallista työtä varten jatkettiin tutkimushankkeita, joissa selvitettiin erilaisten sopimusjärjestelmien vaikutuksia Suomeen, sekä tarkemmin muun muassa erilaisia sopimusmalleja ja toteutusmahdollisuuksia. Kansallista tiedotusta edistettiin muun muassa tuottamalla tiedotusmateriaalia ja järjestämällä seminaareja. Suomalaisten tutkijoiden osallistumista Hallitusten välisen ilmastomuutospaneelin IPCC:n työhön tuettiin.

Kansallisen energia- ja ilmastostrategian toimeenpano

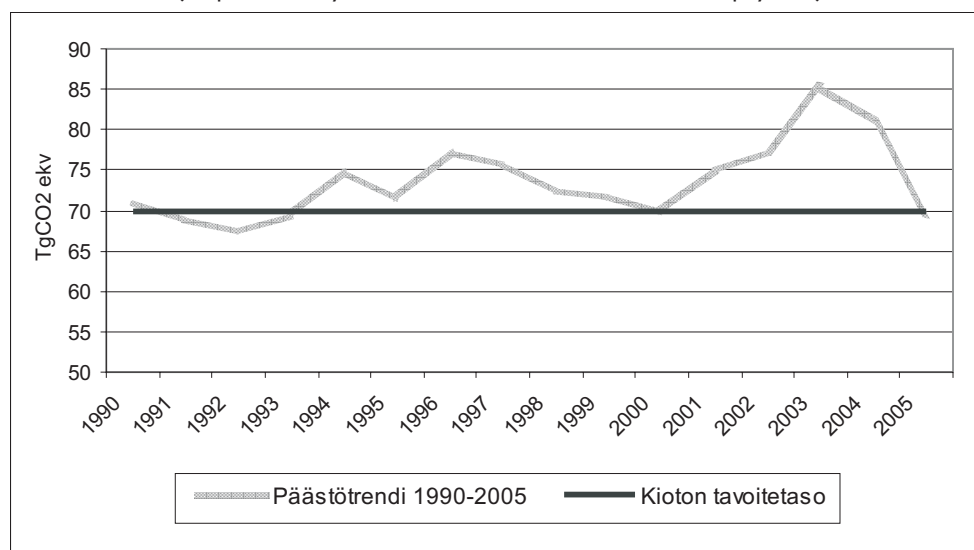
Hallitus antoi syksyllä 2005 selontekona eduskunnalle laajan energia- ja ilmastostrategian, jonka avulla pyritään täyttämään Kioton pöytäkirjan Suomelle asettamat velvoitteet. Hallitus on toimeenpannut tätä strategiaa johdonmukaisesti.

Energia- ja ilmastostrategiasta antamissaan lausumissa eduskunta edellytti, että hallitus selvittää yhdyskuntien ekotehokkuuden lisäämismahdollisuuksia. Ympäristöministeriö onkin pannut vireille useita selvityksiä ja tutkimushankkeita, joilla selvitetään palvelujen, työpaikkojen ja asumisen sijoittamisen kehittymistä ekotehokkuuden kannalta. Maankäytöltään tehokasta, kaupunkimaista pientaloyhdyskuntamuotoa on kehitetty muun muassa ”Tiivis ja matala”-projektissa.

Jättesektorilla valmisteltiin valtioneuvoston kaatopaikka-asetus, jonka tavoitteena on rajoittaa biohajoavan jätteen kaatopaikkakäsittelyä. F-kaasujen (HFC-yhdisteitä) käytön hillitsemiseksi ja siitä tulevien kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseksi on toimeenpantu EY:n asiaa koskeva asetus.

Hallitus raportoi vuonna 2006 sekä komissiolle että YK:n ilmastoprosessin sihteeristölle Suomen vuosittaisista kasvihuonekaasujen päästömääristä sekä ns. perusvuoden (1990) päästöistä. Jälkimmäisen raportin perusteella kiinnitetään Suomen viralliset päästöoikeudet sitoumuskaudelle 2008-2012. Oikeuksien määrä sitoutumiskaudella on noin 71 miljoonaa tonnia päästöoikeusyksiköitä vuodessa.

Kasvihuonekaasujen päästökehitys vuosina 1990-2005 suhteessa Kioton pöytäkirjan tavoitetasoon

Suomi hankki kasvihuonepäästöjen vähennyksiä

Energia- ja ilmastostrategian mukaisesti valtion tulee vuosina 2008-2012 hankkia 10 miljoonaa tonnia kasvihuonekaasujen päästövähennyksiä kustannustehokkaasti ulkomailta. Osana heinäkuussa 2006 hyväksyttyä Kioton mekanismien osto-ohjelmaa ympäristöministeriö laati niin sanottua yhteistoimeenpanoa (JI) ja valtioiden välistä päästökauppaa koskevan strategian. Toimintavuonna ympäristöministeriö allekirjoitti yhteistoimeenpanoa ja päästökauppaa koskevat puitesopimukset Bulgarian ja Romanian kanssa.

Suomi teki 10 miljoonan euron sijoituksen EBRD:n hiilirahastoon (MCCF). Rahaston tavoitteena on hankkia siirtymätalousmaista JI- hankkeiden avulla edullisia päästövähennysyksiköitä.

Energiankäytön kasvihuonekaasupäästöt ovat kasvussa

Suomen kasvihuonekaasupäästöt olivat viimeisimpänä julkaistuna vuonna 2005 69,3 miljoonaa yhteismitallista hiidioksiditonna (CO2 ekv), mikä on lähes 3 % vuoden 1990 päästötason eli Suomen Kiotovelvoitteen alapuolella. Kasvihuonekaasupäästöt ovat kuitenkin vaihdelleet vuosina 1990-2005 noin 10 miljoonan hiidioksiditonnin vaihteluvälillä johtuen kotimaassa, fossiilisilla polttoaineilla ja turpeella tuotetun lauhdesähkön määrästä suhteessa sähköntuontiin ja kotimaisen vesivoiman osuuteen. Päästöissä erityisesti energiasektorin osalta on erotettavissa nouseva trendi ja varsinaisten päästövähennystoimien määrä voidaan erottaa vain maatalouden ja jätehuollon sektoreilla.

Todennäköisesti päästöt kasvoivat jälleen vuonna 2006. Vaihtelua selittää lämpötiloista johtuva kokonaisenergian käytön määrä sekä vesivoiman saatavuus koko Pohjolassa. Tämä taas säätelee sähkön tuonnin ja viennin määrää. Sähkön nettotuonti on vaihdellut noin 15 -20 prosentin välillä sähkön kokonaiskäytöstä viime vuosina.

Vuonna 2005 energiantuotannon hiidioksidipäästöt laskivat 34 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tämä johtui muun muassa vesivoiman hyvästä saatavuudesta.

Metsäteollisuuden työmarkkinakiista vähensi myös energian käyttöä. Koko tarkasteluajanjaksolla energiankäytön kasvihuonekaasupäästöt ovat kuitenkin kasvaneet.

Maatalouden, liuottimien käytön ja jätesektorin kasvihuonekaasujen päästöt ovat olleet pitkään laskussa.

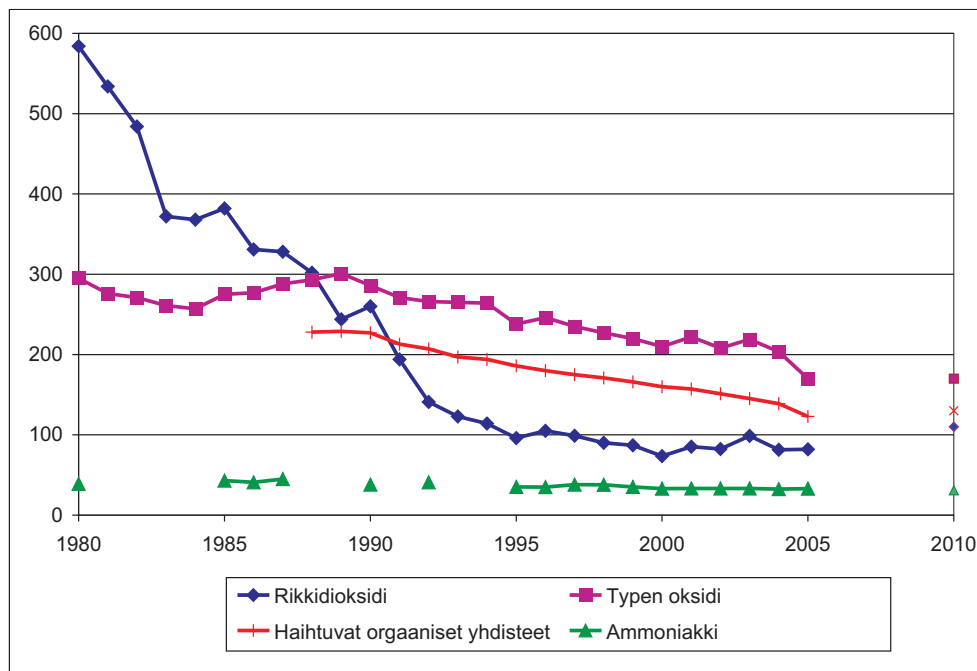
Pienhiukkaspäästöjen vähentäminen ja muu ilmansuojelu

Ilmanlaadudirektiivistä saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys, jonka mukaisesti pienhiukkasille tullaan asettamaan sitova raja-arvo ja maakohtaiset tavoitteet väestön pienhiukkasaltistuksen vähentämiseksi. Direktiivin arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2007 kuluessa. EURO 5 -asetuksesta päästiin sopuun Euroopan parlamentin kanssa. Uusien päästömääräysten myötä dieselautojen hiukaspäästöt vähenevät noin 80 prosentilla.

Pienhiukkasia koskevaa tietopohjaa on parannettu SYKE:n toimesta sekä yhteistyössä muiden tutkimustahojen ja TEKES:n kanssa. Meriliikenteen polttoöljyjen rikkipitoisuutta koskeva asetus annettiin elokuussa.

Ympäristöministeriö on arvioinut yhdessä muiden toimijoiden kanssa kansallisen ilmansuojeluohjelman 2010 toteutumista ja raportoinut asiasta Euroopan komissiolle. Ohjelma näyttää toteutuvan siten, että vuoden 2010 päästökaton saavutetaan. Näin ollen ohjelmaa ei tarvitse uudistaa. Kuvasta näkyy päästöjen kehitys kohti vuoden 2010 velvoitteiden saavuttamista.

Rikki- ja typpidioksidin, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden ja ammoniakkin päästömäärät 1980 – 2005 ja päästökaton vuodelle 2010.

Ehdotus valtakunnalliseksi jätesuunnitelmaksi valmistui

Työryhmän ehdotus uudeksi valtakunnalliseksi jätesuunnitelmaksi vuoteen 2016 valmistui. Se sisältää toimenpideohjelman jätteiden synnyn ehkäisemiseksi. Suunnitelma korostaa jätealan yhtymäkohtia muihin ympäristöpolitiikan sektoreihin.

Jätehuollon päämääräksi on valittu seitsemän keskeistä tavoitelinjausta, jotka ovat: 1) tuotannon ja kulutuksen materiaalitehokkuuden parantaminen, 2) kierrätyksen tehostaminen, 3) vaarallisten aineiden hallinta, 4) jätehuollon ilmastovaikutuksen hillintä, 5) jätehuollon terveys- ja ympäristöhaittojen väheneminen, 6) jätehuollon tehokkaampi organisointi ja 7) jäteosaamisen kehittäminen. Näiden lisäksi tarkastellaan jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Kullekin teemalle esitetään pitkän aikavälin tavoitteita ja niiden toteuttamiseksi tarvittavat keskeiset ohjaukset vastuutahojen. Asiasta on tarkoitus tehdä valtioneuvoston päätös vuonna 2007.

Uudet asetukset kaatopaikoista ja jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta annettiin maaliskuussa. Asetuksella täsmennettiin säännöksiä biohajoavien yhdyskuntajätteiden sijoittamisesta kaatopaikoille ja näiden jätteiden seurannasta. Myös jätteiden kaatopaikkakelpoisuuden arviointia koskeva liite uudistettiin kokonaisuudessaan. Jätteiden kaatopaikkakelpoisuudesta valmistui lisäksi ympäristöministeriön ohje.

Kesäkuussa annettiin myös valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa. Asetuksen tarkoituksena on edistää jätteiden hyödyntämistä määrittelemällä edellytykset, joiden täytyessä asetuksessa tarkoitettujen jätteiden (betonimurske sekä kivihiilen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lento- ja pohjatuhkat) käyttöön maarakentamisessa ei tarvita ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Jätelainsäädännön uudistamistarpeet selvitettiin

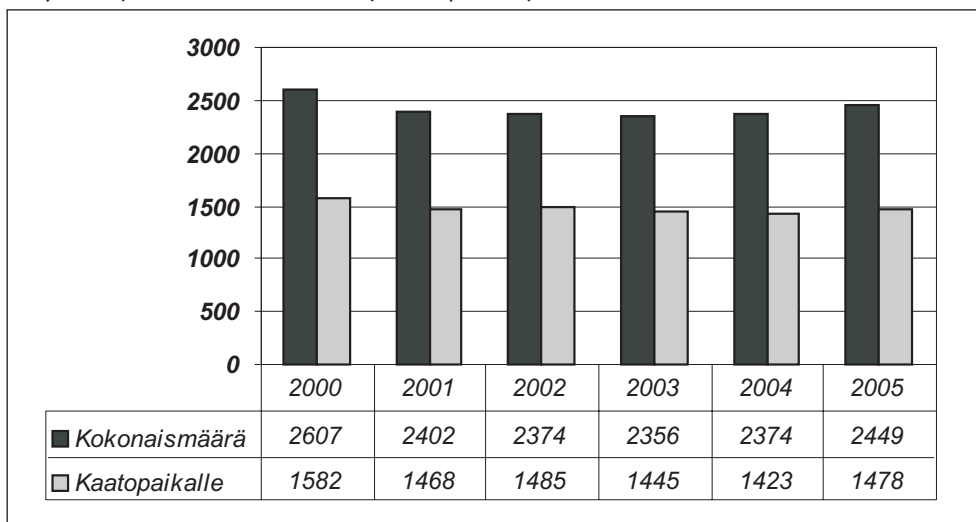
Valtakunnallista jätesuunnitelmaa valmistellut työryhmä selvitti myös jätelainsäädännön uudistamistarpeet. Selvityksessä käsiteltiin muun muassa jätteen synnyn ehkäisyn oikeudellisia ohjaukset, yhdyskuntajätehuollon järjestämistä ja jätehuollon suunnittelua koskevaa sääntelyä. Selvitys on taustana vuonna 2007 asetettavan, jätelain kokonaisuudistusta valmistelevan toimikunnan työskentelylle. Kansallinen uudistaminen on vahvasti sidoksissa Euroopan unionin jätedirektiivin uudistamistyöhön, jota ei ole saatu vielä valmiiksi.

Hallituksen esitys jätelain muutokseksi, jolla lisätään kaupan ja yksityisen palvelualan vastuuta yhdyskuntajätteiden kuljetuksesta ja käsittelystä, annettiin eduskunnalle marraskuussa.

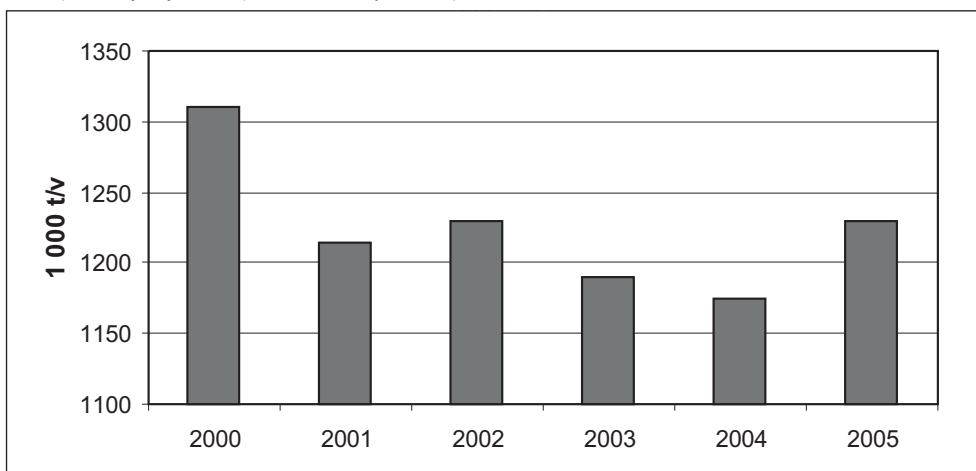
Yhdyskuntajätteen määrä kasvoi vuonna 2005 edellisestä vuodesta kahdella prosentilla. Yhdyskuntajätteestä hyödynnettiin suhteellisesti yhtä paljon kuin edellisnäkin vuonna eli noin 38 prosenttia. Jätteen hyödyntäminen energiana väheni vuonna 2005 hieman edellisvuoteen verrattuna ja ennusteen mukaan vähenee edelleen vuonna 2006. Jätteenpoltoasetuksen vaatimukset tiukentuivat vuoden 2006 alusta koskemaan kaikkien jätettä polttavien laitosten lupaehtoja. Sen seurauksena osa jäteteräistä polttoainetta käyttäneistä energiantuotantolaitoksista on lopettanut jätteen rinnakkaispolton voimalaitoksissaan.

Biohajoavan yhdyskuntajätteen kaatopaikkasijoitus täyttää kaatopaikkadirektiivin ja kansallisen biojätestrategian vaatimukset vuodelle 2005 jätemäärän pienestä kasvusta huolimatta.

Yhdyskuntajätteiden kokonaismäärä ja kaatopaikkasijoitus 2000 – 2005.

Biohajoavan yhdyskuntajätteen kaatopaikkasijoitus 2000-2005

Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta parannettiin

Suomen öljyntorjuntavalmiuksien lisäämiseksi hyväksyttiin vuoden 2006 ensimmäisessä lisätalousarviossa 35 miljoonan euron tilausvaltuus uutta öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan tarkoitettua monitoimialusta varten. Alus on tarkoitus saada käyttöön Itämerellä vuoden 2008 aikana. Se lisää öljyn keräyskapasiteettia ja tehostaa erityisesti korkeassa aallokossa ja jäissä tapahtuvan öljyvahingon torjunnan valmiutta. Syksyn lisätalousarviossa myönnettiin 1,1 miljoonan euron määräraha öljyntorjunnan osaamiskeskuksen osakeyhtiön perustamiseen ja sen toiminnan käynnistämisen valmisteluun sekä 3,0 miljoonaa euroa kahden valvontalentokoneen valvontalaitteistojen uusimiseen.

Suomenlahden öljyntorjuntavalmiuden parantamiseksi jatkettiin myös neuvotteluja laiteoimituksista Venäjän öljyntorjunnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Vuonna 2006 valmistui Viron merenkulkuhallituksen käyttöön kunnostettu öljyntorjunta-alus. Alus kunnostettiin öljyntorjuntakäyttöön Suomen lähialueyhteistyön määrärahojen tuella.

Vesiensuojelulle hyväksyttiin uudet, vuoteen 2015 ulottuvat suuntaviivat

Suomen ympäristökeskus julkaisi kertomusvuonna arvion edellisen, vuoteen 2005 ulottuneen vesiensuojelun tavoiteohjelman toteutumisesta. Ohjelman toimeenpanon aikana on saavutettu edistystä, mutta kaikilta osin ei vesien tilalle ja kuormituksen vähentämiselle asetettuja tavoitteita ole saavutettu. Erityisesti maatalouden kuormituksen vähentämisessä jäätettiin tavoitteista selvästi.

Valtioneuvosto hyväksyi 23.11.2006 periaatepäätöksen, jolla sisävesien, rannikko-vesien ja pohjavesien suojelulle annettiin uudet, vuoteen 2015 ulottuvat suuntaviivat. Niissä määritellään toimia, joiden tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila ja estää tilan heikkeneminen. Periaatepäätös on neljäs peräkkäinen valtakunnallinen vesiensuojelun tavoiteohjelma.

Tärkeimpänä pidetään rehevöitymistä aiheuttavan ravinnekuormituksen vähentämistä. Oleellista on myös vähentää haitallisista aineista aiheutuvia riskejä ja vesirakentamisen, vesistöjen säännöstelyn haittoja, suojella pohjavesiä ja vesiluonnon monimuotoisuutta sekä kunnostaa vesistöjä.

Vesienhoidon suunnittelu etenee

Valtioneuvosto antoi joulukuussa vesienhoidon järjestämisestä asetuksen, joka oli viimeinen lainsäädäntötoimi EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöön panemiseksi. Alueellisia ympäristökeskuksia ohjeistettiin vesienhoitosuunnitelman ja seurantaohjelman laatimisesta ja antoi päätöksen vesien tyypittelystä niiden luontaisten ominaisuuksien perusteella. Suomen ympäristökeskus valmisteli vesien ekologisen luokittelun periaatteita, jotka annetaan vuonna 2007.

Alueelliset ympäristökeskukset ovat aloittaneet vesienhoitosuunnitelmien valmistelun. Niissä esitetään toimet, joilla vesien hyvän tilan tavoite saavutettaisiin vuoteen 2015 mennessä. Tarkoituksena on, että valtioneuvosto hyväksyisi vuonna 2009 viiden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmat. Kertomusvuonna järjestettiin yleinen kuulemismenettely vesienhoitosuunnitelmien työohjelmista.

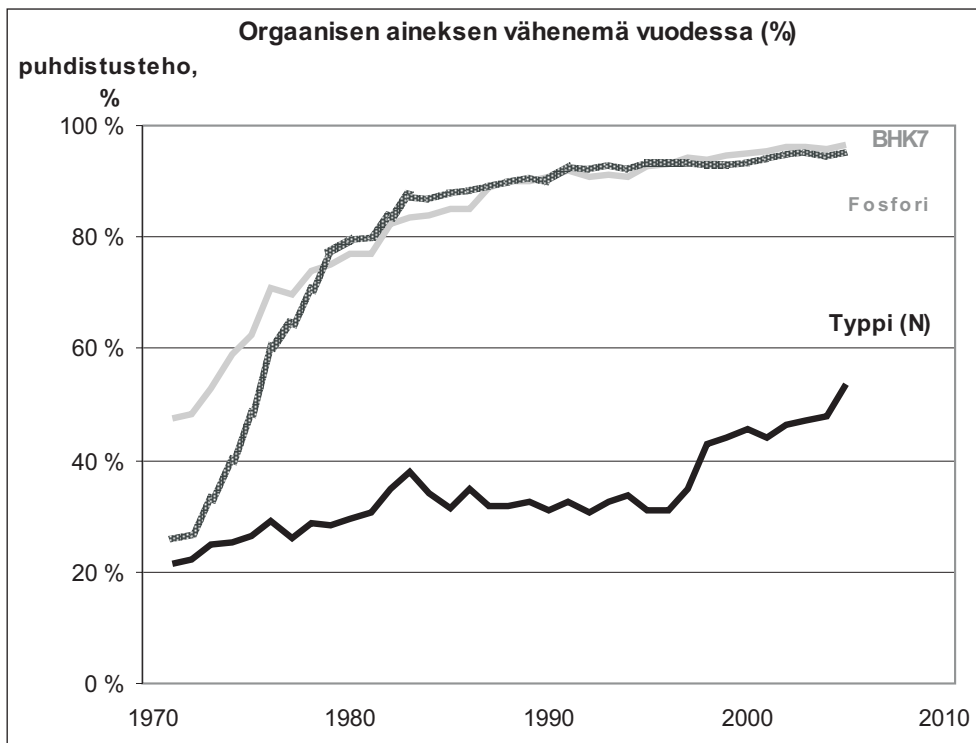
Ravinteiden poistoa yhdyskuntien jätevesistä tehostettiin

Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä tuli voimaan joulukuun alussa. Asetuksella selkiytettiin yhdyskuntajätevesistä annetun direktiivin täytäntöönpanoa Suomessa. Säätelyn piiriin kuuluvat nyt kaikki asumisesta syntyvät jätevedet sekä taajamissa että haja-asutusalueilla. Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoissa on aina poistettava tehokkaasti fosforia. Myös typenpoistoa on tehostettava, jos sen tuloksena vesien tila paranee.

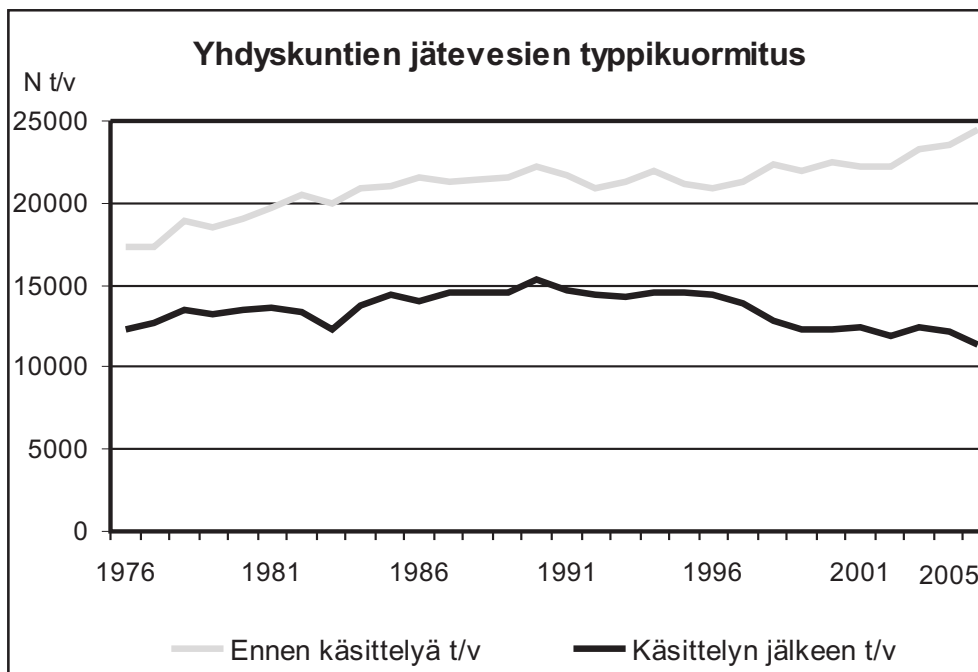
Suomen Itämeren suojeluohjelman mukaan tavoitteena on, ettei yli 10 000 asukkaan jätevedenpuhdistamoilta päädy typpiherkkiin vesistöihin enempää kuin 30 prosenttia puhdistamoille tulevasta typen määrästä. Typenpoistoa onkin tehostettu jo 1990-luvun puolivälistä lähtien erityisesti niillä suurilla laitoksilla, jotka kuormittavat Saaristomerta ja Suomenlahtea. EU:n komissio päätti kuitenkin nostaa Suomea vastaan kanteen EY:n tuomioistuimessa yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin puutteellisesta toimeenpanosta typen poiston osalta.

Jätevedenpuhdistamoiden toimintaa on jatkuvasti parannettu. Fosfaatittomien pesuaineiden käytön yleistyminen 1990-luvun alussa alensi huomattavasti jätevesien fosforikuormitusta. Vesiensuojelun tavoiteohjelmassa vuodelle 2005 asetetut kuormituksen vähentämistavoitteet alitettiin biologisen hapenkulutuksen ja typen osalta. Fosforikuormituksen vähentämistavoitetta ei aivan saavutettu.

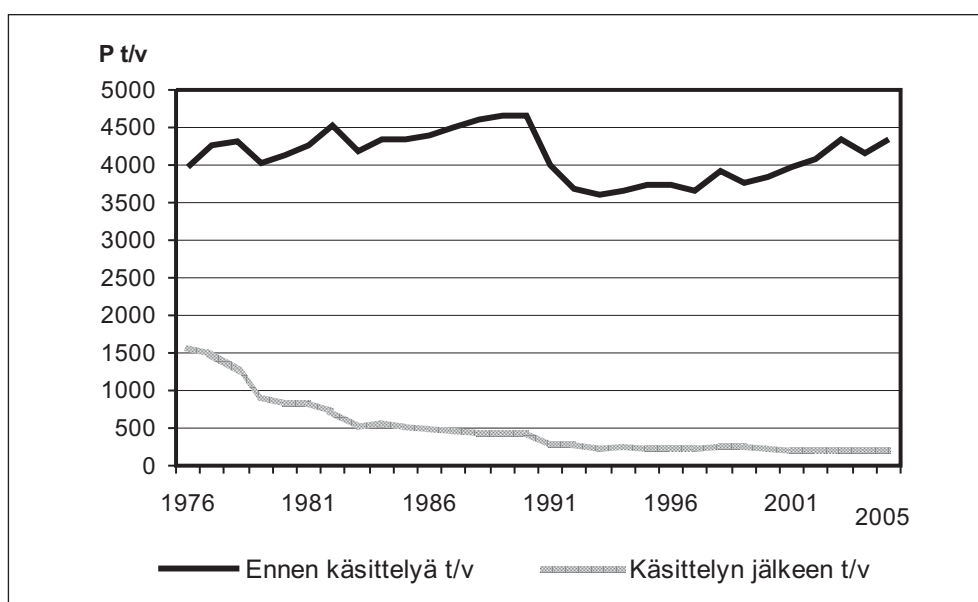
Kuva a) Yhdyskuntien jätevedenpuhdistuksen tehokkuus (BHK7= biologinen hapenkulutus)

Kuva b) Yhdyskuntajätevesien typpikuormitus

Kuva c) Yhdyskuntajätevesien fosforikuormitus

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyä tehostettiin

Talousjätevesien käsittelyä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla koskevan valtioneuvoston asetuksen toimeenpanoa jatkettiin. Vuonna 2003 hyväksytyn haja-asutuksen jätevesiasetuksen on arvioitu edellyttävän jätevesijärjestelmien tehostamista noin 200 000 kohteessa vuoteen 2014 mennessä. Vesiensuojelun uusien suuntaviivojen mukaan tavoitteena on, että vähintään 95 prosentissa viemäriverkkojen ulkopuolella vuoden 2004 alussa olleiden kiinteistöjen jätevedet käsitellään parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla vuoteen 2015 mennessä.

Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on tiedotettu tehokkaasti asetuksen toimeenpanosta ja tuettu laitekehitystä sekä järjestetty alan koulutusta. Haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimeenpanoa on tuettu myös kohdentamalla yhdyskuntien vesiensuojeluavustuksia erityisesti hankkeisiin, jotka edistävät jätevesiyhteistyötä vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden ulkopuolella.

Siirtoviemäriä rakennettiin ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmia laadittiin

Valtion vesihuoltotyönä toteutettuja yhdyskuntien vesiensuojelua edistäviä siirtoviemärihankkeita valmistui ympäristökeskuksissa kertomusvuonna yhteensä 13. Ne tekivät mahdolliseksi yhteensä noin 70 000 asukkaan jätevesien saattamisen entistä tehokkaamman ja taloudellisemman käsittelyn piiriin. Valmistuneista hankkeista merkittävin oli Rajamäen – Klaukkalan siirtoviemäri ja yhdysvesijohto Nurmijärvellä.

Vuonna 2006 valmistui 18 pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa. Vuoden lopussa suunnitelmia oli valmiina yhteensä 296 ja ne käsittivät yhteensä 940 pohjavesialuetta. Vedenhankintaa varten tärkeistä I luokan pohjavesialueista oli valmiiden tai tekeillä olevien suojelusuunnitelmien piirissä vuoden 2006 lopussa lähes 30 prosenttia. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että suunnitelmat kattavat kaikki vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet.

Maatalouden vesiensuojelussa ollaan vielä jäljessä tavoitteista

Uusimman, vuonna 2005 julkaistun tutkimuksen mukaan maatalouden osuus ihmisen aiheuttamasta fosforikuormituksesta Suomessa on 63 prosenttia ja typpikuormituksesta 51 prosenttia. Vesiensuojelutoimet ovatkin toistaiseksi olleet tavoitteisiin nähden riittämättömät, joskin niillä on luotu edellytyksiä kuormituksen alenemiselle. Toisaalta tiedetään, että vesiensuojelutoimien vaikutukset näkyvät vesistöissä vasta useiden vuosien viiveellä. Tähän mennessä maatalouden ravinnekuormituksen on arvioitu alentuneen vain noin kymmenen prosenttia, kun tavoitteena vuoden 2005 loppuun mennessä oli alentaa fosforikuormitusta 30 prosenttia ja typpikuormitusta 40 prosenttia 1990-luvun alun tasosta.

Maatalouden vesiensuojelussa on noudatettu horisontaaliseen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvän maatalouden ympäristötuen linjauksia ja ehtoja. Tuki painottuu vesiensuojeluun; Itämeren suojeluohjelman toteuttamiseksi sitä on pyritty kohdentamaan muun muassa pientareiden ja suojakaistojen lisäämiseen sekä suojavyöhykkeiden perustamiseen vesistöjen varsille. Vuonna 2006 maatalouden ympäristötukeen käytettiin noin 300 miljoonaa euroa.

Alueelliset ympäristökeskukset antoivat vuonna 2006 maatalouden vesiensuojeluun liittyvistä erityistukihakemuksista 707 lausuntoa, joista Länsi-Suomen ympäristökeskuksen osuus oli lähes 40 prosenttia ja Lounais-Suomen lähes 30 prosenttia. Vuonna 2006 maksetut erityistukisopimukset kattoivat noin 314 000 hehtaaria. Pinta-alaltaan suurin erityistukimuoto on luonnonmukainen tuotanto, josta oli sopimuksia 149 500 hehtaarin alalta.

Vesiensuojelun uusien suuntaviivojen mukaan maatalouden kuormituksen tulisi aleta kolmanneksella vuoteen 2015 mennessä verrattuna vuosien 2001–2005 tasoon. Tämän ohella selvitetään toimia, joilla kuormitus saataisiin alenemaan mahdollisimman pian puoleen nykyisestä.

Suojavyöhykesopimusten pinta-alat (ha) ja lukumäärä (kpl) vuosilta 2002 - 2006

	2002	2003	2004	2005	2006
Suojavyöhykkeet (ha)	1 640	2 606	3 686	4 308	5 893
Suojavyöhykkeet (kpl)	613	1 066	1 475	1 688	2 003

Selvitys Pietarin ravinnekuormituksen vähentämisinvestoinneista valmistui

Itämeren rehevöitymisen vähentäminen edellyttää, että myös Suomen lähialueilla toteutetaan toimia ravinnepestojen vähentämiseksi. Erityisen tärkeää on vähentää Pietarista sekä Leningradin alueelta ja Karjalan tasavallasta tulevaa ravinnekuormitusta. Suomi tukee osaltaan näitä toimia ympäristöyhteistyön Venäjä-strategian 2006–2010 mukaisesti.

Ympäristöministeriön ja Ruotsin rahoittama selvitys Pietarin kustannustehokaiden vesiensuojeluinvestointien priorisoimiseksi valmistui. Investointiohjelman suurin hanke on Nevan pohjoisten kokoojatunnelien rakentaminen valmiiksi. Kaikkein kustannustehokkaimman investoinnin, kemiallisen fosforinpoiston suunnittelu Pietarin keskiselle puhdistamolle käynnistettiin. Pietarissa testattiin kemiallista fosforinpoistoa kolmella keskisuurella puhdistamolla. Leningradin alueen kunnallinen vesihuoltohanke eteni vuonna 2006 tarjouskilpailuvaiheeseen. Leningradin alueen maatalouden hajakuormituksen vähentämiseksi Suomi toimii yhteistyössä Ruotsin SIDAn kanssa. Vuonna 2006 ympäristöministeriön lähialueyhteistyössä tehtiin tukipäätöksiä 51 hankkeelle yhteensä 2,5 miljoonalla eurolla.

Itämeren maat aloittivat yhdessä vuonna 2006 Itämeren toimintaohjelman valmistelun. Kaikille Itämeren maille on tarkoitus määritellä toimenpiteitä meren tilan parantamiseksi vuoteen 2021 mennessä. Erityisesti toimitaan ravinnekuormituksen vähentämiseksi, vaarallisten aineiden aiheuttamien haittojen lopettamiseksi, merenkulun ympäristöturvallisuuden parantamiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Ohjelma on tarkoitus hyväksyä vuonna 2007 ministerikokouksessa.

Ympäristö ja terveys

Meluntorjunnasta periaatepäätös

Valtioneuvosto teki toukokuussa periaatepäätöksen, jonka tavoitteena on vuoteen 2020 mennessä merkittävästi alentaa ympäristön melutasoja ja vähentää altistumista melulle. Tavoitteiden toteutumiseksi meluntorjunta on otettava huomioon kaikkea melua aiheuttavaa toimintaa suunniteltaessa ja toimeenpantaessa. Tämä edellyttää valtion ja kuntien eri viranomaisten tiivistä yhteistyötä melun aiheuttamien ongelmien ennaltaehkäisemiseksi ja jo olemassa olevien haittojen vähentämiseksi. Väliarvio periaatepäätöksen toteuttamisesta laaditaan vuonna 2011.

Tieliikenne on ylivoimaisesti yleisin melun aiheuttaja. Melua aiheutuu myös raiide- ja lento-liikenteestä. Tiehallinto, Ratahallintokeskus ja kunnat vastaavat omalta osaltaan näiden lähteiden meluntorjunnasta ja valitsevat soveliaimmat meluntorjuntatoimet. Liikenne- ja viestintäministeriö asetti elokuussa työryhmän laatimaan tie- ja raideliikenteen meluntorjunnan teemapakettia, joka edistäisi tie- ja raideliikenteen meluntorjunnan suunnitelmallista toteutusta lähivuosina. Ympäristömeludirektiivin kansallisessa toimeenpanossa käytettävistä tie- ja raideliikenteen arviointimenetelmistä annettiin yleiset ohjeet syyskuussa.

Vaarallisia kemikaaleja koskeva ohjelma valmistui

Ehdotus kansalliseksi vaarallisia kemikaaleja koskevaksi ohjelmaksi valmistui helmikuussa, ja ohjelmaehdotusta käsiteltiin hallituksen iltakoulussa toukokuussa. Ohjelman tavoitteena on, etteivät kemikaalit aiheuta Suomessa merkittävää terveys- ja ympäristöhaittaa vuonna 2020. Toimenpiteitä ehdotetaan seuraavien vaikutustavoitteiden saavuttamiseksi:

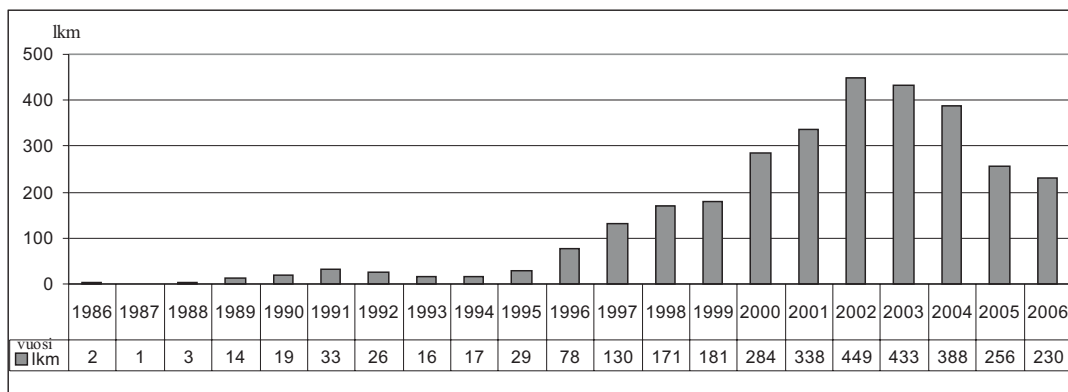
1. EY:n uuden kemikaaliasetuksen (REACH) tavoitteiden saavuttaminen ja uuden tiedon tehokas hyödyntäminen,
2. altistumistietojen lisääminen ja altistumisen seurannan tehostaminen,
3. yritysten ja muiden toiminnanharjoittajien kemikaalien riskiarvioinnin ja riskinhallinnan parantaminen sekä
4. tuotteiden ja valmisteiden aiheuttamien kemikaaliriskien vähentäminen.

Haitallisten aineiden päästöjen lupamenettelyä, erityisesti niiden vesiin johtamisen sääntelyä, selkiytettiin ympäristönsuojeluasetukseen lokakuussa hyväksytyillä muutoksilla.

Ympäristöministeriön asettama TBT-työryhmä selvitti orgaanisten tinayhdisteiden esiintymistä, kulkeutumista ja vaikutuksia ruoppausten yhteydessä sekä arvioi TBT-ongelman laajuutta ja merkitystä. Sedimenttien orgaanisten tinayhdisteiden pitoisuudet ovat korkeita satamien, venesatamien, väylien ja telakoiden läheisyydessä. Yhdisteitä esiintyy myös kuormitettujen alueiden simpukoissa, kotiloissa ja kaloissa. Yhdisteiden käyttö antifouling-maalina on ollut kokonaan kiellettyä vuodesta 2003 lähtien. Päästörajoitusten myötä maalien ympäristökuormitus on merkittävästi vähentynyt ja vähenee edelleen. Työryhmän loppuraportti toimenpide-ehdotuksineen valmistui helmikuussa 2006. Työryhmän merkittävimpiä ehdotuksia olivat

Pilaantuneiden maiden kunnostuspäätökset 1986-2005

orgaanisten tinayhdisteiden esiintymisen ja päästölähteiden tarkempi selvittäminen, olemassa olevien tietojen järjestäminen keskitetysti, tinayhdisteiden hajoamisen ja niiden aiheuttaman altistumisen tarkempi selvittäminen sekä vastaanottoaipaikkojen järjestäminen maalle sijoitettaville, yhdisteitä sisältävillä ruoppausmassoille.

Pilaantuneita maita kunnostettiin

Ympäristökeskukset tekivät vuonna 2006 pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevista lupahakemuksista ja ympäristönsuojelulain mukaisista ilmoituksista 230 päätöstä. Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostushankkeita, joihin käytettiin myös valtion ympäristötyömäärärahoja, valmistui 25 kpl. Vuoden lopussa oli käynnissä lisäksi kahdeksan hanketta.

Vuosi 2006 oli SOILI –ohjelman kymmenes toimintavuosi. SOILI:in, eli käytöstä poistettujen huoltoasemakiinteistöjen maaperän kunnostusohjelmaan haki vuoden 2006 loppuun mennessä yhteensä 1334 kohdetta, joista 1103 kohdetta oli haettu öljysuojarahaston rahoitusosuuteen. Vuoden 2006 aikana ei uusia hakemuksia öljynsuojarahaston rahoitusosuuteen enää saapunut. Ohjelman puitteissa aloitettiin vuonna 2006 kunnostustyöt 41 jakeluasemakohteessa. Ohjelmasta luovutettiin vuonna 2006 valmistuneina 17 öljysuojarahaston rahoitusosuuteen kuuluvaa kohdetta. Ympäristötekniisiä tutkimuksia tehtiin öljysuojarahaston varoin kaikkiaan 79 kohteessa, joista 44 kohteen todettiin vaativan kunnostustöitä.

Ympäristölupien käsittely ja valvonta

Luparuuhkaa purettiin, mutta lupien keskimääräiset käsittelyajat pitenevät hieman

Alueellisten ympäristökeskusten tavoitteena vuonna 2006 oli käsitellä uutta toimintaa koskevat hakemukset kahdeksassa kuukaudessa ja tehdä yhteensä 640 ympäristölupapäätöstä. Ympäristölupavirastoissa ratkaistavien asioiden määrätavoite oli 840 ja uutta toimintaa koskevien hakemusten käsittelyaikatavoite enintään kymmenen kuukautta.

Ympäristökeskukset ratkaisivat vuonna 2006 yhteensä 718 ympäristölupaa. Ympäristölupavirastoissa ratkaistiin ympäristönsuojelulain mukaisia lupia 314 ja vesitalousasioita noin 500. Vireillä olevien asioiden määrää on saatu selvästi pienemmäksi sekä ympäristökeskuksissa että ympäristölupavirastoissa.

Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat lupahakemukset on asetettu käsittelyssä etusijalle sekä ympäristökeskuksissa että ympäristölupavirastoissa, jotta

aloitettava hanke ei lupakäsittelyn takia viivästyisi eikä toiminnanharjoittajille aiheutuisi taloudellisia menetyksiä.

Käsittelyajat ovat edelleen jonkin verran pidentyneet. Vuonna 2006 on ratkaistu muun muassa suurten teollisuuslaitosten asioita, joiden käsittely on keskimääräistä vaativampaa. Osassa asioista käsittely on viivästynyt hakemuksen puutteellisuuden takia. Ympäristölupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli ympäristökeskuk- sissa 12,5 kuukautta ja ympäristölupavirastoissa 17 kuukautta.

Tavoite käsitellä uutta toimintaa koskevat luvat kahdeksassa kuukaudessa toteutui ympäristökeskuksissa vaihtelevasti. Parhaimmillaan kaikki ja heikoimmillaan noin puolet uutta toimintaa koskevista hakemuksista saatiin ratkaistuksi kahdeksassa kuu- kaudessa. Ympäristökeskukset käsitelivät tavoiteajassa keskimäärin 72 prosenttia uutta toimintaa koskevista hakemuksista. Ympäristölupavirastoissa uutta toimintaa koskevien lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 12 kuukautta.

Henkilöstövoimavaroja käytettiin lupakäsittelyyn hieman vähemmän kuin edellis- vuonna. Käytössä on yhä ollut määräraikaista lisähenkilöstöä, ja ratkaisujen määrää on ratkaisukokoonpanojen järjestelyin pystytty edelleen lisäämään siitä huolimatta, että käsittelyssä on ollut suurten teollisuuslaitosten lupahakemuksia. Lupakäsittelyn tuottavuus ja taloudellisuus ovat hieman parantuneet sekä ympäristökeskuksissa että ympäristölupavirastoissa.

Asiamäärät, käsittelyajat, tuottavuus ja taloudellisuus ympäristökeskuksissa 2004 – 2006

Ympäristökeskukset	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 2006
Ympäristöluvat				
Vireille tulleet, kpl	896	653	480	601
Ratkaistut, kpl	641	717	640	718
Vireillä 31.12., kpl	947	896	710	778
Käsittelyaika keskimäärin kk	10,4	11,0	10,4	12,5
Uuden toiminnan ja toiminnan muutosten lupia käsitelty 8 kk:ssa, %	76 %	67 %	85 %	72 %
Henkilötyöpanos htv	62	65		62
Tuottavuus, ratkaisua/htv	10,4	11,0	10,0	11,6
Taloudellisuus, €/ratkaisu	7614	7469	7300	7124
Kustannusvastaavuus (tulot/kustannukset)	40 %	44 %	50 %	49 %

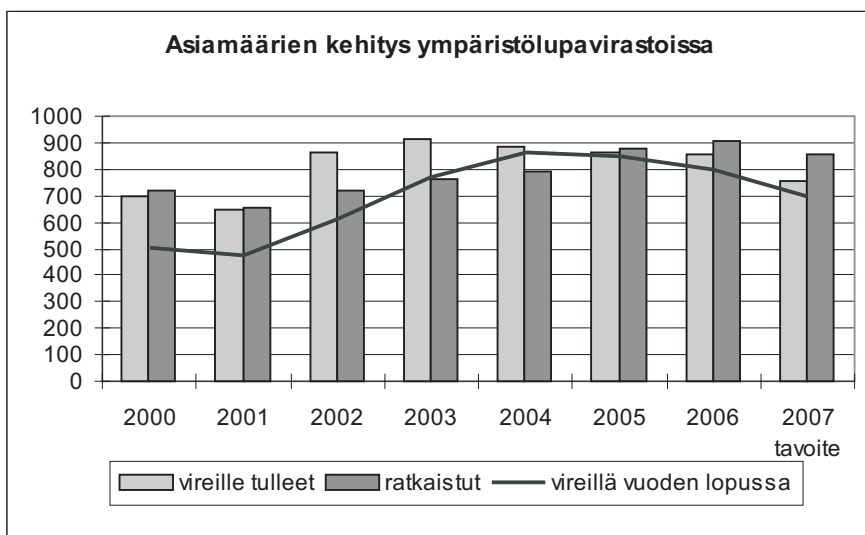
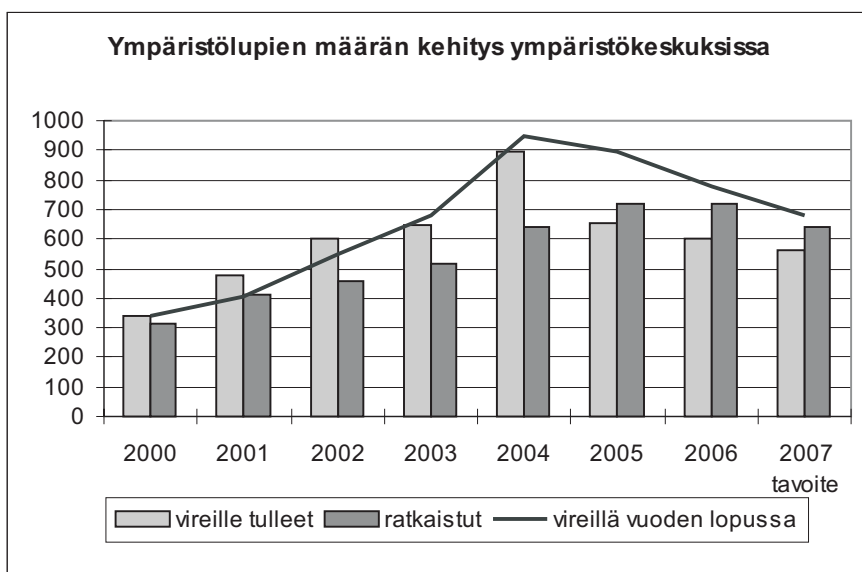
Asiamäärät, käsittelyajat, tuottavuus ja taloudellisuus ympäristölupavirastoissa 2004 – 2006

Ympäristölupavirastot	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Tavoite 2006
Vireille tulleet asiat, kpl	888	862	765	854
Ratkaisut, kpl	794	880	840	905
Vireillä 31.12., kpl	861	849	774	797
Käsittelyaika keskeisissä asiaryhmissä keskimäärin kk				
Ympäristöluvat	12,7	16,1	14,8	17,3
Vesitalousasiat	8,5	7,3	7,7	7,7
Henkilötyöpanos htv	89	93	95	90
Tuottavuus, ratkaisua/htv	8,9	9,5	8,9	10,1
Taloudellisuus, bruttomenot €/ratkaisu	7203	6859	7700	6670
Kustannusvastaavuus % (tulot/kustannukset)	20 %*	28 %		36 %

*) Laskentatapa eroaa vuonna 2004, mukana ovat myös hallintopakko- ja valitusasiat.

Ympäristölupajärjestelmää kehitetään ja lupahallintoa tehostetaan

Ympäristöministeriön 1.12.2005 asettama hanke ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon tehostamiseksi sekä lupakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi käynnistettiin kolmena osahankkeena. Ympäristölupamenettelyn keventämisestä valmistui selvitys, jossa esitettiin muun muassa lupakynnyksen nostoa ja ilmoitusmenettelyn laajentamista. Luvat on tarkoitus keskittää yhdelle valtion lupaviranomaiselle ja kuntiin. Lupien valvonta jäisi edelleen alueellisten ympäristökeskusten ja kuntien tehtäväksi. Uuden valtakunnallisen ympäristölupaviraston organisaatiota selvitettiin, ja sähköisen tietojärjestelmän kehittämisestä laadittiin suunnitelma. Tehostamishankkeen toimikausi ulottuu vuoden 2007 loppuun, ja säädösmuutoksia koskevat hallituksen esitykset on tarkoitus antaa viimeistään syyskuussa 2008.

Lupien valvontaa tehostettiin

Valvontatoimintaa tehostettiin ja sen suunnitelmallisuutta lisättiin ympäristöministeriön marraskuussa 2005 antaman valvontaohjeen mukaisesti. Ympäristökeskukset noudattavat antamiensa ympäristölupien ja myös ympäristölupavirastojen antamien lupapäätösten valvonnassa em. valvontaohjeeseen perustuvaa vuosisuunnitelmaa.

Jokaisesta valvontakäynnistä tehdään raportti valvonnan tietojärjestelmään. Vuonna 2006 tietojärjestelmään vietiin yhteensä yli 2 800 valvontaraporttia. Valvontatoiminnan ongelmana oli edelleen resurssien puute, koska voimavaroja on jouduttu keskittämään luparuuhkien purkamiseen. Ympäristönsuojelulain mukaisen lupavalvonnan lisäksi ympäristökeskuksilla on runsaasti myös vesilain ja jätelain mukaisia valvontatehtäviä.

Ympäristöklusterin tutkimusohjelman neljäs ohjelmakausi käynnistyi

Vuonna 2006 käynnistyi ympäristöklusterin neljäs ohjelmakausi Ekotehokas yhteiskunta. Neljännellä kaudella (2006-2009) ovat mukana aiempien ohjelmakausien teemat: Luonto ja luonnonvarat, Yhdyskuntarakenne ja elinympäristö sekä Tuotanto ja kulutus. Niiden lisäksi on hankkeiden valinnassa otettu huomioon ympäristöministeriön uudet, nousevat tiedon tarpeet. Uusina tutkimusteemoina ovat nyt mukana Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen sekä Uusiomateriaalit rakentamisessa (UUMA) ja Pilaantuneet maa-alueet (PIMA). Neljännen vaiheen ohjelmaan on hyväksytty yhteensä 47 hanketta, joita ympäristöministeriö rahoittaa yhteensä noin 5,6 miljoonalla eurolla.

1.3.4

Alueidenkäyttö

Vaikuttavuuden kuvaus

Maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuden arvioinnissa lain on arvioitu antavan aikaisempaa paremmat edellytykset ympäristön laadun parantamiselle. Kaavojen valmisteluun liittyvien selvitysten ja vaikutusten arviointien ansiosta alueidenkäytön ratkaisut perustuvat aikaisempaa parempaan tietopohjaan, joka osaltaan parantaa kaavoituksen laatua. Selvitysten ja kaavojen vaikutusten arvioinnin tason parantamiseen on lainsäädännön ohella vaikuttanut julkaistu opasaineisto ja ympäristöhallinnon suorittama maakuntien ja kuntien kaavoituksen ohjaus.

Ympäristöministeriön ja Kuntaliiton tonttibarometrin 2006-2007 mukaan omakotitalo-, rivitalo- ja kerrostalotonttien kysyntä kasvaa edelleen. Eniten kysyntä kasvaa keskisuurissa, yli 30 000 asukkaan kunnissa ja pääkaupunkiseudun kehyskunnissa. Barometrin mukaan tonttipulaan ei ole näköpiirissä helpotusta. Toimitilatonttien kysynnän kasvu on suurinta keskisuurissa kunnissa ja kasvukeskuksissa. Toimitilatonttien tarjonta kokonaisuutena on kohtalaista nyt ja tulevaisuudessa. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria.

Hallitus päätti kesällä 2005 budjettiriihen yhteydessä toimenpiteistä tonttitarjonnan lisäämiseksi. Ympäristöministeriön vastuulla olleet toimenpiteet maankäyttö- ja rakennuslain tarkistamiseksi on toteutettu eduskunnan hyväksyttyä lain muutokset. Muutokset tulevat voimaan 1.3.2007. Muutosten mahdolliset vaikutukset tonttien saatavuuteen ovat nähtävissä vasta vähitellen.

Asuntotonttien kysynnän arvioidaan edelleen kasvavan. Eniten kysyntä kasvaa keskisuurissa, yli 30 000 asukkaan kunnissa ja pääkaupunkiseudun kehyskunnissa. Tonttimarkkinoiden ongelmana on edelleen yksityisten maanomistajien tonttien markkinoille saaminen sekä kysynnän ja tarjonnan alueellinen kohtaamattomuus. Pääkaupunkiseudulla ja kehyskunnissa ongelmana ovat lisäksi kuntien omistaman raakamaan vähäisyys sekä maa-alueiden korkea hintataso.

Kaavaohjauksen keinoin on osaltaan voitu tukea kunta- ja palvelurakennemuutuksen tavoitteita varsinkin kaupunkiseutujen kuntayhteistyön ja maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen kehittämiseksi. Ympäristöministeriö on

osallistunut kunta- ja palvelurakennemuutostusta koskevan puitelain valmisteluun ja yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa edistänyt kaupunkiseutusunnitelmien laadintaa. Kaupunkiseutujen kuntayhteistyötä ja yhteen sovittavaa suunnittelua tukemalla voidaan kaupunkiseutujen yhdyskuntarakennetta ohjata eheyttävämpään suuntaan.

Rantojen yleiskaavoituksen edistyessä rantarakentamisen suunnitelmallisuus on lisääntynyt. Vuonna 2006 noin 60 prosenttia rantarakentamiseen myönnettyistä uusien rakennusten rakennusluvista perustui kaavoitukseen. Rantarakentamista koskevien ympäristökeskusten poikkeamispäätösten määrä on vastaavasti viime vuosina vähentynyt. Ympäristökeskusten ohjauksella voidaan arvioida olleen merkittävä vaikutus rantojen yleiskaavoituksen kehitykseen.

Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Tonttitarjonnan edellytyksiä parannettu

Vuoden 2006 talousarviossa asetettiin tavoitteita tonttitarjonnan lisäämiseksi erityisesti kasvukeskuksissa.

Maankäyttö- ja rakennuslakia muutettiin vuonna 2006 kaavoitettujen asuntotonttien riittävän kaavoituksen lisäämiseksi ja kaksinkertaisten valitusmahdollisuuksien rajoittamiseksi. Muutokset tulevat voimaan 1.3.2007. Muutokset parantavat tiedon saamista kaavoitettujen asuntotonttien riittävydestä kasvavilla alueilla. Sekä asema-kaavojen että rakennuslupien valitusoikeuksien muutokset mahdollistavat kaavojen toteuttamisen nopeutumisen. Tiedon saamista siitä, milloin tuomioistuin antaa yhteiskunnallisesti merkittävistä kaavoista ratkaisunsa, parannetaan. Kaavoitusta nopeuttavat lisäksi asetuksen muutokset, joilla kaavoitusmenettelyä joustavoitetaan.

Kuntia on kannustettu maapoliittisten keinojen aktiivisempaan käyttöön. Rakentamalla olevilla rakennuskelpoisilla tonteilla Helsingin seudulla korotettiin lain nojalla kiinteistöveroä tonttitarjonnan lisäämiseksi.

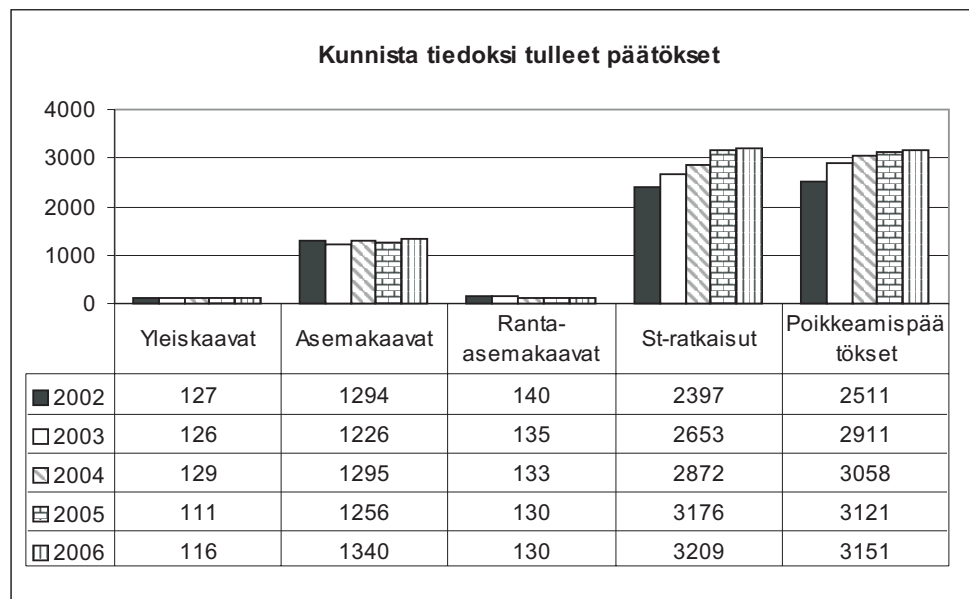
Kaavaohjauksen painopisteinä kuntien yhteistyö, yhdyskuntarakenne ja tonttituotannon riittävyys

Maakuntakaavoitus on edennyt voimakkaasti. Maassa on voimassa 14 maakuntakaavaa tai vaihemaakuntakaavaa, joista vuoden 2006 aikana vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä Kanta-Hämeen maakuntakaava ja ympäristöministeriön päätöksellä Uudenmaan maakuntakaava sekä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan muutos. Ympäristöministeriössä on vireillä seitsemän maakuntakaavan vahvistaminen ja maakuntien liitoissa on käynnissä 13 uuden maakuntakaavan valmistelu.

Alueelliset ympäristökeskukset ohjaavat kuntien kaavoitusta käymällä niiden kanssa vuosittain kehittämiskeskusteluja ja merkittäviä kaavahankkeita koskevia viranomaisneuvotteluja. Ohjauksessa on vuoden 2006 talousarvion tavoitteiden mukaisesti korostettu kysyntää vastaavan tonttituotannon riittävyttä, maapolitiikan välineiden tehokasta käyttöä erityisesti kasvavilla kaupunkiseuduilla, kuntien yhteistyötä, kaavoitusta palvelevien selvitysten riittävyttä sekä yhdyskuntarakenteen kestävyttä. Nämä ohjauksen painopistealueet ovat osaltaan tukeneet kunta- ja palvelurakennemuutostuksen tavoitteita varsinkin kaupunkiseutujen kuntayhteistyön ja maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen kehittämiseksi.

Viranomaisneuvottelujen määrä vaihtelee vuosittain kuntien kaavoitustilanteen mukaan. Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella ja siihen liittyvällä asetuksen muutoksella on pyritty kohdentamaan viranomaisneuvottelut entistä selkeämmin merkittäviin kaavoihin.

Seuraava taulukko osoittaa kunnista alueellisille ympäristökeskuksille tiedoksi tulleiden päätösten määrien kehitystä:

(ST=Suunnittelutarveratkaisut)

Kuntien hyväksymien yleis- ja asemakaavojen määrän vuotuinen vaihtelu on viime vuosina ollut melko pientä. Lähes kaikki hyväksytyt yleiskaavat olivat edelleen oikeusvaikutteisia.

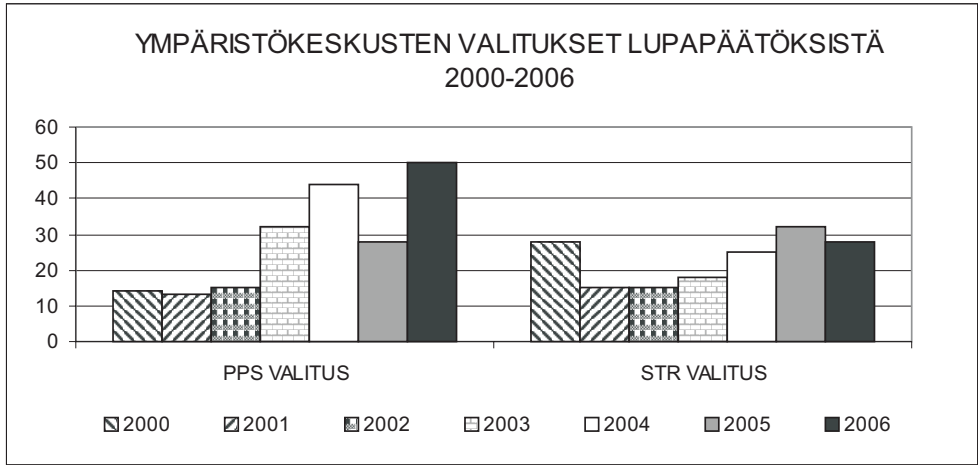
Suunnittelutarveratkaisujen ja kuntien poikkeamispäätösten määrän jatkuva kasvu nousi esiin jo maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuden seurannan osana tehdyssä alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän toimivuutta koskevassa selvityksessä vuonna 2005. Kasvu näyttää edelleen jatkuneen, mutta on selvästi hidastunut.

Asemakaavoista valittamisessa vain vähäisiä muutoksia – valitusten käsittely nopeutunut

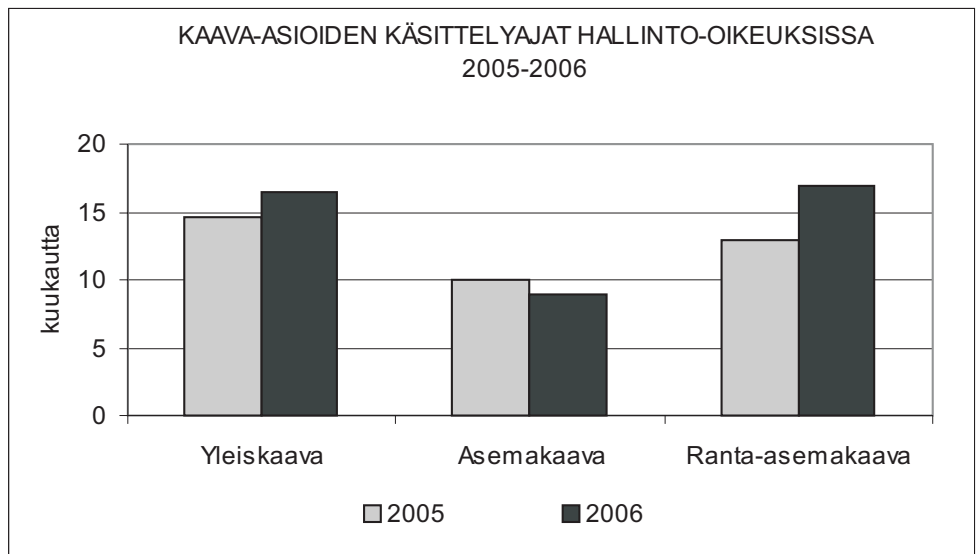
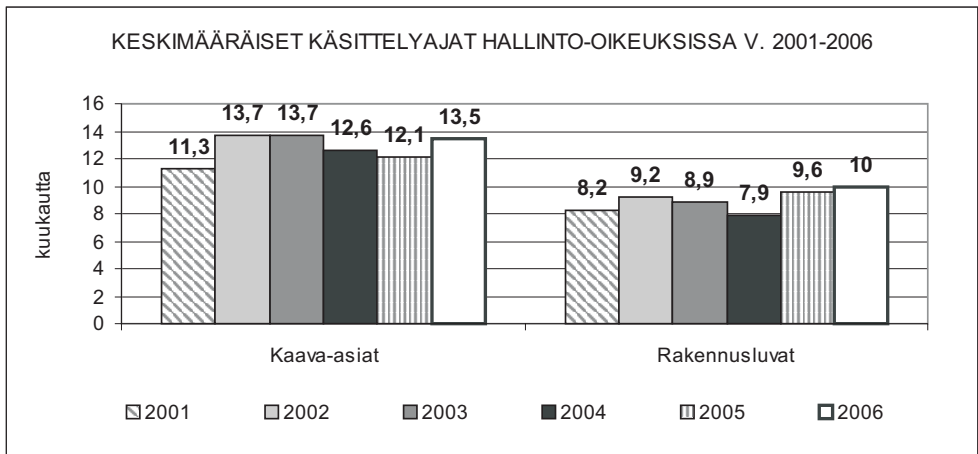
Alueelliset ympäristökeskukset ovat käyttäneet valitusoikeuttaan kaava- ja lupasioissa maltillisesti. Kaava-asioissa on puututtu vain 1-2 prosenttiin hyväksytyistä kaavoista. Kuntien poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisista tehdyt valitukset ovat neljän viimeisen vuoden aikana lisääntyneet. Samana aikana myös kuntien lupapäätösten määrä on kasvanut, joten valituksia on tehty vain noin 1,3 prosentista päätöksistä. Ympäristökeskusten valitukset on valtaosin hyväksytty. Valitukset ovat siten olleet päätösten lainmukaisuuden valvonnan kannalta perusteltuja.

Asemakaavavalitusten käsittely hallinto-oikeuksissa on nopeutunut vuodesta 2005 vuoteen 2006 noin yhdellä kuukaudella. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut viime vuonna 9 kuukautta. Samalla kuitenkin yleiskaavavalitusten käsittelyajat ovat pidentyneet. Myös rakennuslupavalitusten käsittelyajat ovat hieman pidentyneet. Asemakaavat ovat hankkeiden toteuttamisen ja tonttitarjonnan kannalta kuitenkin tärkein kaavataso.

Hallinto-oikeuksiin vuosittain saapuvien kaavavalitusten kokonaismäärä on vuodesta 2004 vähentynyt noin sadalla valituksella, joten käsittelyaikojen lyhentymisen edelleen tänä vuonna on mahdollista. Valitusoikeuteen sekä kaavojen että lupien osalta 1.3.2007 lukien tehdyt muutokset voivat vaikuttaa valitusten määrään vähen-

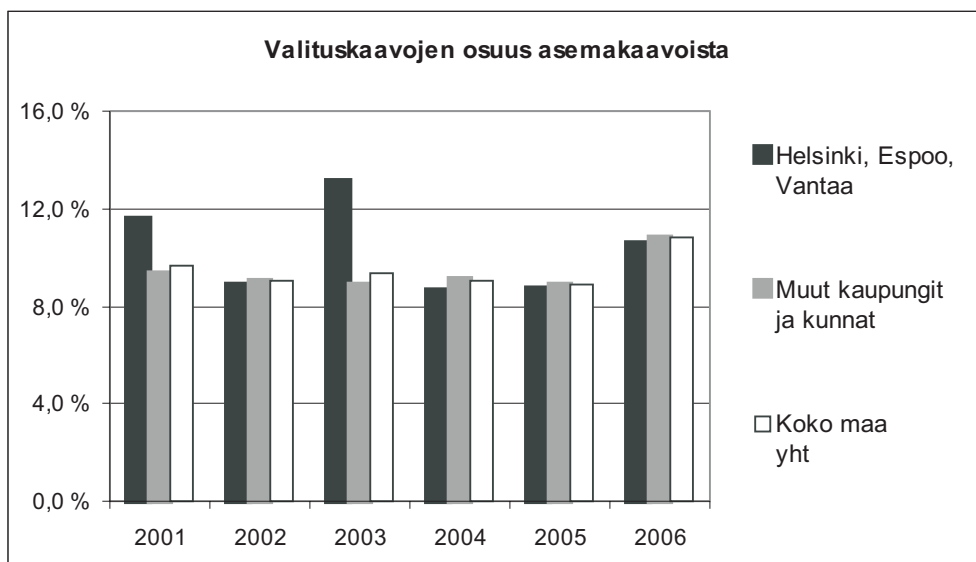

PPS= Poikkeamipäätösvalitus STR=Suunnittelutarveratkaisuvalitus

tävästi ja niiden käsittelyä nopeuttavasti. Siten käsittelyajat näyttävät jatkossa voivan edelleen lyhentyä.

Asemakaavoissa valitusherkyys on viime vuoteen saakka säilynyt lähes samalla tasolla, noin 9 prosenttina asemakaavoista. Vuonna 2006 asemaakaavoista on tehty valituksia vajaassa 11 prosentissa kaavoista, joten edelleen noin 90 prosenttia kuntien hyväksymistä asemakaavoista tulee voimaan viivytyksettä.

Yhdyskuntarakenteen kehittämiseen panostettiin

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen linjaukset kuntakoon kasvattamisesta sekä kaupunkiseutuyhteistyön lisäämisestä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa tukevat kestävästä yhdyskuntakehityksen tavoitteita. Ympäristöministeriö on osallistunut kunta- ja palvelurakennemuutosta koskevan puitelain valmisteluun ja yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa edistänyt kaupunkiseutusunnitelmien laadintaa.

Yhdyskuntarakenteen hajautumiskehitys on merkittävä ongelma erityisesti kaupunkiseuduilla. Helsingin työssäkäyntialueella tapahtuu samanaikaisesti sekä yhdyskuntarakenteen hajautumista että eheytymistä. Pääkaupunkiseudun kunnissa ja pääradan taajamissa yhdyskuntarakenteen eheytyminen täydennysrakentamisen myötä, mutta ympäröivällä kehysalueella yhdyskuntarakenteen hajautuminen jatkuu edelleen.

Tietämystä yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavien päätösten merkityksestä maakuntien ja kuntien kehityksen kannalta on vahvistettu julkaisemalla yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa kuntien ja maakuntien liittojen valtuustojen luottamushenkilöille suunnattu esite Yhdyskuntarakenteen eheäksi – Ajateltavaa kuntapäätäjille.

Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämistyöryhmän ehdottaman ohjelman rakennetta on arvioitu uudelleen. Työtä on tarpeen suunnata niin, että pyritään yleisempään poikkihallinnolliseen ohjelmaan, joka kohdistuu ensisijaisesti kasvaville kaupunkiseuduille. Tämän lisäksi ympäristöhallinto ohjaa alueidenkäytön suunnittelua yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yhdyskuntarakenteen eheyttämällä on kytkentöjä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen että kaupunkiseutujen hallinnon ja kuntayhteistyön kehittämiseen.

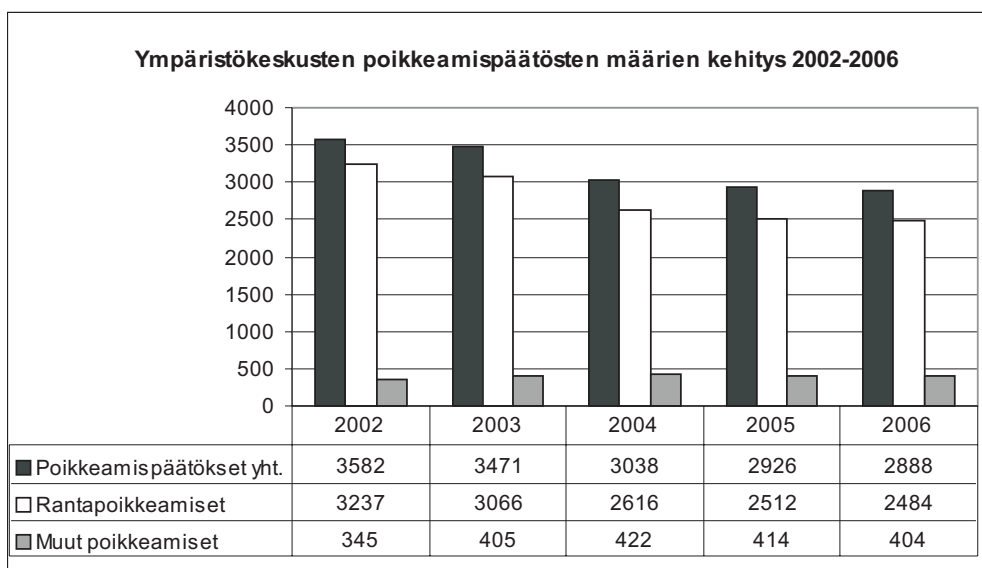
Ympäristöministeriön asettama Kaupan ja kilpailun työryhmä on aloittanut toimintansa. Työryhmän tehtävänä on muun muassa arvioida lainsäädännön vaikutuksia kaupan palveluverkon kehitykseen, kauppapalvelujen saatavuuteen ja eri

myymälätyyppien kilpailutilanteeseen. Selvityksen taustalla on valtioneuvoston selonteko vähittäiskaupan rakenteesta, muutoksista ja kauppaa koskevista erityiskysymyksistä.

Rantarakentaminen perustuu entistä suuremmalta osin kaavoitukseen

Vuoden 2006 talousarviossa oli asetettu tavoitteeksi lisätä rantarakentamisen suunnitelmallisuutta niin, että kaavoitukseen perustuvan rantarakentamisen osuus suhteessa poikkeamismenettelyihin kasvaa. Rantojen yleiskaavoituksen edistyessä entistä suurempi osa rantarakentamisesta perustuu kaavoitukseen. Vuonna 2006 noin 60 prosenttia rantarakentamiseen myönnetyistä uusien rakennusten rakennusluvista perustui kaavoitukseen. Tämän kehityksen ansiosta rantarakentamista koskevat ympäristökeskusten poikkeamispäätökset ovat viime vuosina vähentyneet. Ympäristökeskusten ohjauksella voidaan arvioida olleen merkittävä vaikutus rantojen yleiskaavoituksen kehitykseen viime vuosina.

Rantayleiskaavoituskäytäntöjä on seurattu kaavaohjauksessa. Muun muassa mitoitusten menetelmät ja luontoselvitysten laadinta ovat pitkälti vakiintuneet. Rannalle sijoitettavan vakituisen asumisen vaikutusten arviointia on kehitetty tutkimus- ja kehittämishankkeessa tulevan ohjeistuksen pohjaksi. Esiin on tullut myös vanhojen rantayleiskaavojen ajantasaistamisen tarve.

Poikkeamishakemusten käsittelyajat lyhenivät

Poikkeamishakemusten käsittelyajat ympäristökeskuksissa ovat edelleen lyhentyneet. Keskimääräinen käsittelyaika oli kolme kuukautta ja poikkeamishakemuksista 91 prosenttia ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa (vuonna 2005 89 %). Vuoden 2006 talousarviossa asetettu käsittelyaikatavoite oli, että poikkeamishakemuksista käsitellään kaikissa ympäristökeskuksissa vähintään 80 prosenttia alle kuudessa kuukaudessa. Yksi ympäristökeskus ei saavuttanut käsittelyaikatavoitetta. Vuonna 2005 vastaavasta tavoitteesta jäi kolme ympäristökeskusta. Poikkeamisasioiden käsittelyn kehittämiseksi laaditut laatuohjeet otettiin ympäristökeskuksissa käyttöön.

Suomen aluerakenteen ja alueidenkäytön kehityskuva valmistui

Suomen aluerakenteen ja alueidenkäytön kehityskuva valmistui ja julkaistiin kertomusvuonna. Kehityskuva hahmottaa pitkällä aikatahtimella Suomen aluerakenteellisen aseman kehitystä suhteessa Eurooppaan, Itämeren alueeseen ja Venäjään. Raportissa visioidaan myös maan osa-alueiden ja maakuntien aluerakenteen ja alueidenkäytön tulevaa kehitystä suhteessa muun muassa väestökehitykseen, tietoyhteiskunnan ja liikenneverkostojen kehitykseen sekä ylimaakunnallisten kehitysvyöhykkeiden muotoutumiseen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuuden ja tarkistustarpeen arviointi on käynnissä. Alustava selvitys on tehty käymällä neuvotteluja muun muassa Helsingin seudun MAL-neuvottelukunnan ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Tavoitteiden tarkistus valmistellaan vuoden 2007 aikana, tavoitteena valtioneuvoston käsittely vuonna 2008.

Tuulivoimarakentamisen edellytyksiä selkiytettiin

Tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitykset maan rannikko-meri- ja tunturialueilla valmistuivat vuonna 2006. Samassa yhteydessä laadittiin myös selvitys tuulivoimaloiden meluvaikutuksista. Selvitysten ansiosta tuulivoimarakentamisen kaavalliset vaatimukset ovat selkiytyneet ja alan kehitys on paljolti tuotannollisen ja taloudellisen kehityksen varassa.

Ympäristövaikutusten arvioinnin lainsäädäntöä uudistettiin

YVA-lainsäädännön muutoksella siirrettiin YVA-menettelyn soveltamisharkintaa koskeva toimivalta ja tehtävät ympäristöministeriöstä aluellisiin ympäristökeskuksiin. Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskevan lainsäädännön soveltamista on ohjattu järjestämällä aluehallinnolle ja muille hallinnonaloille on koulutusilaisuuksia ja tuottamalla opasaineistoja. Menettelyt ovat saamassa vakiintuneet muotonsa. YVA-lainsäädännön toimivuuden arviointi on käynnistetty ja sitä tukeva selvitys on käynnissä.

Kaupunkimaisten pientaloalueiden rakentamisedellytyksiä parannettiin

Yhteistyöhankkeisiin osallistumalla on vaikutettu elinympäristön kehittämisen painotukseen ja asukaslähtöisyyden korostamiseen erityisesti kaupunkimaisten pientaloalueiden ja keskusta-asumisen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tiivis- ja matala-hankeen ja puurakentamisen edistäminen -hankkeiden tuloksia on julkaistu opasjulkaisuissa yhteistyössä Rakennustiedon kanssa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla.

Rakennetun kulttuuriympäristön hoito edistyi

Kulttuuriympäristöohjelmien myötä rakennusperinnön ja maiseman tavoitteellinen hoito on laajentunut. Kulttuuriympäristöohjelma on laadittu jo yli 70 kunnassa. Inventoinnit ovat alueittaisten hankkeiden myötä täydentyneet. Tallennusmenetelmien yhdenmukaistaminen ja paikkatietoon yhdistäminen on edelleen haaste.

Ympäristöministeriö osallistui yhdessä opetusministeriön ja Museoviraston kanssa www.rakennusperinto.fi -portaalin rakentamiseen, ja se avattiin maaliskuussa 2006. Sivulla oli vuoden lopulla päivittäin jo 500 kävijää.

Luonnonsuojelu

Vaikuttavuuden kuvaus

Luonnonvarojen käytön tehokkuus ja alueiden käytön muutokset ovat heikentäneet edellytyksiä ylläpitää luonnon monimuotoisuutta. Suomen elinympäristöjen laajuudessa ja laadussa tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet maamme biologisen monimuotoisuuden tilaan ja sen kehitykseen.

Kehitys on suosinut sopeutumis- ja leviämiskykyisiä eliölajeja, jotka menestyvät ihmisten muuttamissa elinympäristöissä. Huomattava määrä ihmisen toiminnasta syntyneiden perinnebiotooppien lajeista on samanaikaisesti taantunut. Biologisen monimuotoisuuden kehitykseen vaikuttaa myös haitallisten vaikutusten ilmenemisen vasta vuosikymmenien viiveellä. Eliölajisto uhanalaistuu erityisesti pienialaisissa ja lajistoltaan runsaissa elinympäristöissä, joita ovat esimerkiksi Itämeren hietikkorannat ja niityt, sisämaan kuivat kedot ja niityt, hakamaat ja lehdesniityt, vanhat lehdometsät, monilajiset joutomaat, harjumetsät, kalkkikalliot, pienvesistöt sekä letot.

Monet viime aikojen toimenpiteet erityisesti metsissä ja maatalousympäristöissä ovat edistäneet monimuotoisuuden turvaamista. Tehdyt lakimuutokset luonnonsuojelulain suojeltujen luontotyyppien ja metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen turvaaminen ja vesilain luontotyyppien suojelu, Natura 2000 -verkoston laatiminen sekä kestävän metsätalouden tukijärjestelmä ovat olleet toimenpiteiden perustana. Muita tärkeitä keinoja ovat olleet talousmetsien hoitoa koskevat uudet suositukset, Metsähallituksen luonnonvarasuunnittelu ja luonnonsuojelualueiden ennallistamistoimet sekä maatalouden ympäristötukijärjestelmät.

Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia 2006-2016 hyväksyttiin

EU:n komissio antoi 22.5.2006 tiedonannon Biologisen monimuotoisuuden vähentämisen pysäyttäminen vuoteen 2010 mennessä ja sen jälkeen. Tiedonanto antaa lyhyen katsauksen biodiversiteetin tilaan sekä EU:n alueella että globaalilla tasolla ja analysoi muutossuuntia sekä niiden syitä. Komissio linjaa tiedonannossa EU:n tavoitteet neljälle biodiversiteettipolitiikan osa-alueelle ja asettaa yhteensä kymmenen yleistavoitetta. Tiedonannon liitteenä on toimintasuunnitelma, jossa asetetaan tarkempia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka on osoitettu joko yhteisön toimielinten, pääosin komission tai jäsenvaltioiden vastuulle. Suomi vastasi puheenjohtajakaudellaan selonteon käsittelystä.

Vuoden aikana valmisteltiin Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia 2006-2016, Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi. Lisäksi asianomaiset ministeriöt valmistelivat yhteistyössä yksityiskohtaisemman toimintaohjelman, jonka mukaisesti eri hallinnonalat toteuttavat strategiaa. Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kansallisesta strategiasta joulukuussa.

Strategian päämäärät ovat:

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelualueverkostoa kehittämällä ja eliölajien suojelua tehostamalla.
- Toimialavastuuta syvennetään niin, että kukin toimiala vastaa omalta osaltaan luontoon kohdistuvien vaikutusten vähentämisestä.
- Tuotetaan ja välitetään tutkimukseen perustuvaa tietoa luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kustannustehokkaalle ja sopeutuvalla toimintapolitiikalle.
- Varmistetaan laaja yhteistyö asianomaisten ministeriöiden ja eri toimijoiden kesken luonnon monimuotoisuuden suojelussa ja kestävässä käytössä.

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestäväää käyttöä maailmanlaajuisesti kansainvälisen yhteistyön keinoin.

Strategian toimeenpanoon ja seurantaan perustetaan laajapohjainen toimielin, jossa on edustettuna keskeiset toimijat julkiselta ja yksityiseltä sektorilta sekä etujärjestöistä ja kansalaisjärjestöistä.

Biodiversiteetin seurantajärjestelmää valmisteltiin

Biodiversiteetin seurantajärjestelmän kehittämistä jatkettiin kertomusvuoden 2006 aikana, mutta itse järjestelmän käynnistäminen on lykkääntynyt niukkojen resurs-sien vuoksi. Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävään käytön strategiasta vuosiksi 2006-2016 edellyttää biodiversiteetin tilan seurannan pikaista järjestämistä.

METSO-ohjelman menetelmät laajempaan käyttöön

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma (METSO) päättyy vuoden 2007 lop-pussa, mutta sen ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia on jo arvioitu. Arvioinnin loppuraportti julkistettiin marraskuussa 2006.

METSO:n arvioinnin tulosten mukaan tutkimus osoittaa, että metsien monimuotoisuuden turvaamisen nykyinen taso ei ole riittävä lajien ja luontotyyppien säilymi-selle. Metsien suojeluverkostoa tulee laajentaa ja kehittää. Ekologisesti perusteltujen tavoitteiden lisäksi tulee ottaa huomioon sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset eri aluetasoilla. Keskeistä on käyttää joustavaa suojelukeinovalikoimaa tilannekohtai-sesti paikallisiin olosuhteisiin soveltaen ja edistää paikallista yhteistoimintaa ja uusia toimintamalleja koko maassa. Eri luontotyyppien ja lajiryhmien turvaamiseksi tarvi-taan sekä erityisiä elinympäristöjä säilyttäviä alueverkostoja että monimuotoisuuden kannalta tärkeiden rakennepiirteiden turvaamista talousmetsissä.

METSO:n arvioinnissa ehdotetaan, että metsänomistajalle vapaaehtoisia, määräai-kaisia ja pysyviä suojelukeinoja otetaan laajemmin käyttöön tulevassa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Tutkimuksella löydetty Suomelle jo tuhat uutta eliölajia

METSOssa määriteltyihin tietotarpeisiin on pyritty vastaamaan erityisesti kahden tutkimusohjelman avulla:

1. Maa- ja metsätalousministeriön koordinoima Monimuotoisuuden tutki-musohjelma (MOSSE 2003–2006) sekä
2. ympäristöministeriön koordinoima Puutteellisesti tunnettujen ja uhan-alaisten metsälajien tutkimusohjelma (PUTTE 2003–2007).

MOSSE-ohjelman tavoitteena oli tuottaa luotettavaa ja käytännön toimien kannalta merkittävää ja sovellettavaa uutta tutkimustietoa metsien, maatalousympäristöjen ja vesiluonnon monimuotoisuudesta sekä monimuotoisuuden suojelun ja kehittämi-sen ekologisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista. Ohjelman metsäosion päätulokset julkistettiin syyskuussa 2006 "METSO:n jäljillä" -tutkimusraportissa. Ne tarjoavat luotettavan pohjan metsien monimuotoisuuden suojelun tarpeiden ja me-netelmien edelleen kehittämiseksi Suomessa

Ympäristöministeriö on rahoittanut puutteellisesti tunnettujen ja uhanalaisten metsälajien tutkimusohjelmaa (PUTTE 2003–2007) vuosittain yli miljoonalla eurolla. Ohjelman tavoitteena on parantaa tietämystä Suomen metsälajistosta siten, että suo-jelutoimenpiteet pystyttäisiin kohdentamaan mahdollisimman tehokkaasti kiireisim-min suojelua vaativiin lajeihin ja niiden elinympäristöihin. Hankkeiden tutkijat ovat löytäneet jo yli tuhat Suomelle uutta eliölajia ja Suomen lajistoluetteloon on voitu

lisätä myös kokonaan uusia sukuja. Ohjelman aikana on kuvattu viisi tieteelle uutta sukua ja yli 170 tieteelle uutta lajia. PUTTEN tulosten avulla uhanalaisuusarviointiin voidaan ottaa mukaan monia metsissä esiintyviä eliöryhmiä, joiden uhanalaisuutta ei ole aiemmin pystytty arvioimaan.

METSON jatkon valmistelu on aloitettu vuoden 2006 lopulla. Alustavat linjaukset Etelä-Suomen metsien uutta monimuotoisuuden toimintaohjelman tarpeesta on kirjattu Metsäneuvoston syksyllä 2006 hyväksymässä Metsäsektorin tulevaisuuskausaussessa. Vuoden 2007 lopulla valtioneuvoston on tarkoitus päättää Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman sisällöstä ja rahoituksesta vuosille 2008-2016.

Vedenalaisen meriluonnon inventointeja jatkettiin

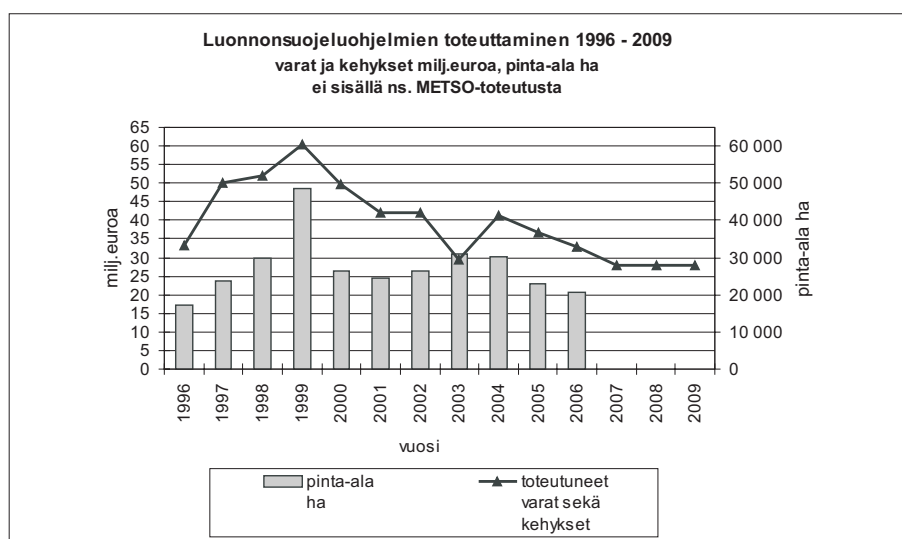
Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmalla (VELMU) tähdätään meri- ja rannikkoluonnon monimuotoisuuden suojeluun, joka on myös yksi Suomen Itämeren suojeluohjelman päätavoitteita. Ohjelman pyrkimyksenä on määrittää ja kartoittaa vuoteen 2014 mennessä Suomen rannikon vedenalaiset luontotyypit, luoda yleiskuva lajien esiintymisistä sekä toteuttaa vedenalaisen luontotiedon hallintajärjestelmä samalla, kun kehitetään alan toimijoiden välistä yhteistyötä ja asiantuntijoiden koulutusta. Vuonna 2003 pilottihankkeena Saaristomerellä aloitettua kartoitustyötä jatkettiin vuonna 2006 Saaristomerellä ja Merenkurkussa.

Luonnonsuojeluohjelmien ja Natura 2000 -verkoston toteutus etenee rahoitusohjelman mukaisesti

Luonnonsuojeluohjelmiin ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvia yksityismaita on toteutettu vuodesta 1996 lähtien rahoitusohjelmalla, joka jatkuu vielä vuoteen 2009 saakka. Ohjelman rahoitukseen on varattu yhteensä 575 miljoonaa euroa. Tähän mennessä noin 292 000 hehtaaria yksityismaita on saatu suojelun piiriin. Toteuttamatta on vielä noin 62 000 hehtaaria ja lisäksi joitakin yhtiöiden omistamia alueita, joita on varauduttu toteuttamaan vielä vuoden 2009 jälkeen.

Luonnonsuojeluohjelmiin ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita toteutettiin vuonna 2006 koko maassa yhteensä 20 781 hehtaaria. Suojelutoimet painottuivat lintuvesien suojeluohjelman alueisiin, soihin ja ranta-alueisiin. Yksityisten omistukseen jääviä luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita perustettiin 13 601 hehtaaria ja valtion omistukseen hankittiin 7 180 hehtaaria.

Vuosittain käytössä olleet toteuttamisvarat ja toteutumapinta-ala ilmenevät kaaviosta.

Vesivarojen käyttö ja hoito

Vaikuttavuuden kuvaus

Toimintaympäristön muutos

Vuoden 2006 kevään virtaamahuiput olivat maan etelä- ja keskiosassa suuruudeltaan ja ajoitukseltaan tavanomaisia. Pohjanmaalla ja pohjoisessa jääpadot aiheuttivat paikallisia tulvia. Lämpimän ja kuivan kesän aikana sekä järvien että pohjavesien pinnat laskivat vähäisen sadannan ja suuren haihdunnan takia poikkeuksellisen alas. Loppusyksyn sateet nostivat vedenpintoja selvästi vuoden loppua kohden. Ennätyslämpimän joulukuun runsaat sateet ja lumien sulaminen aiheuttivat Lounais-Suomessa tulvia. Vuoden lopussa vedenpinnat olivat korkealla Lappia lukuun ottamatta.

Viime vuosina ääri-ilmioista toiseen vaihdelleet vesiolot ovat vaatineet voimavarojen kohdentamista erityisesti tulvariskien hallintaan ja vesihuollon edistämiseen. Tulvavahinkojen torjunnassa painopiste on asutuksen ja yhdyskunnan tärkeiden toimintojen tulvariskien hallinnassa sekä valtion vesistörakenteiden ylläpidossa. Vesihuoltoa edistettäessä painopiste on alueellisen yhteistyön, maaseudun vesihuollon ja erityistilanteisiin varautumisen parantamisessa.

Keskeiset tulokset

Kevään sekä alkutalven tulvien aiheuttamat vahingot ja haitat jäivät onnistuneiden vesistöennusteiden ja tulvantorjuntatoimenpiteiden ansiosta vähäisiksi. Kesän kuivuus nosti esiin vesihuollon toimintavarmuuden heikkouksia, jotka näkyvät lähivuosina lisääntyvänä rahoitustarpeena. Vesihuollon alueellista yhteistyötä, erityistilanteisiin varautumista sekä maaseudun vesihuoltoa parannettiin tukemalla uusien vesilähteiden käyttöönottoa ja yhdysvesijohto- ja siirtoviemärihankkeiden rahoitusta.

Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Tulvariskien hallinta ja patoturvallisuus

Tulvariskiiä pyrittiin vähentämään laatimalla tulvakarttoja ja tulvariskien hallinnan yleissuunnitelmia sekä suunnittelemalla ja toteuttamalla tulvasuojeluhankkeita. Tulvariskien hallintaa parannettiin myös ajantasaistamalla ja laatimalla tulvantorjunnan toimintasuunnitelmia, ohjaamalla kaavoitus- ja rakennustoimintaa tulvariskittömille alueille sekä hoitamalla valtion vastuulle kuuluvat säännöstely- ja tulvantorjuntatoimet. Suuriin tulviin varautumiseksi tarpeellisia tulvakarttoja laadittiin merkittävälle osalle riskikohteista. Kaavoitukseen ja kuntien rakennusjärjestyksiin liittyvissä lausunnoissa sekä annetuissa poikkeusluvista kiinnitettiin huomiota alimpiin sallittuihin rakennuskorkeuksiin tulvariskien pienentämiseksi. Rakentamiskorkeussuosituksia annettiin 92, merkittäville vahinkokohteille laadittuja yleissuunnitelmia valmistui neljä ja tulvakarttoja 18.

Vuoden 2005 poikkeuksellisten tulvien johdosta nopeutettuja tulvariskien hallinnan toimenpiteitä toteutettiin tehokkaasti. Ivalon taajaman tulvapenkereet valmistuivat. Ivalojoen ja Simojoen tulvariskien hallinnan yleissuunnittelu käynnistyi ja Kittilän sekä Rovaniemen taajaman yleissuunnitelmat valmistuivat. Tulvariskeihin varauduttiin myös laatimalla selvitys tilapäisistä tulvasuojelurakenteista.

Saimaan juoksutuksia pienennettiin 10.7.–11.12.2006 välisenä aikana vedenpinnan uhatessa alentua Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännössä tarkoitetun normaalivyöhykkeen alapuolelle. Toimenpiteen avulla kyettiin estämään vedenpinnan aleneminen laivaliikenteen tavoitealarajan alapuolelle. Poikkeuslupia säännöstelylupiin haettiin Oulujärvelle suppotulvien vaaran vähentämiseksi sekä Pieliselle vedenkorkeuden nostamiseksi. Poikkeuslupia haettiin myös teollisuuden vedensaannin turvaamiseksi Enä- ja Sanijärvellä sekä Kivi- ja Levalammelle, mutta näitä lupia ei ollut tarpeen ottaa käyttöön.

Patoturvallisuuslain mukaisia määräaikaistarkastuksia tehtiin 84. Uljuan tekojärven maapatojen perusparannustöitä jatkettiin toteuttamalla patojen märän luiskan verhouksen vahvistus. Tammerkosken yläkosken ja keskikosken voimalaitospatojen luokitusta nostettiin vahingonvaaraselvitysten perusteella. Varautumista pato-onnettomuuksiin kehitettiin syyskuussa Rovaniemellä järjestetyssä valtakunnallisessa suuronnettomuusharjoituksessa, jossa harjoitustilanteena oli Seitakorvan padon murtuminen.

Vesihuollon edistäminen

Vesihuollon tukitoimenpiteet saattoivat maaseudulla ja haja-asutusalueilla lähes 5 200 taloutta (tavoite 5 000 taloutta) hyvälaatuisen ja riittävän vedensaannin piiriin. Samalla huolehdittiin jätevesien asianmukaisesta käsittelystä. Vesihuollon alueellista yhteistyötä edistettiin toteuttamalla vesihuollon alueellisten yleissuunnitelmien mukaisina valtion vesihuoltotöinä ylikunnallisia vedenhankinta- ja viemäröintijärjestelyjä. Vesihuollon alueellisia yleissuunnitelmia valmistui kuusi ja pääosin ylikunnallisia vesihuoltotöitä 31. Vesihuoltolain mukaisia lausuntoja annettiin 300. Vesihuoltolaitosten toimintavarmuus ja varautuminen erityistilanteisiin parani uusien vesilähteiden ja yhdysvesijohtojen rakentamisen myötä. Suomen vesihuoltolaitosten varmuusluokitus päivitettiin uuden valtakunnallisen ohjeen mukaisesti.

Vesivarojen käytettävyys ja tila

Vesistöjen säännöstelyn kehittäminen jatkui. Säännöstelyhankkeiden kehittämiselviksiin liittyviä kunnostusohjelmia toteutettiin ja rakennettujen vesistöjen kunnostusta jatkettiin. Säännöstelyissä ja rakennetuissa vesistöissä toteutettavat kunnan säännöstelijän ja valtion yhteistyöhankkeet koetaan hyödynsaajien keskuudessa tärkeiksi.

Tulvariskien hallinta ja patoturvallisuus	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 2006
Valmistuneet tulvavaarakartat, kpl	7	10	17	18
Valmistuneet/päivitetyt tulvantorjunnan toimintasuunnitelmat, kpl	4	2	4	4
Valmistuneet tulvasuojelu-/vesistötyöt, kpl	9	7	7	8
Vesihuollon edistäminen				
Ylikunnallisiin vesihuoltohankkeisiin osallistuneet kunnat, kpl	95	109	93	103
Vesihuoltolaitokset, joiden varmuusluokka parantunut, kpl	17	25	26	15
Valmistuneet vesihuoltotyöt, kpl	18	22	27	31
Vesistöjen ja valuma-alueiden käytettävyys ja tila				
Valmistuneet säännöstelyn kehittämiselvikset, kpl	6	8	10	6
Valmistuneet vesistön kunnostushankkeet, kpl	33	32	32	33

Asuminen

Vaikuttavuuden kuvaus

Ulkoinen toimintaympäristö

Asuntorakentaminen on korkealla tasolla ja kasvoi vuonna 2006. Omistusasuntojen kysyntä jatkui vahvana. Merkittävin muutos oli asuntoluottojen korkotason yli prosenttiyksikön nousu. Korkojen nousun vaikutus markkinoihin oli kuitenkin vielä vähäinen, sillä asuntolainakanta kasvoi edelleen 14 prosentin vauhtia ja omistusasuntojen hinnat nousivat 6,6 prosenttia. Muuttoliike Helsingin seudulle kiihtyi ja lisäsi seudun asuntokysyntää.

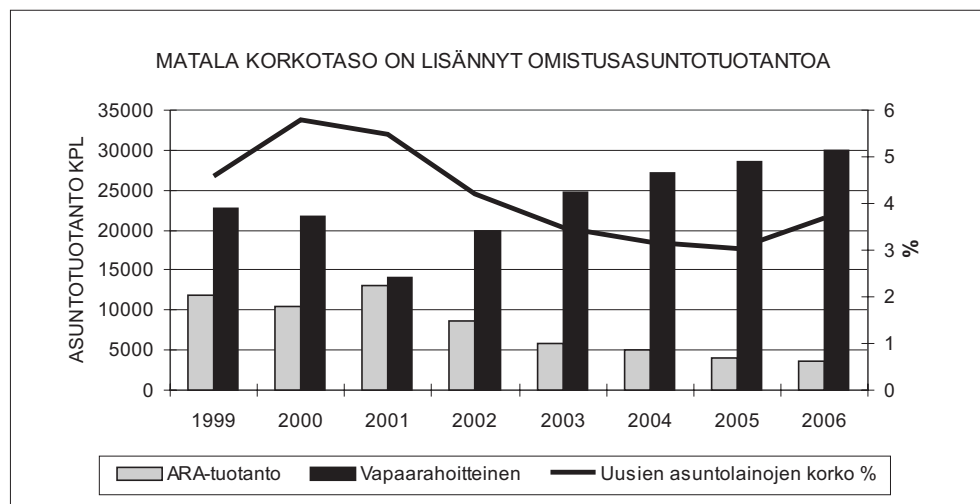
Keskeiset vaikutukset

Asuntotarjontaa heikoimmassa asemassa oleville on onnistuttu kasvattamaan ja valtion vastuiden riskienhallintaa kehittämään. Erityisryhmien asuntotuotannon tukijärjestelmä on lisännyt etenkin vanhusten asuntotarjontaa. Asunnottomuus on edelleen vähentynyt, joskin alentumiskehitys on hidastunut merkittävästi. Valtion asuntorahaston takausriskiä on aktiivisesti alennettu omistusasuntolainojen valtiontakauksen ehtojen muutoksella. Aravalainakannan riskien hallinnassa on toistaiseksi onnistuttu hyvin, ja valtion luottotappiot ovat pysyneet matalalla tasolla. Kasvavien alueiden tonttitarjonnan lisääminen ei ole onnistunut toivotulla tavalla, ja ministeriön vaikutusmahdollisuudet tonttitarjonnan lisäämisessä ovat tulevaisuudessakin hyvin rajatut. Pientalotuotanto on lisääntynyt, mutta kohtuuhintainen vuokra-asuntotuotanto on edelleen vähentynyt.

Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Asuntotuotanto vastaa paremmin kysyntää

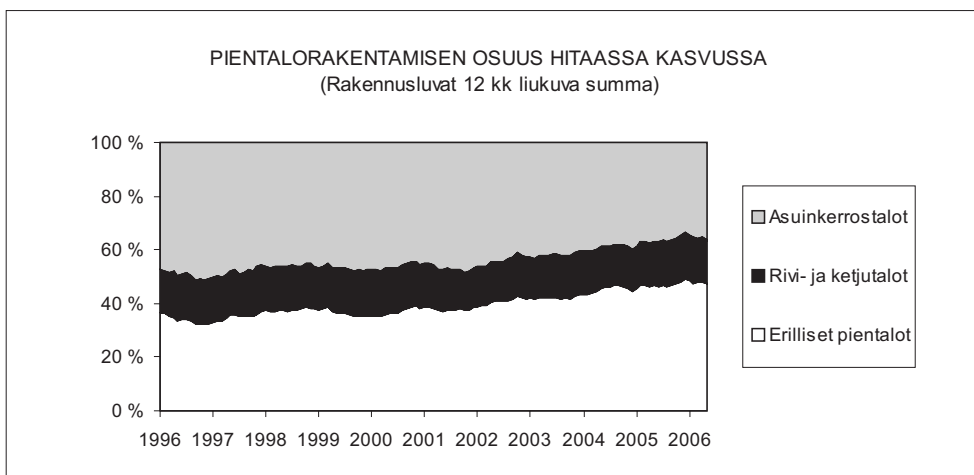
Vaikka koko maan asuntotuotanto on ollut viime vuosina korkealla tasolla ja kasvanut, niin suurimman asuntokysynnän alueella, Helsingin seudulla, asuntotuotanto on viime vuosina alentunut. Ympäristöministeriö on toiminut Helsingin seudun yhteistyön edistämiseksi ja osallistunut vuoden aikana aktiivisesti Helsingin seudun neuvottelukunnan työskentelyyn sekä neuvottelukunnan jäsenenä että sihteeristössä.

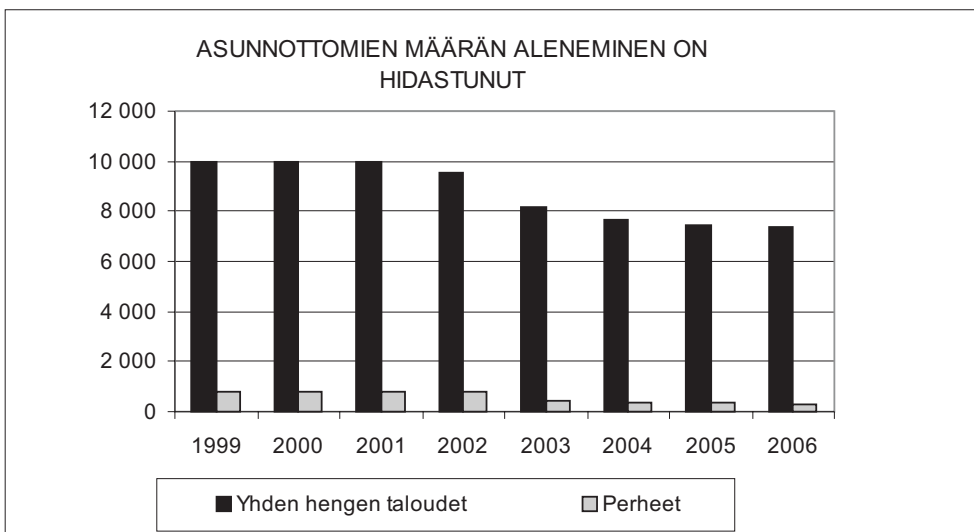

Ympäristöministeriö on osallistunut aktiivisesti myös Helsingin seudun yhteistyöhön YTV:n asuntotoimikunnan ja Uudenmaan liiton puitteissa. Tämän lisäksi on tuettu hallinnon kehittämisen ministeriövaliokunnan päätösten mukaisesti kuntien omaehtoista yhteistyötä muun muassa MAL-prosessin käynnistämisessä. Eri yhteyksissä on tuotu esille valtion maiden merkitys tonttitarjonnan lisäämisessä Helsingin seudulla. Lauri Tarastin johtaman työryhmän esitysten pohjalta kaavoitusta sujuvoitetaan ja kaksikertaisia valitusmahdollisuuksia tuomioistuimeen asemakaava- ja rakentamisen lupa-asioissa rajoitetaan. Lisäksi kuntien on vuosittain arvioitava asumiseen varattujen tonttien riittävyyttä.

Valtio tukema asuntotuotanto väheni edelleen omistusasuntotuotannon lisääntyessä. Matala korkotaso on ylläpitänyt kiinnostusta omistusasumiseen ja toisaalta vähentänyt vuokra-asuntojen kysyntää.

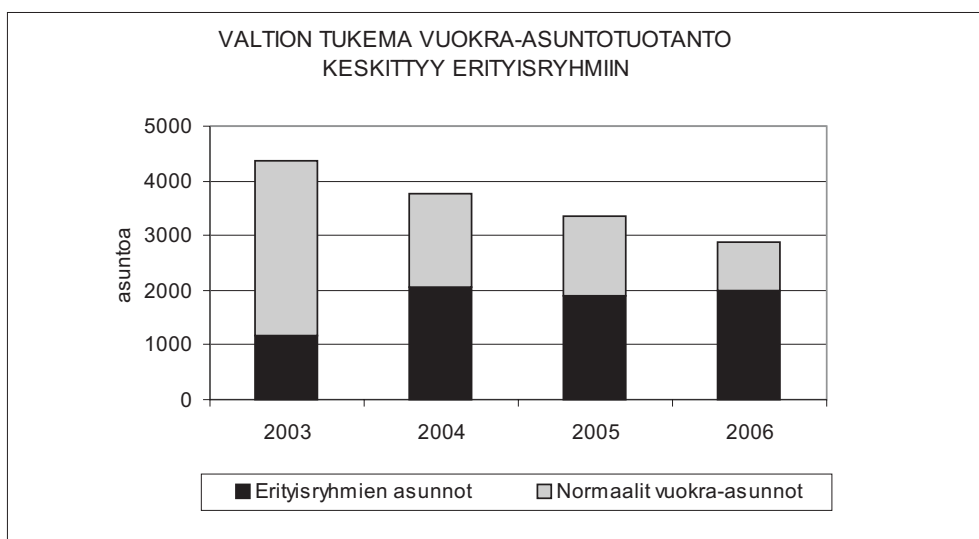
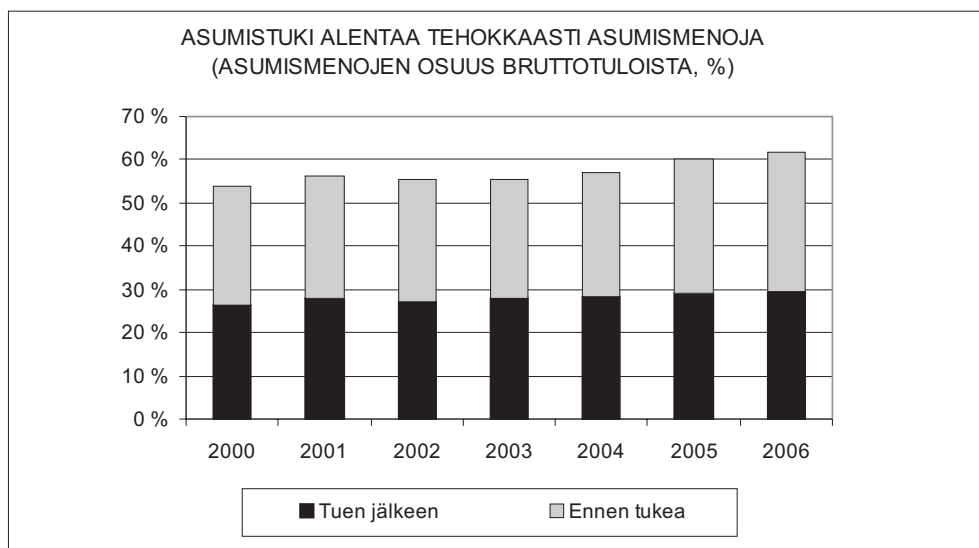

Pientalorakentamisen yleistyminen vastaa entistä paremmin kotitalouksien asumistoiveita, sillä pääosa kotitalouksista haluaisi asua pientalossa. Kunnallistekniikka-avustuksilla on edistetty kasvukeskuksien uusien asuntoalueiden rakentamista ja näin tuettu myös pientalorakentamista. Kunnallistekniikka-avustuksen vaikutuksista toteutettiin ulkopuolinen selvitys. Selvityksen mukaan avustus on sitouttanut kuntia toteuttamaan avustusta saaneita alueita nopeammassa aikataulussa ja varmemmin kuin ilman avustusta. ARA-tuotannon lisääminen ei sen sijaan ole onnistunut toivulla tavalla.

Heikoimmassa asemassa olevien asuntotilanne paranee

Asunnottomien määrän pienentyessä asunnottomuuden vähentäminen on vaikeutunut, sillä pitkäaikaisasunnottomat vaativat tyypillisesti tuetumpaa asumista. Vuosien 2001 – 2005 aikana toteutetun asunnottomuuden vähentämishojelmien arviointiraportin mukaan ohjelma on onnistunut tavoitteessaan, ja asunnottomuus on vähentynyt. Ohjelma on estänyt asunnottomuuden kasvua kasvukeskuspaikkakunnilla, joilla asukasmäärän lisääntymisen myötä olisi ollut odotettavissa myös asunnottomuuden yleistymistä. Osan asunnottomuuden vähentymisestä voi arvioida tapahtuneen ohjelmassa toteutettujen toimien vaikutuksesta, mutta myös muilla asunto- ja yhteiskuntapoliittisilla tekijöillä on ollut vaikutusta tapahtuneeseen muutokseen.

Yleistä asumistukea sai vuoden 2006 lopussa noin 150 200 ruokakuntaa ja keskimääräinen tuki oli 230 euroa kuukaudessa. Tuensaajien määrä aleni edellisestä vuodesta 4 600:lla. Pääosin tuensaajien määrän alentuminen johtui työttömyyden vähentymisestä, mutta myös lapsiperheiden lukumäärä väheni edelleen. Asumistukea maksettiin noin 440 miljoonaa euroa, mikä oli kolme miljoonaa euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuoden alusta nostettiin asumistuessa hyväksyttävien enimmäisasumismenoja tuensaajien vuokrakehityksen mukaisesti ja asumistuen taso pidettiin ennallaan. Vaikka tuensaajien vuokrataso nousi, niin enimmäisasumismenonormin ylitysten

osuus väheni kuitenkin hieman edellisestä vuodesta. Enimmäisasumismenojen korotus paransi edellisvuoden tapaan vuonna tuensaajien tilannetta. Tuensaajien tulotaso kuitenkin aleni edelleen, mistä syystä asumismeno-osuudet ennen tukea ja tuen jälkeen kasvoivat hieman.

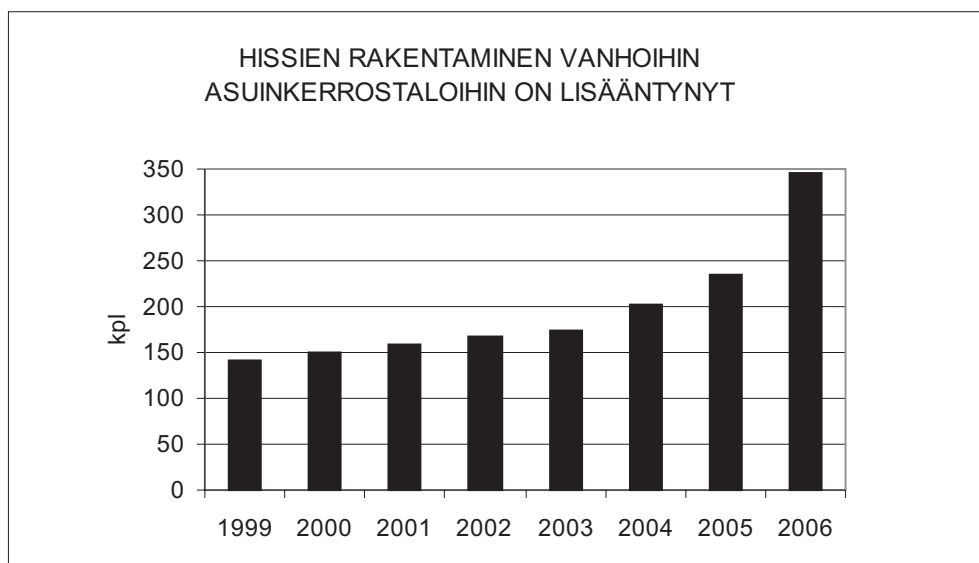
Valtion tukema asuntotuotanto kpl	Arava			Korkotuki			Yhteensä		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Normaalit vuokra-asunnot	707	485	150	987	981	731	1 694	1 466	881
Vanhustena sunnot	313	33	34	378	69	122	691	102	156
Vanhusten palveluasunnot	69	157	0	55	348	1164	124	505	1164
Muut erityisryhmät	244	212	12	73	601	546	317	813	558
Opiskelija-asunnot	428	146	0	502	332	129	930	478	129
Asumisoikeusasunnot	282	163	186	218	252	111	500	415	297
As.Oy asunnot (40 % korkot.)	0	0	0	143	0	64	143	0	64
Omakotitalot	0	0	0	250	137	131	250	137	131
Osaomistusasunnot	0	0	0	119	149	196	119	149	196
Yhteensä	2043	1196	382	2725	2869	3194	4768	4065	3576
As oy 40 % korjauslai- nat (asuntoa)	-	-	-	6519	9089	9062	6519	9089	9062
Vuokratalojen peruskorjauslainat (asuntoa)	3387	2248	-	684	1681	2827	4071	3929	2827
Vanhusten korjaus- avustukset (asuntoa)	-	-	-	-	-	-	3833	3300	3200

ASUMISEN TUET (milj. euroa)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Yleinen asumistuki	407	413	430	436	437	440
Eläkkeensaajien asumistuki	246	259	270	283	298	317
Opiskelijoiden asumislisä	209	220	225	228	232	251
Korkotuki	109	90	73	47	32	30
Aravalainojen alikorkoisuus	123	31	0	18	104	130
Korjausavustus	31	31	33	37	40	40
Energia-avustukset	-	-	1	6	11	11
Muut avustukset	6	7	16	13	19	41
RAY:n avustukset	52	57	56	60	52	42
Asuntolainan korkojen verovähennys	440	420	390	380 ¹	420 ¹	460 ¹
ASP-tuki	11	3	1	0	0	0
ASUMISEN TUET YHTEENSÄ	1639	1532	1495	1510	1646	1761

Luvut maksatuslukuja (ei myönnettyjä). ¹⁾ Arvio.

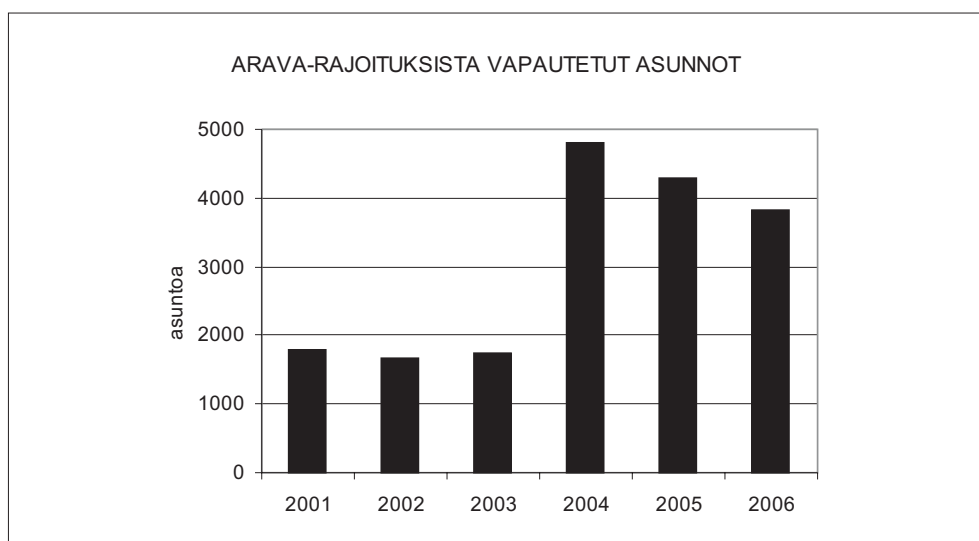
Määrällisesti nopeimmin kasvaa korkovähennystuki. Kotitalouksien asuntolainojen määrä on kasvanut nopeasti koko 2000-luvun ajan, ja viime vuonna korkotason kääntyminen nousuun on johtanut tuen selvään kasvuun. Myös aravalainojen alikorkoisuustuki on lisääntynyt. Aravalainojen tukea on päätöksillä lisätty ja markkinakorkojen nousu vaikuttaa myös niiden tukea lisäävästi. Aravalainoista maksettiin korkoa keskimäärin 2,9 prosenttia.

Hissiavustuksen korottaminen asunto-osakeyhtiöaloissa 50 prosenttiin vuonna 2004 ja kuntien toimet hissirakentamisen edistämiseksi ovat merkittävästi lisänneet hissien rakentamishalukkuutta vanhoihin kerrostaloihin. Ongelmaksi on muodostunut määrärahojen riittävyys hissiavustuksiin.

Riskit paremmin hallintaan

Asuntohintojen nousu, matala korkotaso ja mahdollisuus pitkiin laina-aikoihin ovat saaneet kotitaloudet ottamaan aiempaa suurempia asuntolainoja. Omistusasuntolainojen valtiontakauksia ei enää toukokuusta 2006 alkaen myönnetä yli 25 vuoden laina-ajan omaaviin lainoihin. Rajoituksen tarkoituksena on ollut hillitä lainanottoa etenkin suurten ja ylipitkien lainojen osalta. Valtiontakauksen käyttö on vähentynyt merkittävästi lakimuutoksen jälkeen, ja takauslainakanta on alkanut supistua marraskuusta 2006 alkaen. Kehitykseen vaikuttaa myös pankkien uusien takaustuotteiden käyttöönotto. Lainamarkkinat ovat siis alkaneet kantaa lainariskiä valtion sijaan.

Hyvä asuminen 2010 –ohjelma	Asumisen osaamisklusteri
Varallisuus- ja asumistutkimus	Vuokratalon uusi elämä
Kuopion yliopiston asumisen tutkimusohjelma	Kuntien toiminta ikääntyvien asumisen ja palvelujen kehittämisessä.

ARA:n kehittämistä jatkettiin

Valtion asuntorahaston toiminnan kehittämistä on jatkettu, ja asiaa koskeva lakimuutos on vahvistettu alkuvuodesta 2007. Valtion asuntorahasto ja valtion asuntorahaston nimisenä toiminut virasto eriytetään toisistaan. Samalla viraston tehtäviä uudistetaan vastaamaan toimintaympäristön muutoksia. Virastosta on tarkoitus kehittää laaja-alainen asumisen asiantuntija. Viraston nimi muuttuu Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi ja se siirtyy Lahteen vuonna 2008.

Oman kunnan asukkaat asetettiin vuokrajonossa etusijalle

Valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon houkuttelevuutta parannettiin siten, että oman kunnan asukkaat voidaan nyt asettaa etusijalle tasavertaisten hakijoiden vertailussa ja asukasvalinnan tulorajoja korotettiin 15 prosentilla. Valtion tukeman perusparantamisen kannustavuutta lisättiin lyhentämällä rajoitusaikoja. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi otettiin käyttöön tukimuoto, jolla tuetaan pientalojen sellaisia energia-investointeja, joilla ei ole kasvihuonepäästöjä tai ne ovat vähäisiä.

Tukijärjestelmien toimivuutta selvitettiin

Sidosryhmille suunnatulla kyselyllä selvitettiin eri tukijärjestelmien toimivuutta ja kehittämistarpeita. Työryhmä on selvittänyt ympäristöministeriön sisäisen yhteistyön kehittämistä asumisen tulosalueen, rakentamisen tulosalueen sekä alueidenkäytön osaston välillä. Yksiköiden välinen yhteistyö on viime vuosina lisääntynyt, ja nyt työryhmä selvitti konkreettisia kehittämisalueita niin aihealueiden kuin toimintakäytäntöjen osalta. Tavoitteena on saada synergiaetuja sekä tehostaa resurssien käyttöä ja vahvistaa strategisten tavoitteiden roolia toiminnan johtamisessa.

Yleisen asumistuen toimivuuden parantamismahdollisuuksia on selvitetty ympäristöministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä kansaneläkelaitoksen yhteisessä työryhmässä. Selvityksen perusteella tukea saavat asuvat muita ahtaammin ja heidän asumismenonsa ovat tyypillisesti muita matalammat. Työryhmän raportissa oli ehdotuksia tukijärjestelmän toiminnan tehostamiseksi ja järjestelmän yksinkertaistamiseksi. Tämän lisäksi käynnistettiin ympäristöministeriön toimeksiannosta asumistuen yksinkertaistamista koskeva erillinen selvitystyö. Vähävaraisten aseman parantamista koskevaan hallituksen uudistustyöhön liittyen asumistukiasetusta muutettiin siten, että lapsen eläkkeet muuttuivat asumistuessa etuoikeutetuksi tuloksi vuoden 2007 alusta lukien eli niitä ei oleta huomioon asumistukea myönnettäessä.

Rakentaminen

Vaikuttavuuden kuvaus

Rakentamisen määrä ja arvo olivat nousussa 2006. Rakentamisen ja sen lainsäädännön muutokset ovat lisänneet kuntien rakennusvalvonnan tehtävien vaativuutta ja laajuutta. Osaavasta työvoimasta on raportoitu olevan pulaa. Ympäristöministeriön rakentamisen ohjauksen keskeisenä tavoitteena 2006 oli parantaa erityisesti rakennusten rakenteellista turvallisuutta. Rakentamisen nopeutuminen ja sen eri osa-alueiden pirstaloituminen sekä osaavan työvoiman kasvava vaje lisäävät edelleen rakentamisen laadun heikkenemisen riskiä kehitetyistä ohjaustoimista huolimatta. Myös rakennus- ja kiinteistöalan koulutuksessa on raportoitu kehitystarvetta. Alan perustutkimuksen tilaa pidetään heikkona.

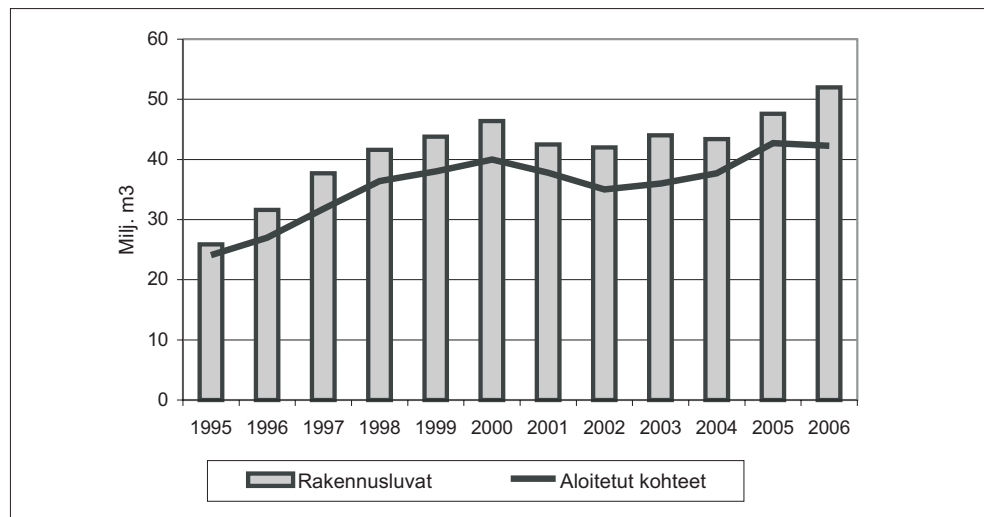
Rakennetun omaisuuden tila on ROTI 2006 arvion mukaan kokonaisuutena tyydyttävä. Omaisuuden korjausvelka on kuitenkin kasvussa johtuen kunnossapito- ja korjaustoiminnan puutteista. Esimerkiksi julkisen sektorin korjausvelka sosiaali- ja terveystoimen sekä opetustoimen rakennusten osalta arvioidaan noin 750 miljoonaksi euroksi. Ympäristöministeriön rakentamisen ohjauksessa korjausrakentaminen on ollut erityisenä painopisteenä. Tavoitteena on kehittää maan vanhenevan rakennuskannan ylläpitoa ja korjausta sekä energiataloutta ja elinkaariajattelua.

Rakennusten energiatehokkuuteen on Euroopan tasolla kiinnitetty erityistä huomiota. Suomessa rakennusten käytönaikainen energiankulutus on lähes 40 prosenttia kokonaisenergiankulutuksesta. Ympäristöministeriön ohjaus tähtää energiatehokkuuden parantamiseen. Kertomusvuonna eduskunnalle annettiin esitys rakennusten energiatehokkuutta koskevaksi kansalliseksi lainsäädännöksi.

Valtioneuvoston marraskuussa 2005 hyväksymän energia- ja ilmastostrategian rakentamiseen ja asumiseen liittyviä toimenpiteitä toteutettiin. Strategian mukaisesti valmisteltiin ehdotus puun pienpolton päästövaatimuksiksi poltosta aiheutuvien haitallisten terveysvaikutusten vähentämiseksi. Uudisrakentamisen energiatehokkuuden parantamiseksi edistettiin matalanenergiapienalojen rakentamista.

Rakentamista koskevan lainsäädännön ja rakentamismääräysten kehitys on arvioitu alalla myönteisesti (ROTI 2006). Ympäristöministeriö valmisteli 2006 EU-alueen rakentamista koskevien viranomaisohjeiden yhtenäistämistä rakenteiden mitoitusta koskevilta osin ja edisti rakennustuotteiden sisämarkkinoiden kehittymistä.

Myönnetyt rakennusluvut ja aloitetut kohteet

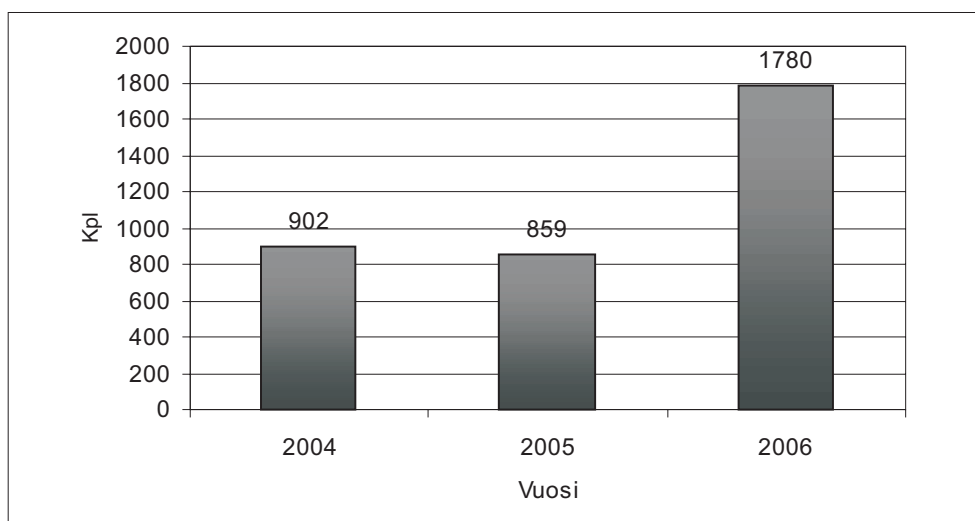
Toiminnallinen tehokkuus, tulokset ja laadunhallinta

Asetus rakentamisen valvonnasta ja teknisestä tarkastuksesta

Asetus rakentamisen valvonnasta ja teknisestä tarkastuksesta tuli voimaan syyskuun alussa. Asetusmuutoksen taustalla ovat muun muassa vuonna 2003 tapahtuneet neljä kattorakenteiden sortumaa, jotka päätyivät onnettomuustutkintaan.

Uudet määräykset koskevat kantavien rakenteiden suunnittelua, toteutusta ja käytön aikaista valvontaa. Valvonta keskittyy kantavien rakenteiden kestävyyskannalta olennaisiin seikkoihin. Vastaavan työnjohtajan on ilmoitettava huomaamistaan rakennustyön aikaisista virheistä ja vaurioista rakennusvalvontaviranomaiselle. Tällä on myös mahdollisuus edellyttää rakenteiden käytön aikaista seuranta. Rakennustyön tarkastusasiakirjan keskeisenä tehtävänä on selvittää kantavien rakenteiden mahdolliset virheriskit, joihin kiinnitetään erityishuomio myös loppukatselmuksessa.

Suomen Rakennusinsinöörin Liiton myöntämät henkilöpatenteet, kumulatiivinen käyrä

Korjausrakentaminen

Vuonna 2005 käynnistynyt korjausrakentamisen strategiatyö jatkuu vuoden 2007 kesäkuun loppuun. Strategian päätavoitteena on maan vanhenevan rakennuskannan ylläpidon ja korjaamisen kehittäminen vastaamaan ikääntyvän väestön nykyisiä ja tulevia tarpeita.

Strategiset toimenpiteet kohdentuvat neljään toimintalinjaan: rakennusten kunnossapito- ja korjauskulttuurin kehittäminen, korjausrakentamisen prosessien ja ohjauksen kehittäminen, osaamisen lisääminen ja resurssien turvaaminen sekä korjaamisen tietotarpeiden kehittäminen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat:

1. edistää suunnitelmallista kiinteistönpitoa ja kiinteistön kehittämistä tukvien välineiden käyttöä
2. edistää toimivaa hallintoa, sujuvaa yhteistyötä ja tehokasta päätöksentekoa asuinkiinteistöissä
3. edistää rakennuskannan terveellisyttä ja parantaa rakennuskannan energiatehokkuutta
4. tehostaa ja yhtenäistää korjausrakentamisen viranomaisohjausta
5. parantaa korjauspalvelujen tarjontaa ja käytettävyyttä

6. kehittää korjausrakentamisen osaamista ja koulutusta ja
7. edistää rakennusten oikeaoppista ylläpitoa ja korjausta tukevan tiedon saatavuutta ja käytettävyyttä.

Kiinteistönpitoa varten kehitetyt kuntoarviot ja -tutkimukset sekä käyttö- ja huolto-ohjeet toimivat perustana suunnitelmalliselle kiinteistönpidolle. Näitä selvityksiä hyödyntäen tehdään merkittäviä energiatehokkuuteen ja muihin korjaustarpeisiin liittyviä investointipäätöksiä. Osallistuttiin suunnitelmallisen kiinteistönpidon kehittämishankkeisiin esimerkiksi pientalojen käyttö- ja huolto-ohjeen ja asuntokaupan kuntotodistuksen laatimiseksi.

Rakennusten rakenteellisen turvallisuuden lisääminen

Rakennusten rakenteellinen turvallisuus osoittautui jatkuvaksi kehityksen kohteeksi talvella 2006 tapahtuneiden uusien sortumien ja rakenteellisten vaurioiden perusteella. Vuoden lopussa oikeusministeriön alaisen onnettomuustutkimuksen kohteena oli 10 eri tapausta. Ympäristöministeriö kirjelmöi ja informoi laajasti kiinteistöjen omistajia uusien sortumien perusteella vaurioriskien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Kantavien rakenteiden eurooppalaisen suunnittelustandardin eurokoodin käyttöönottoa valmisteltiin tavoitteena rinnakkaiskäyttö syksyllä 2007.

Talven sortumien syyksi epäiltiin aluksi lumikuormien ylittymistä. Suomen ympäristökeskus (SYKE) selvitti Onnettomuustutkimuksen pyynnöstä tutkinnassa olevien paikkakuntien lähimpien lumilinjojen vesi-arvot. SYKEN selvitysten perusteella vesi-arvot kaikilla näillä linjoilla olivat alle rakentamismääräysten peruslumikuormien. Onkin ilmeistä, että kattojen lumikuormat eivät ylittyneet. Asia varmistuu onnettomuustutkimusten valmistuessa.

Suomen Kuntaliitto ja kiinteistö- ja rakennusalan keskeiset toimijat antoivat tapahtumien perusteella yhteisen julkilausuman. Lausumassa sovittiin, että:

1. Vuonna 2004 toteutettua yleisötilojen tarkastusta täydennetään ja syvennetään
2. Yleisötilojen omistajia informoidaan rakennusten kattorakenteiden turvallisuusriskeistä. Kiinteistönomistajia informoidaan erityisesti niistä kattorakenteista, jotka voivat edellyttää kuntotutkimuksen tekemistä.
3. Lisäksi rakennustuotteiden valmistajat informoivat mahdollisista esille tulevista rakennustuotteiden aiheuttamista riskeistä niitä kiinteistönomistajia, joiden kiinteistöissä kyseisiä rakennustuotteita on käytetty.
4. Kiinteistönomistajien vastuuta kiinteistön ylläpidossa täsmennetään. Velvoitteen tehostamiseksi selvitetään mahdollisuutta järjestää säännöllisiä rakennusten rakenteellisia tarkastuksia.
5. Yleisörakennuksia varten suunnitellaan käyttö- ja huolto-ohje, joka opastaa muun muassa miten kantavien rakenteiden kunto ja kestävyys tarkistetaan. Siinä on myös ohjeet katon huoltoa sekä veden, lumen ja jään poistoa varten.
6. Vuonna 2003 perustettua rakenteellisen turvallisuuden johtoryhmätyötä päätettiin jatkaa ottaen huomioon myös olemassa olevan rakennuskannan rakenteellinen turvallisuus.

Rakennusvirhepankki perustettiin

Suunnittelun, uudisrakentamisen, korjausrakentamisen ja työjohton pätevyyskriteerit toteava FISE perusti ympäristöministeriön toimeksiannosta rakennusvirhepankin (RVP), joka julkistettiin lokakuussa. Rakennusvirhepankki on kaikille avoin verkkopalvelu ja se perustuu onnettomuustutkintakeskuksen vuoden 2003 suuronnettomuuksien vaaratilanteiden suositukseen. Rakennusvirhepankki levittää tietoa hyvästä ja turvallisesta rakentamisesta, edistää rakentamisen kehittämistä ja ehkäisee rakenteellisia virheitä sekä ympäristöhaittoja. Pankkiin kerätään yleisimmät ja turvallisuuden kannalta vakavimmat rakennusvirheet.

Asumisen paloturvallisuuden kiinnitettiin huomiota

Ympäristöministeriö osallistui valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelmaan liittyvään asuinrakentamisen paloturvallisuuden edistämisen toimenpideohjelman laadintaan. Ohjelman tavoitteena on vähentää palokuolemia. Vuonna 2006 tapahtui 4 005 rakennuspaloa, joissa kuoli 112 ihmistä. Omakotitaloissa tapahtui 56, muissa pientaloissa 17 ja asuinkerrostaloissa 26 palokuolemaa (SPEK 2007). Paloturvallisuusriskit eivät liity ensisijaisesti rakennuksen ominaisuuksiin, vaan ne ovat enemmän muun muassa asumisesta ja asukkaan omasta käyttäytymisestä johtuvia.

Ympäristöministeriö toteutti osaltaan valtioneuvoston päätöstä puun käytön ja puurakentamisen edistämistä. Puurakentamisen edistämisen seurantaryhmän työhön liittyen on kartoitettu palomääräysten selkeyttä ja tasapuolisuutta yhteistyössä viranomaistahojen ja rakennusalan toimijoiden kanssa. Huomiota kiinnitettiin muun muassa tiiviiden pientaloalueiden paloturvallisuuteen.

Rakentamismääräyskokoelman pieniä savupiippuja koskevan osan ehdotus valmistui. Ehdotuksessa on otettu huomioon yhteiseurooppalaisen tuotehyväksyntämenettelyn käyttö ja annettu näihin pohjautuvat kansalliset vaatimukset savupiipuille ja piipputuotteille.

Käynnistettiin pilottihanke sähköisen asiantuntijajärjestelmän käytöstä rakentamismääräyskokoelman soveltamiseen. Asiantuntijajärjestelmällä voidaan helpottaa määräysten soveltamista ja vähentää viranomaisten tulkintaeroja.

Rakennuspoliittinen ohjelma

Rakennuspoliittisen ohjelman tavoitteena on kehittää rakentamisen toimialaa yhdessä julkishallinnon, elinkeinoelämän ja muiden alan toimijoiden kanssa rakentamisen laadun nostamiseksi, kestäväen rakentamisen kehittämiseksi ja alan kilpailukykyä ja tuottavuuden nostamiseksi. Ohjelman toisen vaiheen työ painottui uusien painopistealueiden seurantaan, rakennetun ympäristön tilaa koskevan seurantajärjestelmän kehityksen (ROTI) ohjaukseen, hallinnon sekä kiinteistö- ja rakennusalan yhteistyömuotojen kehittämiseen ohjelman seurannan päättymisen jälkeen. Seurannan II vaiheen raportin luonnos valmistui.

Kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaisesti käynnistettiin yhdessä opetusministeriön, eri oppilaitosten sekä toimialan kanssa suunnittelu rakennusmestariopetuksen aloittamiseksi uudelleen. Asiasta valmistui vuoden 2006 lopulla työryhmän ehdotus.

Eurooppalaista tuotestandardisointia edistettiin

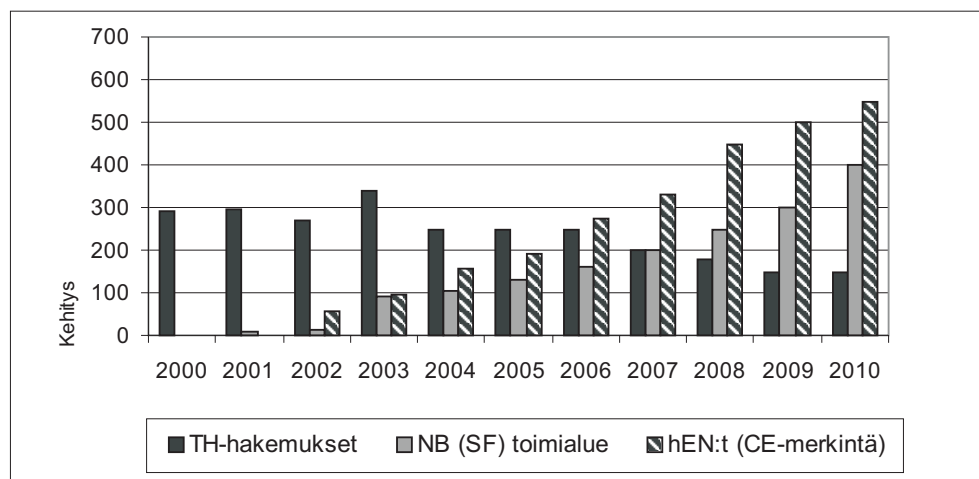
Kertomusvuonna edistettiin yhteiseurooppalaisen CE –merkinnän käyttöä rakennustuotteiden tuotehyväksyntämenettelyssä. CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta huolehdittiin TUKESin toimiessa kansallisena markkinavalvontaelimenä. CE –merkittyjen rakennustuotteiden lukumäärän kasvaessa Euroopassa myös kansallisen markkinavalvonnan resurssitarpeet ovat kasvussa.

Eurokoodin, eli yhteiseurooppalaisen suunnittelustandardin, käyttöönottoa valmisteltiin rahoittamalla suomenkielisten rakennesuunnitteluun soveltuvien käsikirjojen laadintaa sekä kansallisen Help Desk –toiminnan käynnistymistä.

Rakennustuotteiden tyyppihyväksynnän siirto VTT:lle

Ensimmäiset kymmenen ympäristöministeriön asetusta rakennustuotteiden tyyppihyväksynnästä annettiin. Ympäristöministeriö valtuutti VTT:n rakennustuotteiden tyyppihyväksyntöjä antavaksi laitokseksi syyskuun alusta alkaen ja valtuutti samalla VTT:n käynnistämään tyyppihyväksynnän annettujen asetusten soveltamisen.

Tyyppihyväksyntätoiminnan ja CE-merkintäjärjestelmän tilanne ja kehitysarvio. CE –merkittyjen tuotteiden määrän on arvioitu kasvavan vuoteen 2010, mikä lisää markkinavalvonnan resurssintarvetta.

Tyyppihyväksyntäasetusten valmistelua jatkettiin ja saatettiin viisi muuta asetusta lähes valmiiksi. Ministeriö antoi kertomusvuonna yhteensä 261 tyyppihyväksyntäpäätöstä.

Uudisrakentamisen ja rakennuskannan energiatehokkuus

Asetus rakennuksen energiatodistuksesta ja uudisrakentamisen energiatehokkuutta koskevat uudet rakentamismääräykset saatiin viimeistelyvaiheeseen osana energiatehokkuusdirektiivin kansallista toimeenpanoa.

Ympäristöministeriö on edistänyt uusiutuvan energian käyttöä muun muassa pientalojen energia-avustuksilla. Valtioneuvoston asetus pientaloille myönnettävistä energia-avustuksista tuli voimaan huhtikuussa 2006 ja se on voimassa vuoden 2008 loppuun. Tänä aikana voidaan myöntää avustusta enintään kaksi asuinhuoneistoa käsittävien pientalojen omistajille laiteinvestointeihin ja kaukolämmön liittymismak-

suun, kun talon lämmitysjärjestelmä uusitaan kasvihuonekaasupäästöjä vähentävällä tavalla.

Avustuksia myönnetään vuosina 2006–2008 yhteensä 14 miljoonaa euroa, jolla arvioidaan voitavan avustaa kaikkiaan yli 14 000 pientalon lämmitystapamuutosta. Avustusjärjestelmä on otettu erinomaisesti vastaan. Tavoite kannustaa pientalojen omistajia siirtymään kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviin lämmitystapoihin on onnistunut.

Vapaaehtoinen energiansäästösopimus ympäristöministeriön, kauppaja- ja teollisuusministeriön ja Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry:n kanssa solmittiin vuoden 2002 marraskuussa. Tavoitteena on vähentää uusien ja olemassa olevien asuinrakennusten energiankulutusta 15 prosenttia lähes 300 000 asunnossa vuoteen 2012 mennessä. Sopimukseen on tähän mennessä liitetty noin 60 prosenttia ASRA:n jäsenyhteisöjen omistamasta asuinkiinteistökannasta. Sopimukseen liitetyn asuinrakennuskannan ominaiskulutus on seurannan mukaan vähän alentunut.

Ekotehokkuutta edistettiin

Rakennusten ympäristöluokituksen aktivointihankkeessa edistettiin markkinoinnin ja koulutuksen keinoin asuinkerrostalo-, toimisto- ja liikekiinteistön ympäristöarviointiin kehitetyn työkalun käyttöä. Hankkeeseen kytkeytyi mm. alan toimijoille suunnattu kysely. Eko-Viikin tulosten jatkoseurantahankkeessa tuotettiin lisätietoa ympäristömyönteisten hankkeiden käytännön toteutukseen.

Rakentamisen ohjausta kehitettiin

Ympäristöministeriö antoi tammikuussa eduskunnan talousvaliokunnalle selvityksen toimenpiteistä rakentamisen laadunvalvonnan parantamiseksi ja kuntien rakennusvalvonnan voimavarojen lisäämiseksi. Tavoitteena on kehittää rakennusvalvonta koko maassa asiantuntevaksi ja osaavaksi sekä palvelukykyiseksi ja tehokkaaksi. Riittävien voimavarojen varmistamiseksi kuntien yhteistoimintaa pyritään kehittämään kahden tai useamman kunnan yhteisen rakennusvalvonnan aikaansaamiseksi. Tarkoituksena on tukeutua Paras -hankkeesta saataviin myönteisiin kokemuksiin. Rakennusvalvontaa pyritään tehostamaan myös käyttämällä nykyistä enemmän hyväksi kolmannen osapuolen valvontaa.

Alueellisten ympäristökeskusten roolia rakennusvalvonnassa ja sen kehittämisessä vahvistettiin kuluneena vuonna. Ympäristökeskukset järjestivät alueellaan useita rakennusvalvonnan koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia. Huomiota kiinnitettiin muun muassa yhteistyön vahvistamiseen rakennusvalvonnan ja pelastusviranomaisten välillä.

Tehtävääalueittaiset kustannukset ja maksullinen toiminta

Tehtävääalueittaisesta määrärahojen käytöstä ja kustannuksista merkittävä osa ympäristöhallinnossa muodostuu henkilöstöön liittyvistä toimintamenoista. Siirtomenoista ja investointimäärärahoista suurimmat ovat asumistuki, luonnonsuojeluohjelmien toteuttamisvarat ja suojelualueiden hoitomenot sekä ympäristötyöt ja EU-hankkeet.

Ympäristöministeriö

Kustannukset euromääräisesti

Tehtävääalue milj. euroa	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	7,7	8,3	9,0
Asuminen ja rakentaminen	5,8	6,7	6,2
Ympäristönsuojelu	9,5	10,4	11,4
Kansainvälinen yhteistyö	2,0	2,1	2,2
Hallinto	3,7	4,0	3,7
Viestintä	0,8	1,0	0,9
Yhteensä	29,5	32,5	33,4

Ympäristöministeriön vuoden 2006 kokonaiskustannukset ovat kohonneet varsin maltillisesti. Palkkakustannusten osuus kokonaiskustannuksista on suuri ja niiden nousua on vaimentanut työnantajamaksujen aleneminen 2,65 prosenttiyksiköllä. Kokonaiskustannuksia toisaalta nostivat jonkin verran EU-puheenjohtajuuden hoitoon liittyvät menot, jotka näkyvät erityisesti ympäristönsuojelun sekä alueidenkäytön ja luonnonsuojelun tehtävääalueilla. EU-puheenjohtajuudesta aiheutuneet erillismenot vuonna 2006 ovat noin 2,46 miljoonaa euroa, josta katettiin 0,99 miljoonaa euroa valtiohallinnon keskitetyllä lisärahoituksella. EU-puheenjohtajuuden hoito toisaalta vähensi resurssien käyttöä muihin tehtäviin. Tehtävääalueiden kustannuksissa ovat mukana myös niiden hankkimat päätöksentekoa palvelevat tutkimus- ja kehittämispalvelut, joiden osuus on lähes neljännes kokonaiskustannuksista. Ympäristöklusterin ja Metso-ohjelman tutkimuspalvelujen ostoja ei ole laskettu ministeriön kustannuksiksi. Ylläesitettyjen kustannusten lisäksi ministeriö maksoi arvonnalisäveroja 1 562 000 euroa.

Ympäristöministeriön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ympäristöministeriön vähäinen maksullinen toiminta on bruttobudjetoitua. Tulot muodostuvat käytännössä kokonaan rakennusalan tyyppihyväksyntämaksuista. Menoja kasvattavat muutaman laajahkon lunastusluvan käsittely sekä maakunta-kaavojen vahvistukseen liittyvien valitusten käsittely, joista perittävät maksut eivät vastaa omakustannusarvoa. Vuonna 2006 tyyppihyväksyntäpäätöksiä annettiin 261 kappaletta eli lähes edellisvuoden määrä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Julkisoikeudelliset suoritteet 1000 €	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 2006
Tuotot	173	185	190	206
Erilliskustannukset yhteensä	109	115	150	156
Käyttäjäämä	64	70	40	50
Osuus yhteiskustannuksista	87	92	120	125
Kokonaiskustannukset yhteensä	196	207	270	281
Kustannusvastaavuus (yli/alijäämä)	-23	-22	-80	-75
Kustannusvastaavuus %	88 %	89 %	70 %	73 %

Alueelliset ympäristökeskukset

Alueellisten ympäristökeskusten menot kasvoivat yhteensä 10 miljoonaa euroa eli viisi prosenttia. Suurimpia määrärahojen käytön lisäyksiä oli työmäärärahoissa sekä muilta hallinnonaloilta ja valtionhallinnon ulkopuolelta saadussa rahoituksessa. Työmäärärahojen lisäys aiheutui MMM:n työmäärärahojen vuoden 2005 mittavasta lisätalousarviomäärärahasta. Palkkausmenoihin käytettiin määrärahoista 79 miljoonaa euroa eli noin 41 prosenttia kaikista menoista, missä oli vähenemistä kaksi prosenttia. Tämä aiheutui sosiaaliturvamaksun yleisestä alentumisesta. Vastaavasti lisääntyivät siirtotalouden kulut, mutta määrärahojen jakaumassa ei tapahtunut muuta oleellista muutosta. Euroopan rakennerahastorahastovarojen maksatuksiin osoitetut arviomäärärahat yritettiin saada käytetyiksi mahdollisimman hyvin suunnitellun mukaisesti. Tästä huolimatta EU-määrärahaa jäi käyttämättä 18 % ja kansallista määrärahaa 10 %. Hankkeet ja niiden maksatukset myöhentyivät edelleen kiirehtimistoimenpiteistä huolimatta.

Palkkaperusteisesti lähinnä ympäristönhoitotöihin työllistettävien määrärahat laskivat edelleen 30 prosenttia, mutta vastaavasti Euroopan sosiaalirahaston rahoitus kasvoi, joten ympäristönhoitotöihin käytettiin edellisvuotta enemmän, yhteensä 307 htv. Näistä työllistetyistä kolmannes oli Lapin ympäristökeskuksessa. Muut palkkaperusteisesti työllistäneet ympäristökeskukset olivat Keski-Suomen, Kainuun, Kaakkois-Suomen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon ympäristökeskukset.

Määrärahojen käyttö, milj. €	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Toimintamenot 35.40.21	70,8	75,7	76,3
Luonnonsuojelualueiden korvaukset ja hankkiminen 35.20.63, 35.20.76	25,4	20,0	20,5
Työ- ja työllisyystyömäärärahat 35.10.77, 30.51.77, 34.06.64	28,1	26,5	28,6
EU:n rakennerahastorahoitus 26.98.61, 30.14.62, 35.99.62, 34.05.62	21,2	20,6	21,0
Avustukset 35.10.63, 35.20.37, 35.20.64, 35.30.54, 35.99.65, 30.51.31	11,0	7,9	8,9
Muut määrärahat	37,5	39,3	45,0
Yhteensä	194	190	200,3

Ympäristökeskusten toimintamääräraha on kasvanut lähinnä vain palkkatason muutoksen verran. Ympäristökeskusten on pitänyt kohdentaa vuosina 2004-2006 noin 24 htv:n palkkausta vastaava määrärahaa uuden palkkausjärjestelmä käyttöön oton vaatimaan omarahoitusosuuteen. Henkilötyövuosien määrä on kuitenkin nousut. Tämä on ollut mahdollista toisaalta tulojen kasvun ansiosta ja toisaalta suuntaamalla entistä suurempi osuus määrärahasta henkilöstömenoihin. Ympäristökeskukset käyttivät toimintamenoista 59 milj. euroa eli 77 % henkilöstömenoihin. Tämä on samansuuruinen kuin vuonna 2005, mutta ottaen huomioon lähinnä sotu-maksujen pienentymisestä aiheutunut henkilösivukulujen 2,65 %:n lasku, henkilöstökulujen osuus kasvoi edelleen. Ympäristöluparuuhkan purkuun ja luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseen suunnattiin erillisrahoitusta 23 htv, minkä lisäksi ympäristökeskukset suuntasivat näihin tehtäviin edelleen omia voimavarojaan.

Kustannukset ja siirtomenot tehtäväalueittain

Kustannukset tehtäväalueittain, milj. euroa	Kustannukset			Siirtomenot		
	toteutuma 2004	toteutuma 2005	toteutuma 2006	toteutuma 2004	toteutuma 2005	toteutuma 2006
Ympäristönsuojelu	33,6	36,8	35,1	4,9	1,8	1,8
Luonnonsuojelu	14,7	15,6	12,8	12,6	10,0	12,2
Alueidenkäyttö	23,8	23,4	25,8	4,1	3,2	2,8
Vesivarojen käyttö ja hoito	33,4	42,6	50,2	11,0	8,6	10,5
Tutkimus, seuranta ja ympäristötietoisuus	17,0	17,9	15,9	0,1	0,0	0,0
Yleiset ympäristötehtävät	6,3	6,3	7,0	7,5	6,6	9,0
Tilauspalvelut	1,4	1,1	1,5	-	-	-
Muut				0	0	0
Yhteensä	130,1	143,8	148,3	40,2	30,3	36,4

Kustannukset on esitetty bruttomääräisinä ilman tuloja. Kustannuksiin ei sisälly kansallisomaisuudeksi laskettavien luonnonsuojelualueiden hankintamenoja. Ympäristökeskukset käyttivät luonnonsuojelualueiden hankintoihin ja rauhoituksiin vuonna 2006 määrärahoja noin 20 miljoonaa euroa. Arvonlisäveromenojen määrä oli 11 miljoonaa euroa.

Alueellisten ympäristökeskusten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Maksullisen toiminnan tulot olivat 10 prosenttia budjetoitua suuremmat. Julkisoikeudellisten suoritteiden tulot kasvoivat 2 prosenttia, ja liiketaloudellisten suoritteiden lähes 20 prosenttia. Julkisoikeudellisten tulojen määrä oli 15 prosenttia budjetoitaessa oletettua suurempi ja liiketaloudellisten budjetoidun mukaiset. Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus aleni 77 prosenttiin. Jatkossa kustannusten muodostumiseen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus nousi kaksi prosenttiyksikköä 50 prosenttiin, mutta tavoitteena olleeseen 57 prosenttiin ei päästy. Tuottajavastuutehtävien hoito siirtyi Pirkanmaan ympäristökeskukseen 1.9.2004. Niiden osalta kustannusvastaavuus oli huomattavan heikko, vain 20 prosenttia. Tuottajavastuutehtävien maksut ovat osoittautuneet väärin arvioiduiksi toisaalta ennakoitua suuremman työmäärän ja toisaalta tuottajien liittyttyä oletettua enemmän tuottajayhteisöihin, mikä vähentää saatavia tuloja. Maksumenot on korjattu vuoden 2007 alusta voimaan tullessa maksuasetuksessa.

Määrällisesti merkittävimmät tulot olivat 2,5 miljoonan euron ympäristölupatulot, joissa kasvua oli edelleen 7 prosenttia. Ratkaistuja ympäristölupia oli 718, jossa oli kasvua 12 prosenttia. Ympäristölupien kustannusvastaavuus parani 5 prosenttiyksikköä ja oli 49 prosenttia. Vuoden lopussa vireillä olevien ympäristölupien määrä väheni edelleen, ja vuoden lopussa oli vireillä 778 lupahakemusta. Toiseksi merkittävin suoriteryhmä ovat rakentamisen poikkeamisluvat, josta saatiin tuloja lähes edellisvuotinen määrä, 0,9 miljoonaa euroa. Niiden osalta kokonaiskustannusvastaavuus oli 60 prosenttia.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 1000 euroa	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 2006
Julkisoikeudelliset suoritteet				
Tuotot	3 605	4 002	3 550	4 084
Kustannukset				
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	1		2
- Henkilökustannukset	4 000	4 350		4 258
- Vuokrat	0	7		8
- Palvelujen ostot	208	219		195
- Muut erilliskustannukset	34	36		32
Erilliskustannukset yhteensä	4 245	4 613		4 494
Käyttäjäämä	-640	-611		-410
Tukitoimintojen kustannukset		1 740		1 703
Muut yhteiskustannukset		1 958		1 916
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 400	3 698		3 619
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 645	8 311	6 270	8 113
Kustannusvastaavuus (yli/alijäämä)	-4 040	-4 309		-4 029
Kustannusvastaavuus %	47 %	48 %	57 %	50 %
Liiketaloudellisesti hinnoiteltavat suoritteet				
Tuotot	1 553	1 286	1 500	1 526
Kustannukset				
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	166	72		158
- Henkilökustannukset	559	606		730
- Vuokrat	58	25		34
- Palvelujen ostot	333	313		363
- Muut erilliskustannukset	125	61		84
Erilliskustannukset yhteensä	1 241	1 076		1 369
Käyttäjäämä	312	210		157
Tukitoimintojen kustannukset		242		292
Muut yhteiskustannukset		273		329
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	475	515		621
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 716	1 591	1 500	1 989
Kustannusvastaavuus (yli/alijäämä)	-163	-305		-463
Kustannusvastaavuusprosentti	91 %	81 %	100 %	77 %

Ympäristölupavirastot

Määrärahojen käyttö ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ympäristölupavirastojen kokonaiskustannukset vuonna 2006 olivat samat kuin edellisvuonna eli 6,1 miljoonaa euroa, joista 5,1 miljoonaa euroa oli henkilöstömenoja. Lupatulot olivat 1,9 miljoonaa euroa, eli ne lisääntyivät edellisvuodesta yli kolmanneksen. Lupatuloista 1,6 miljoonaa euroa saatiin ympäristöluvista. Vuonna 2006 ratkaistiin useita isoja metsä- ja metalliteollisuuden sekä kaivostoiminnan ympäristölupia.

Määrärahojen käyttö, 1000 €	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	TA+LTA 2006	Toteutuma 2006
Menot	5 835	6 146	6 085	6 101
Tulot	1 225	1 468	1 400	1 955
Toimintamenot 35.50.21	4 610	4 678	4 685	4 146

Maksullisessa toiminnassa ympäristölupien kustannusvastaavuus oli 47 prosenttia ja vesitalousasioissa 16 prosenttia. Ympäristöluvissa päästiin lähelle tavoiteltua 50 prosentin osuutta omakustannusarvosta. Vuonna 2006 ratkaistiin pitkään käsittelyssä olleita lupahakemuksia, joissa merkittävä osa kustannuksista on kohdistunut jo edelliseen vuoteen. Vesitalousasioissa kustannusvastaavuus oli 16 prosenttia eli 25 prosentin tavoitetta ei saavutettu.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 1000 euroa	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 2006
Julkisoikeudelliset suoritteet				
Tuotot	1 141	1 419	1 400	1 934
Kustannukset				
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
- Henkilökustannukset	3 814	3 706		3 659
- Vuokrat				
- Palvelujen ostot	166	103		66
- Muut erilliskustannukset	40	37		32
Erilliskustannukset yhteensä	4 019	3 847		3 758
Käyttöjäämä	-2 879	-2 428		-1 824
Tukitoimintojen kustannukset		1 044		984
Poistot		22		22
Korot		2		2
Muut yhteiskustannukset		640		633
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 706	1 707		1 640
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 725	5 554	6 300	5 398
Kustannusvastaavuus (yli/alijäämä)	-4 585	-4 134	-4 900	-3 464
Kustannusvastaavuusprosentti	20 %	26 %	22 %	36 %

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ympäristöministeriö

Toimintavuonna valmistui ministeriön henkilöstösuunnitelma vuosille 2007-2011 sekä aloitettiin viraston uuden henkilöstöstrategian valmistelu. Henkilöstösuunnitelman tavoitteena on 32 henkilötyövuoden vähennys vuoteen 2011 mennessä. Siihen sisältyy edellisvuonna uuden palkkausjärjestelmän rahoittamiseksi tehty kuuden viran säästö vuosina 2005-2008. Osa viroista on jo lakkautettu.

Henkilöstön määrä ja rakenne sekä henkilöstökulut 31.12.2006

Henkilöstön sijoittuminen ministeriön eri tehtäväalueille

	2004	2005	2006
Alueidenkäyttö	76	75	73
Asuminen ja rakentaminen	59	58	55
Ympäristönsuojelu	94	93	95
Hallinto	66	68	67
Kansainväliset asiat	16	18	17
Viestintä	11	9	10
Yhteensä	322	321	317

Henkilöstön rakenne sekä henkilöstökulut

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Henkilöstön lukumäärä	322	321	317
Muutosprosentti edellisvuoteen %	-1,53	-0,1	-1,3
Henkilötyövuodet	318	318	316
Henkilöstön keski-ikä v.	49,1	49,5	49,2
45-vuotta täyttäneiden osuus %	71,9	73,2	73,1
Koulutustasoindeksi	5,9	6,0	5,9
- miehet		6,6	6,6
- naiset		5,6	5,5
Määräaikaisen henkilöstön osuus lkm	56	45	43
- naisia		28	27
- miehiä		17	16
Määräaikaisen henkilöstön osuus %	17,4	14,0	14,8
- naisia		8,7	9,8
- miehiä		5,3	5,9
Kokoaikaisen henkilöstön lkm	310	306	301
Osa-aikaisen henkilöstön lkm	12	15	16
Kokoaikaisen henkilöstön % osuus	96,2	95,3	95,0
Osa-aikaisen henkilöstön % osuus	3,8	4,7	5,0
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	77,5 80,1 (ml.koulutus)	77,0 79,0 (ml.koulutus)	77,5 79,4 (ml.koulutus)
Työvoimakustannukset 1000 euroa (ilman muita välillisiä tv-kustannuksia)	15 480	15 700	15 850
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista %	61	64	60

Henkilöstömääriin on laskettu henkilöt, joilla oli virka- tai työsuhde ministeriöön vuoden lopussa. Osa viroista voi juuri silloin olla täyttämättä tai mukana laskuissa voi olla määräaikaista työntekijöitä. Henkilömäärä on henkilöstösuunnitelman mukaisesti vähentynyt. Ympäristönsuojelutehtävissä oli vielä vuoden lopulla määräaikaisiin puheenjohtajuuskauden tehtäviin palkattuja henkilöitä.

Henkilöstön keski-ikä on nousu on todennäköisesti jo saavuttanut lakipisteensä. Toimintavuonna virastossa työskenteli nuorta henkilöstöä erityisesti määräaikaissa EU-puheenjohtajuuskauden tehtävissä. Henkilöstön ikärakenne painottuu vielä voimakkaasti suuriin ikäluokkiin. Määräaikaisten osuus vakinaisesta henkilöstöstä on edelleen vähentynyt. Suurin osa määräaikaaisuksista liittyy viransijaisuuksien hoitoon. Välillisten työvoimakustannusten alenema on seurausta sosiaaliturvameinojen yleisestä alentamisesta, mutta lukuun vaikuttaa sekin, että esimerkiksi loma-, sairaus- ja koulutusmenoihin ja muihin välillisiin kustannuksiin kului edellisvuotta vähemmän rahaa. Tämä näkyy pienenä kasvuna myös tehdyn työajan määrässä.

Ministeriön ikärakenne

Ikäryhmä	Toteutuma 2004		Toteutuma 2005		Toteutuma 2006	
	Lkm	%	Lkm	%	LKM	%
->24	5	2	3	1	-	-
25-34	29	9	28	9	31	10
35-44	61	19	54	17	54	17
45-54	120	37	119	37	107	34
55-64	107	33	117	36	125	39
	322	100	321	100	317	100

Työtyytyväisyys ja työhyvinvointi

Työtyytyväisyyden kaikki osa-alueet paranivat jonkin verran ja henkilöstön työkuunto oli vaativan EU-puheenjohtajuuskauden aikana hyvä. Sairauspäivät vähenivät edellisvuodesta. Lukuihin vaikuttanee sekin, että pitkäaikaissairaita siirtyi eläkkeelle jo edellisvuonna. Terveystenhoitokustannukset ovat euromääräisesti ja henkilötyövuotta kohden laskettuna nousseet. Sairaushoidon kustannukset ovat kasvaneet ja lisäksi työterveyshuollossa on tekeillä ministeriön työpaikkaselvitys.

Työtyytyväisyys ja työkuunto

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Työtyytyväisyysindeksi	3.21	3.24	3.27
Lähtövaihtuvuus % 3.0	14.2	4.0	11.2
Tulovaihtuvuus %	8.4	2.8	
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0.3	0.9	0.3
Sairauspoissaolot työpäivää/htv	10.0	10.5	9.0
Työterveyshuolto €/htv brutto	563	555	601
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	65	63	74

Osaaminen ja muu aineeton pääoma

Henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä investoinnit/kustannukset

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Koulutus ja muu kehittäminen €/htv	1894	1516	1412
Ammattitaidon kehittämisen osuus työajasta (päivää/htv)	6.7	5.0	4.9
Ympäristöhallinnon atk-ajokorttitutkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä	4.4 %	13 %	17 %

Alkuvuonna 2006 siirryttiin Office 2000- toimisto-ohjelmien käyttöön. Tähän liittyen järjestettiin tiedotustilaisuuksia ja ministeriön toimintatapoja tukevaa koulutusta. Koska Suomi toimi EU:n puheenjohtajamaana vuoden loppupuoliskon, järjestettiin vielä alkuvuonna kohdennettua valmennusta puheenjohtajuustehtäviin valmistautuville. Rääätälöity valmennus keskittyi neuvottelutaitoihin, EU:n toimintatapojen syvällisempään ymmärtämiseen, kokousjärjestelyihin ja kielikoulutukseen.

1.4.2

Alueelliset ympäristökeskukset

Henkilöstön määrän kehitys ja jakauma

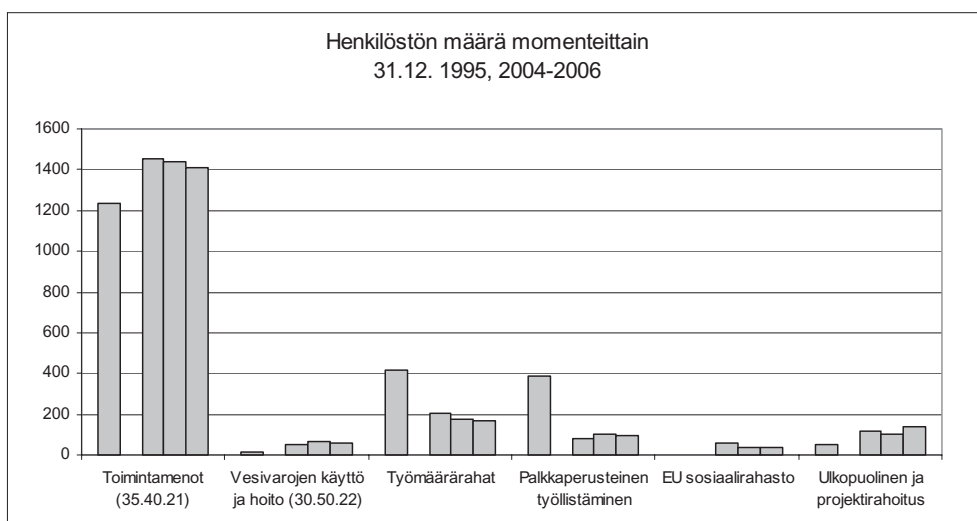
Alueellisten ympäristökeskusten koko henkilökunnan määrä väheni edelleen edellisvuodesta yhden prosentin. Toimintamäärärahoilla palkatun henkilöstön määrä väheni edellisvuodesta 2,4 prosenttia, mutta henkilötyövuosien määrä pysyi samana. Voimavaroja on kohdennettu edelleen painopistealueille eli ympäristönsuojelussa ympäristölupien käsittelyyn ja vesienkäytön suunnitteluun sekä luonnonsuojelualueiden toteuttamiseen. Ympäristölupien käsittelyyn ja suojelualueiden toteuttamiseen on ohjattu myös erikseen ruuhkanpurkurahoitusta.

Henkilöstön määrä momenteittain 31.12. vuosina 1995, 2004-2006

	1995	2004	2005	2006
Toimintamenot (35.40.21)	1238	1454	1442	1408
Vesivarojen käyttö ja hoito (30.50.22)	14	54	65	62
Työmäärärahat	417	208	173	166
Palkkaperusteinen työllistäminen	384	79	102	93
EU sosiaalirahasto		57	38	39
Ulkopuolinen ja projekti-rahoitus	52	120	105	138
Yhteensä	2105	1972	1925	1906

Toimintamäärärahoilla palkatun henkilöstön työajan käyttö 1995, 2004-2006 (htv)

Tehtäväalue	1995	2004	2005	2006
Ympäristönsuojelu	238	307	319	324
Luonnonsuojelu	66	136	135	141
Alueidenkäyttö	151	178	168	164
Vesivarojen käyttö ja hoito	181	197	199	200
Tutkimus, seuranta ja ympäristötietoisuus	271	231	232	230
Yleiset ympäristötehtävät	41	72	69	72
Tilauspalvelut	20	7	7	8
Sisäiset palvelut	246	261	257	245
Yhteensä	1 214	1 389	1 384	1 384

Ympäristökeskusten henkilöstön keski-ikä on edelleen noussut. Suurin ikäryhmä ovat 50-54-vuotiaat, mutta jo suunnilleen yhtä paljon on 55-59-vuotiaita. Myös 45 vuotta täyttäneiden osuus henkilöstöstä on edelleen kasvanut. Määräaikaisten osuus on vähentynyt sekä toimintamäärärahoilla palkatusta henkilöstöstä että koko henkilöstöstä. Kun osa-aikaeläkkeelle siirtyi neljä henkilöä vuonna 2004 ja kolme henkilöä vuonna 2005, niin vuonna 2006 vastaava määrä oli 16 henkilöä.

Henkilöstökustannuksissa palkkojen sivukulut ovat vähentyneet valtion työnantajamaksujen (kansaneläkemaksun ja sairausvakuutusmaksun) alentumisen vuoksi.

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut (toimintamäärärahoilla palkattu henkilöstö)

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Henkilöstön lukumäärä	1 454	1 442	1 408
muutosprosentti edellisvuoteen	-1 %	-1 %	-2,4 %
Henkilötyövuodet	1 389	1 384	1 384
Henkilöstön keski-ikä	47,0	47,5	48,3
45 vuotta täyttäneiden osuus %	62 %	64 %	67 %
Koulutustasoindeksi	5,5	5,6	5,6
Koulutustasoindeksi, naiset	5,3	5,4	5,4
Koulutustasoindeksi, miehet	5,7	5,8	5,7
Määräaikainen henkilöstö	160	164	134
Määräaikaisen henkilöstön osuus %	11,0 %	11,4 %	9,5 %
Osa-aikainen henkilöstö	105	84	99
Osa-aikaisen henkilöstön osuus %	7,2 %	5,8 %	7,0 %
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	80,3 %	79,9 %	79,7 %
Kokonaistyövoimakustannukset 1000 €/vuosi	56 540	59 577	60 032
Tehdyn työajan palkat, osuus palkkasum- masta %	75 %	75 %	75 %
Välilliset työvoimakustannukset 1000 €	22 739	24 522	23 891
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista, %	67 %	70 %	66 %

Työhyvinvointi

Ympäristökeskuksissa on käytetty työtyytyväisyyden mittaamisessa valtiovarainministeriön barometria. Kysely tehtiin kaikissa ympäristökeskuksissa vuonna 2006. Työtyytyväisyysindeksin keskiarvo oli 3,35. Tulokset ympäristökeskuksittain vaihtelivat välillä 3,19 - 3,51. Kuten aikaisempinakin vuosina, parhaat arvostukset annettiin työn sisällöstä ja haasteellisuudesta (3,71) sekä työilmapiiristä ja yhteistyöstä (3,61). Heikoimmiksi arvioitiin palkkaus (2,90) ja tiedon kulku (3,03), joista palkkauksessa oli kuitenkin hieman parannusta edellisvuoteen.

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet. Ympäristökeskusten välillä poissaolojen määrä vaihtelee suhteellisen paljon. Pienimmillään sairauspoissaoloja on 5,3 työpäivää ja enimmillään 10,7 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi yhdeksän henkilöä. Henkilöstön lähtövaihtuvuus on pienentynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna.

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Työtyytyväisyysindeksi	3,31	3,34	3,35
Lähtövaihtuvuus %	4 %	4 %	3,1 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	1 %	0,5 %	0,7 %
Sairauspoissaolot työpäivää/htv	8,6	9,3	8,8
Työterveyshuolto €/htv (brutto)	461	480	499

Osaaminen ja muu aineeton pääoma

Ympäristöhallinnon oman atk-ajokortin käyttöönotto on edistynyt ympäristökeskuksissa hyvin. Tietoteknisen osaamisensa atk-ajokortilla on ympäristökeskuksissa osoittanut jo reilu 1100 henkilöä. Laatutyötä on jatkettu keskeisimmillä tehtävälalueilla.

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Koulutus ja muu kehittäminen €/htv	1 660	1 730	1 510
Ammattitaidon kehittämisen osuus työajasta pv/htv	6,8	7,5	6,1
Ympäristöhallinnon atk-ajokorttitutkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä %	22 %	62 %	80 %

1.4.3

Ympäristölupavirastot

Henkilöstön määrä ja rakenne sekä henkilöstökulut

Ympäristölupavirastojen henkilömäärä ja henkilötyöpanos ovat hieman vähentyneet edellisvuodesta. Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantumiseen liittyvää luparuuhkaa on saatu purettua. Vuoden viimeisen päivän henkilömäärä on henkilötyövuosimäärää pienempi, sillä loppuvuonna oli sekä vakinaisia virkoja että määräaikaista virkasuheteita täyttämättä. Määräaikaista henkilöstöä tarvitaan edelleen, sillä vuonna 2006 tuli arvioitua enemmän lupahakemuksia vireille ja lainsäädännön voimaantuvaiheeseen liittyvien suurten teollisuuslaitosten lupakäsittely työllistää edelleen vuonna 2007.

Henkilöstön keski-ikä on edelleen hieman noussut ja 60 vuotta täyttäneitä on joka kuudes. Koulutustasoindeksi on jälleen sama kuin vuonna 2004. Pieni muutos edellisvuoteen verrattuna johtuu muun muassa siitä, että vuodenvaihteessa oli avoimia virkoja erityisesti asiantuntijatehtävissä. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on edelleen lähes kolme neljäsosaa henkilöstöstä.

Henkilöstökustannuksissa palkkojen sivukulut ovat vähentyneet valtion työnantajamaksujen (kansaneläkemaksun ja sairausvakuutusmaksun) alentumisen vuoksi.

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	94	91	88
muutosprosentti edellisvuoteen	7 %	-3 %	-3 %
Henkilötyövuodet	89	93	90
Henkilöstön keski-ikä	48,2	49,1	49,7
45 vuotta täyttäneiden osuus %	67,4 %	69,2 %	73,9 %
Koulutustasoindeksi	6,3	6,4	6,3
Koulutustasoindeksi, naiset	5,7	5,9	5,7
Koulutustasoindeksi, miehet	7,1	7,0	7,0
Määräaikainen henkilöstö	23	19	20
Määräaikaisen henkilöstön osuus %	24,2 %	20,9 %	22,7 %
Osa-aikainen henkilöstö	5	6	5
Osa-aikaisen henkilöstön osuus %	5,3 %	6,6 %	5,7 %
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	80 %	82 %	82 %
Kokonaistyövoimakustannukset 1000 €/vuosi	4 798	5 117	5 118
Tehdyn työajan palkat, osuus palkkasummasta	73 %	76 %	76 %
Välilliset työvoimakustannukset 1000 €	1 997	2 056	1 937
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista, %	71 %	67 %	61 %

Työhyvinvointi

Syksyllä 2006 tehdyn työtyytyväisyyskyselyn kokonaisindeksi nousi. Ympäristölupavirastojen kesken erot ovat kaventuneet, vaihtelu oli välillä 3,18 – 3,66. Sairauspoissaoloja oli hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Työkyvyttömyyseläkkeelle ei vuonna 2006 siirtynyt ketään.

Henkilöstön työkyky ja hyvinvointi

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Työtyytyväisyysindeksi	3,22	3,22	3,42
Lähtövaihtuvuus % (sis. myös eläkkeelle siirtymisen)	8,3 %	6,9 %	8,8 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	2,8 %	0 %	0 %
Sairauspoissaolot työpäivää/htv	12	7,6	7,2
Työterveyshuolto €/htv, brutto	489	400	414

Osaaminen ja muu aineeton pääoma

Ympäristölupavirastot ovat jatkaneet yhteistyötä lupien laadun ja yhtenäisyyden turvaamiseksi ja osaamisen välittämiseksi toimialakohtaisissa ryhmissä. Vuoden aikana on suoritettu osaamista täydentäviä ympäristöoikeuden yliopisto-opintoja sekä esimiestaitoja johtamisen erikoisammattitutkintokoulutuksessa (JET). Tietoteknisten perusvalmiuksien kehittämiseksi on opiskeltu ympäristöhallinnon atk-ajokorttitutkintoa varten.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

	Toteutuma 2004	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006
Koulutus ja muu kehittäminen €/htv	2 125	2 318	1 968
Ammattitaidon kehittämisen osuus työajasta pv/htv	7,5	6,7	5,7
Ympäristöhallinnon atk-ajokorttitutkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä %	1 %	22 %	35 %

Tilinpäätösanalyysi

Ympäristöministeriön tilivirastoon kuuluvat ministeriö, kolmetoista alueellista ympäristökeskusta ja kolme ympäristölupavirastoa. Alueelliset ympäristökeskukset hoitavat myös vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävät, jotka rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

1.5.1

Rahoituksen rakenne ja talousarvion toteutuminen

Ympäristöministeriön tiliviraston käytettävissä oli edellisvuosilta siirtyneet määrärahat mukaan lukien vuonna 2006 talousarviorahoitusta yhteensä 838,9 miljoonaa euroa (820,5 miljoonaa euroa vuonna 2005) ja talousarvion ulkopuolista rahoitusta 12,7 miljoonaa euroa (11,9 miljoonaa euroa vuonna 2005). Ympäristöministeriön oman hallinnonalan määrärahojen osuus tästä oli noin 86 % eli muun rahoituksen osuus on hieman supistunut edellisvuodesta. Maksullisen toiminnan tuloja, nettoutettua yhteistoimintarahoitusta ja EU-rahoitusta oli lisäksi 10,9 miljoonaa euroa (11,4 milj. euroa vuonna 2005). Vuonna 2006 oli rahoitusta käytettävissä 2,2 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Rahojen kokonaiskäyttö peruuntuneet määrärahat pois lukien oli yhteensä 722,1 miljoonaa euroa (713,9 milj. euroa vuonna 2005). Kustannusten nousu huomioonottaen toiminnan volyyymi käytännössä supistui. Muiden hallinnonalojen määrärahoja on käytetty muun muassa vesivarojen käyttö- ja hoitotehtäviin (MMM), lähialueiden ympäristöinvestointeihin (UM), EU:n aluekehitysrahaston hankkeisiin (SM, MMM) ja työllisyys Hankkeisiin, palkkaperusteiseen työllistämiseen ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hankkeisiin (TM). Kainuun kehittämissä rahaa käytettiin Kainuun ympäristökeskuksessa 0,5 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2007 siirtyi määrärahoja 112,5 miljoonaa euroa, joka on noin 13 prosenttia käytettävissä olevista määrärahoista kuten edellisessä vuodenvaihteessakin. Vuodelle 2007 siirtyvän eriin sisältyy muun muassa 10 milj. euroa Kioton mekanismien käyttöön osoitettua kauppa- ja teollisuusministeriön rahoitusta, jonka maksatus siirtyi vuoden 2007 alkuun.

Asumistuen arviomääräraha 434,5 miljoonaa euroa muodostaa hallinnonalan vuotuisesta budjetista kaksi kolmasosaa. Asumistukimäärärahan taso pysyi varsin hyvin ennakoitulla tasolla. Tuensaajien määrä väheni 4 600:lla, mikä pääosin oli seurausta hyvästä työllisyyskehityksestä. Määräraha kuuluu luonteensa vuoksi kehyksen ulkopuolisiin menoihin.

Ympäristökeskukset käyttivät ympäristötyö- sekä vesistö- ja vesihuoltohankkeisiin ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä työministeriön työ- ja työllisyysmäärärahoja yhteensä noin 29,2 (26,5) miljoonaa euroa. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön investointityyppinen rahoitus kasvoi jonkin verran, mutta työministeriön puolestaan väheni. Puolet ympäristökeskuksista käytti kuitenkin työministeriön palkkaperusteista työllisyysrahoitusta ympäristötyöllistämiseen yhteensä 5,6 miljoonaa euroa. Myös ESR-rahoitusta käytettiin ympäristön kohentamiseen 3,2 miljoonaa euroa.

EU:n rakennerahastojen rahoitusta käytettiin alueellisissa ympäristökeskuksissa yhteensä noin 11,5 miljoonaa euroa. Hankkeiden maksatukset etenevät edelleenkin ennakoitua hitaammin, vaikka asiaan kiinnitettiin tehostetusti huomiota. Maksatukseen varattuja arviomäärärahoja jäi viidennes käyttämättä.

Tuloja on nettoutetun maksullisen toiminnan lisäksi varsin vähän. EU:n Life-rahastosta tuloutettiin hankkeiden EU-rahoitusosuuksia noin 1,1 miljoonaa euroa eli

arvioitua vähemmän hankkeiden ennakoitua hitaamman etenemisen johdosta. Yhteistoiminnan tuottoja oli tuloista edellisvuoden tapaan noin 16,8 miljoonaa euroa. Peruuntuneiden määrärahojen lisäys muodostuu käytöstä poistettujen ajoneuvojen romutuksen siirtymäkauden tukeen varatun määrärahan noin 10 miljoonan euron peruutuksesta, koska tukea ei tarvittu vuonna 2006 romumetallin korkean kysynnän ja hinnan takia.

1.5.2

Tuotto- ja kululaskelma ja tase

Tiliviraston vuoden 2006 tuotto- ja kululaskelman kulujäämää 684,8 miljoonaa euroa on noin prosentin edellisvuotta suurempi. Toiminnan tuotot, yhteensä 37,8 miljoonaa euroa ovat nousseet vain hieman. Yhteisrahoitteisen ja maksullisen toiminnan osuus toiminnan rahoituksesta on edelleen kokonaisuuteen nähden vähäinen.

Toiminnan kokonaiskulut ovat nousseet noin kolme prosenttia eli varsin kohtuullisesti. Henkilöstökulut, jotka muodostavat yli puolet kokonaiskuluista ovat vähentyneet 0,6 prosenttia, kun edellisvuonna nousu oli 4,4 prosenttia. Ottaen huomioon työnantajamaksujen aleneminen jää henkilöstömenojen nettokasvuksi noin 1,5 prosenttia. Palvelujen ostojen kasvu noin 4 miljoonalla eurolla on seurausta maa- ja vesirakennuspalvelujen ostojen lisäyksestä lähinnä MMM:n hallinnonalan vesistö- ja vesihuoltotöiden toteuttamiseksi. Maa- ja vesirakennuspalvelut muodostavat noin puolet kaikesta palvelujen hankinnasta.

Satunnaisiin tuottoihin sisältyy 3,2 miljoonan euron arvosta luonnonsuojelutarkoituksiin käytettäviä, valtiolle perintönä tulleita alueita, vaihtomaita ja asunto-osakkeita.

Suurin menoerä noin 436,2 miljoonaa euroa on siirtoa KELAlle asumistukien maksutukseen. Se myös muodostaa tiliviraston tuotto- ja kululaskelman alijäämästä kaksi kolmasosaa.

Siirtotalouden tuotot EU:lta ovat EU:n ympäristörahostosta (LIFE) saatuja maksu-osuuksia valtion yksiköiden toteuttamiin luonnonsuojelun ja ympäristöteknologian hankkeisiin.

Elinkeinoelämälle suoritetuista siirtomenoista on 24,3 miljoonaa euroa eli lähes 60 prosenttia Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoitusta, joka on bruttodjetoituna talousarviossa.

Ulkomaille suoritettavat siirtomenot ovat pääosin lähialueyhteistyöhankkeiden Suomen rahoitusosuuksia ulkoasianministeriön lähialuerahoituksen määrärahoista. Ne ovat vähentyneet merkittävästi hankkeiden vähentymisen myötä.

Öljyjätämaksun kertymästä siirrettiin talousarvion ulkopuoliseen öljysuojarahastoon öljyisten maiden puhdistusta varten 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2006.

Tiliviraston taseen loppusumma on 307,2 miljoonaa euroa on samantasoinen kuin vuonna 2005. Taseen rakenne on myös pysynyt ennallaan. Kaksi kolmasosaa omaisuudesta on maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia, valtion ylläpitovastuulla olevia vesistö-rakenteita.

Kansallisomaisuudessa ovat luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut maa- ja vesialueet, jotka ovat vuoden vaihteessa ministeriön hallinnassa ja joiden hallintaa ei ole vielä siirretty maa- ja metsätalousministeriön kautta Metsähallitukselle.

Lyhytaikaisissa saamisissa vuosittain oleva iso ennakkomaksu on aina seuraavan vuoden tammikuun asumistukimaksu, jonka kate joudutaan maksamaan Kelalle jo edellisen vuoden puolella.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ympäristöministeriössä, 13 alueellisessa ympäristökeskuksessa ja kolmessa ympäristölupavirastossa tehtyjen itsearviointien perusteella ja käyttäen hyväksi yleisesti hyväksytyjä sisäisen valvonnan viitekehyksiä on arvioitu ja verrattu, täyttääkö tiliviraston sisäinen valvonta ja riskienhallinta talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädettyt tavoitteet. Arvioinneissa on todettu, että toiminnan ja talouden hoidon perusprosessit ovat hyvällä tasolla ja täyttävät talousarvioasetuksen vaatimukset. Sen sijaan toimintaan ja talouteen kohdistuvien riskien tunnistaminen, arviointi ja riskeihin vastaaminen on koettu keskimääräistä huonommin tunnetuksi ja hoidetuksi. Myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan integroitumisessa koko toimintaan on yleisesti havaittu kehittämisen varaa.

Arvioinnin perusteella on havaittu seuraavia olennaisimpia kehittämistarpeita, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Riskienhallintaan liittyviä toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja työkaluja kehitetään edelleen. Erityisesti havaittiin kehittämistarvetta riskeihin vastaamisessa ja riskienhallintamenettelyjen määrittämisessä. Esimerkiksi henkilöstö- ja osaamisriskit sekä informaatio- ja tietoriskit edellyttävät riskienhallinnan toimenpiteitä. Riskienhallinnan osaamista ja suunnitelmallisuutta parannetaan koulutuksen avulla. Selvitetään ja toteutetaan menetelmiä liittämään riskienhallinta johtamisjärjestelmiin sekä strategisen suunnittelun ja tulossuunnittelun prosesseihin.
2. Toiminnan ja talouden hoidon keskeisistä prosesseista laaditaan kuvaukset, joissa on esitetty myös olennaiset riskit sekä arvioidaan säännöllisesti prosessien eri vaiheissa tarvittavien valvontarutiinien riittävyys. Kehitetään edelleen laatuajattelun ja laatutyön menettelytapoja ja työkaluja toimintaprosessien arvioimisessa.
3. Ympäristöhallinnon virastojen ja uuden ympäristöhallinnon palveluyksikön vastuita ja menettelytapoja täsmennetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keinoin.

Arviointien tulokset

Toimintakertomuksessa on käsitelty suoritettuja arviointeja niiden tuloksia samassa yhteydessä kun on raportoitu kyseisen tehtävääalueen tuloksista, tällaisia arviointeja ovat mm.:

- Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO –ohjelman arviointi, sivu 34.
- asunnottomuuden vähentämishojelmien arviointiraportti, sivu 40.
- Arviointi vesiensuojelun tavoiteohjelman toteutumisesta, sivu 18-20.
- Kunnallistekniikka-avustusten vaikutuksista asuntotuotantoon, sivu 39.

Ympäristöhallinnon rakentamistoiminnan taloudellisuuden arviointi

Ympäristöhallinnon vuosien 2003-2005 rakentamisen taloudellisuudesta valmistui ulkopuolinen arviointi. Sen mukaan vuosina 2003-2005 päättyneiden hankkeiden taloudellisuus on parantunut vuodesta 2001 kaikkiaan 6,7 prosenttia eli keskimääräinen vuotuinen paraneminen on ollut 1,3 prosenttia. Tavoite oli 1,5 prosenttia. Taloudellisuuden kasvuvauhti on hieman alhaisempi kuin vastaavien arviointien mukaan aiempien vuosien kasvuvauhti. Taloudellisuuden kehitykseen on vaikuttanut yleinen rakentamisen markkinatilanne sekä ympäristökeskusten töiden vaikeusasteen nouseminen. Arvioinnissa todetaan, että ympäristöhallinnon rakentamistoiminnan kehittämispanostuksen seurauksena ympäristöhallinnon rakennuttamiskäytäntöjä ja rakennuttamisosaamista voidaan pitää hyvinä. Selvitys on tehty hankkeiden loppuselvitysten perusteella. Arvioinnissa on esitetty myös suosituksia loppuselvitysten käyttökelpoisuuden parantamiseksi.

1.8

Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä

1.8.1

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Kansallinen rahoitus

Tilivirastossa ei ole kertomusvuonna havaittu valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin liittyviä väärinkäytöksiä tai rikoksia. Käynnissä ei ole myöskään esitutkintoja tai oikeudenkäyntejä eikä muita väärinkäytösten tai rikosten johdosta käynnistettyjä toimenpiteitä.

EU-rahoitus

Myöskään EU-rahoituksessa ei ole kertomusvuonna havaittu edellä tarkoitettuja väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä ole ollut edellä tarkoitettuja toimenpiteitä.

1.8.2

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kansallinen rahoitus

Tilivirastossa ei ole kertomusvuonna tehty valtion tukiin tai rahoitukseen liittyviä takaisinperintäpäätöksiä.

EU-rahoitus

Myöskään EU-rahoituksessa ei ole kertomusvuonna tehty takaisinperintäpäätöksiä.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

1/5

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2006	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	163 176,51	180 724,70	180 724,70	-	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	163 176,51	180 724,70	180 724,70	-	100 %
12. Sekalaiset tulot	4 711 694,15	15 940 936,76	14 595 214,76	-1 345 722,00	92 %
12.35.40. Alueellisten ympäristökustusten tulot	338 931,98	250 000,00	390 723,26	140 723,26	156 %
12.35.40.1. Vesiensuojelumaksut	262 618,64	150 000,00	176 623,60	26 623,60	118 %
12.35.40.2. Muut sekalaiset tulot	76 313,34	100 000,00	214 099,66	114 099,66	214 %
12.35.99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	1 341 539,91	2 900 000,00	1 413 554,74	-1 486 445,26	49 %
12.35.99.1 Maksullinen toiminta	175 550,22	380 000,00	216 325,13	-163 674,87	57 %
12.35.99.2. Muut sekalaiset tulot	16 696,71	20 000,00	27 979,58	7 979,58	140 %
12.35.99.3. EU-Rahoitus	1 149 292,98	2 500 000,00	1 169 250,03	-1 330 749,97	47 %
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	2 812 915,43	12 690 194,00	12 690 194,00	-	100 %
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	97 690,33	100 742,76	100 742,76	-	100 %
12.39.50 Nettotulot osakemyynnistä (nettob)	120 616,50	0,00	0,00	-	-
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	4 064,00	3 671,00	3 671,00	-	100 %
13.03.01 Osinkotulot	4 064,00	3 671,00	3 671,00	-	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	4 878 934,66	16 125 332,46	14 779 610,46	-1 345 722,00	92 %

TILIVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen	
			käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvosto	126 312,54			
23.01.01 Palkkaukset (a)	126 312,54			
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	3 404 406,23	1 857 233,49	153 832,34	1 703 401,15
24.01.19 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (a)	119 801,23	52 653,49	52 653,49	
24.01.19.3 Lähialueyhteistyön arvonnisäveromenot	119 801,23	52 653,49	52 653,49	
24.50.66 Lähialueyhteistyö (s3v)	3 284 605,00	1 804 580,00	101 178,85	1 703 401,15
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	11 246 958,78	14 528 000,00	11 885 843,49	122 453,44
26.98.61 Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto -ohjelmiin (a)	10 008 841,97	13 743 000,00	11 240 601,72	
26.98.61.1 - Itä-Suomi	2 098 870,77	3 273 000,00	2 375 858,53	
26.98.61.1.5. - MMM	583 627,42	1 394 000,00	913 787,23	
26.98.61.1.8 - YM	1 515 243,35	1 879 000,00	1 462 071,30	
26.98.61.2. - Pohjois-Suomi	2 131 117,85	2 477 000,00	2 075 542,32	
26.98.61.2.5 - MMM	416 365,65	728 000,00	638 151,64	
26.98.61.2.8 - YM	1 714 752,20	1 749 000,00	1 437 390,68	
26.98.61.3. - Etelä-Suomi	2 594 391,29	4 179 000,00	3 416 954,83	
26.98.61.3.5. - MMM	499 341,42	602 000,00	370 643,16	
26.98.61.3.8. - YM	2 095 049,87	3 577 000,00	3 046 311,67	
26.98.61.4. - Länsi-Suomi	2 756 562,13	3 177 000,00	2 776 105,21	
26.98.61.4.5. - MMM	417 029,65	591 000,00	368 079,17	
26.98.61.4.8. - YM	2 339 532,48	2 586 000,00	2 408 026,04	
26.98.61.5. - Kainuu	427 899,93	637 000,00	596 140,83	
26.98.61.5.5. - MMM	154 000,00	62 000,00	62 000,00	
26.98.61.5.8. - YM	273 899,93	575 000,00	534 140,83	
26.98.62. EU:n rakennerahastojen valtionosuus sisäasiainministeriön osalta (a)	333 116,81	305 000,00	287 695,21	
26.98.62.5. Kainuu (ek)	333 116,81	305 000,00	287 695,21	
26.98.62.5.5. - MMM	150 000,00	62 000,00	62 000,00	
26.98.62.5.8. - YM	183 116,81	243 000,00	225 695,21	
26.98.63. Kainuun kehittämisraha (s3v)	905 000,00	480 000,00	357 546,56	122 453,44
26.98.63.08. Vesihuollon tukeminen	185 000,00	250 000,00	156 500,00	93 500,00
26.98.63.08.1.- Vedenhankinta ja viemärointi	0,00	150 000,00	56 500,00	93 500,00
26.98.63.08.2. - Vesiensuojelu	0,00	100 000,00	100 000,00	
26.98.63.08.01. - Vedenhankinta ja viemärointi	135 000,00			
26.98.63.08.02. - Vesiensuojelu	50 000,00			
26.98.63.09. Ympäristötöyt	720 000,00	230 000,00	201 046,56	28 953,44

	Tilinpäätös 2006	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2006	Käyttö vuonna 2006 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	1 857 233,49	0,00	5 219 901,75	6 891 852,95	3 559 026,96	3 332 825,99
	52 653,49	-				
	52 653,49	-				
	1 804 580,00	-	5 219 901,75	6 891 852,95	3 559 026,96	3 332 825,99
	12 008 296,93	2 519 703,07	154 251,42	634 251,42	483 053,19	151 198,23
	11 240 601,72	2 502 398,28				
	2 375 858,53	897 141,47				
	913 787,23	480 212,77				
	1 462 071,30	416 928,70				
	2 075 542,32	401 457,68				
	638 151,64	89 848,36				
	1 437 390,68	311 609,32				
	3 416 954,83	762 045,17				
	370 643,16	231 356,84				
	3 046 311,67	530 688,33				
	2 776 105,21	400 894,79				
	368 079,17	222 920,83				
	2 408 026,04	177 973,96				
	596 140,83	40 859,17				
	62 000,00	-				
	534 140,83	40 859,17				
	287 695,21	17 304,79				
	287 695,21	17 304,79				
	62 000,00	-				
	225 695,21	17 304,79				
	480 000,00	-	154 251,42	634 251,42	483 053,19	151 198,23
	250 000,00	-	74 570,20	324 570,20	231 070,20	93 500,00
	150 000,00	-	0,00	150 000,00	56 500,00	93 500,00
	100 000,00	-	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
	0,00	-	66 066,20	66 066,20	66 066,20	0,00
	0,00	-	8 504,00	8 504,00	8 504,00	0,00
	230 000,00	-	79 681,22	309 681,22	251 982,99	57 698,23

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen	
			käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	527 706,01	798 236,68	649 108,45	148 738,72
28.01.19. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)	7 938,90	282,68	282,68	
28.80.24. VEL -perusteinen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki (s2v)	0,00	2 000,00	1 610,49	
28.80.26. EU -puheenjohtajuus (s2v)	244 578,00	486 554,00	479 082,74	7 471,26
28.81.01 Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset	99 589,11	46 700,00	46 671,68	28,32
28.81.25. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (s2v)	175 600,00	262 700,00	121 460,86	141 239,14
28.81.25.15. Ympäristöministeriön hallinnonala	175 600,00	262 700,00	121 460,86	141 239,14
29. Opetusministeriön hallinnonala	16 060,00	1 970,00	1 970,00	0,00
29.88.50 Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (s3v)	16 060,00	1 970,00	1 970,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	38 195 998,01	26 197 851,79	14 389 410,25	10 945 414,25
30.01.27. Yhteistutkimukset (s3v)				
30.10.62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (s3v)	1 064 702,14	2 312 900,00	1 454 407,71	
30.10.62.5. EAKR -hankkeet, kausi 2000-2006	1 064 702,14	2 312 900,00	1 454 407,71	
30.14.62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (s3v)				
30.14.62.5. EAKR -hankkeet, kausi 2000-2006				
30.20.43. Maatalouden ympäristötuki (s2v)	272 000,00	250 241,22	165 685,24	84 555,98
30.20.43.1. Vesitaloussuunnittelu (EK) (enintään)	12 000,00	30 000,00		
30.20.43.5. Luonnon monimuotoisuutta koskevien yleissuunnitelmien laatiminen (EK) (enintään)	260 000,00	220 241,22		
30.50.22. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (s2v)	5 113 000,00	4 750 000,00	3 417 123,24	1 332 876,76
30.50.31. Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (s3v)	5 654 000,00	5 590 000,00	1 065 404,00	4 524 596,00
30.50.43. Eräät valtion maksettavaksi määrätytkorvaukset (a)	52 453,13	150 000,00	145 465,00	
30.50.77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (s3v)	23 408 000,00	9 690 000,00	4 729 644,63	4 960 355,37
30.51.77. Vesistö ja vesihuoltotyöt (s3v)				
30.51.77.1 Uudet keskeneräiset hankkeet				
30.51.77.2. Perusparannukset (s3v)				
30.51.77.3. Velvoitetyöt ja uppopuiden poisto (s3v)				
30.51.77.4. Hankekohtainen suunnittelu				
30.51.77.5. Pienehköt vesistö- ja vesihuoltotyöt				
30.51.77.6. Vöyrinjoen tulvasuojelu- ja kunnostushanke				
30.90.19. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)	2 583 049,74	3 379 010,57	3 379 010,57	
30.90.27. Yhteistutkimukset (s3v)	48 793,00	75 700,00	32 669,86	43 030,14

	Tilinpäätös 2006	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2006	Käyttö vuonna 2006 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	797 847,17	389,51	279 780,48	1 077 734,48	928 601,25	148 738,72
	282,68	-				
	1 610,49	389,51	-	2 000,00	1 610,49	0,00
	486 554,00	-	104 180,48	590 734,48	583 263,22	7 471,26
	46 700,00		0,00	46 700,00	46 671,68	28,32
	262 700,00	-	175 600,00	438 300,00	297 055,86	141 239,14
	262 700,00	-	175 600,00	438 300,00	297 055,86	141 239,14
	1 970,00	-	5 436,98	7 406,98	7 033,53	-
	1 970,00	-	5 436,98	7 406,98	7 033,53	-
	25 334 824,50	863 027,29	25 746 139,44	53 294 661,77	32 457 323,47	20 836 273,95
			2 822,29	2 822,29	2 822,29	0,00
	1 454 407,71	858 492,29		2 312 900,00	1 454 407,71	858 492,29
	1 454 407,71	858 492,29		2 312 900,00	1 454 407,71	858 492,29
			215 315,87	215 315,87	215 147,36	0,00
			215 315,87	215 315,87	215 147,36	0,00
	250 241,22	-	88 569,66	338 810,88	253 437,98	84 555,98
	30 000,00	-	2 533,92	32 533,92	13 569,80	18 964,12
	220 241,22	-	86 035,74	306 276,96	239 868,18	65 591,86
	4 750 000,00	-	1 387 629,11	6 137 629,11	4 804 752,35	1 332 876,76
	5 590 000,00	-	4 539 446,86	11 542 526,98	4 985 359,86	6 557 167,12
	145 465,00	4 535,00	-			
	9 690 000,00	-	16 034 212,58	29 187 991,28	17 241 662,68	11 946 328,60
			3 463 778,70	3 463 778,70	3 463 699,78	
			1 505 323,01	1 505 323,01	1 505 323,01	
			887 756,96	887 756,96	887 685,41	
			199 320,87	199 320,87	199 313,50	
			4 666,47	4 666,47	4 666,47	
			656 043,88	656 043,88	656 043,88	
			210 667,51	210 667,51	210 667,51	
	3 379 010,57	-				
	75 700,00	-	17 186,66	95 708,95	38 855,75	56 853,20

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen	
			käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	950,37			
31.99.19. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (a)	950,37			
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	2 500 000,00	6 222,00	6 222,00	
32.60.42. Kioton mekanismien käyttö (s3v)	2 500 000,00			
32.60.43. Kioton mekanismit (a)		6 222,00	6 222,00	
34. Työministeriön hallinnonala	3 797 045,77	4 201 169,48	4 201 169,48	0,00
34.01.19. Työministeriön hallinnonalan arvonnalisämenot (a)	7 148,29	9 867,16	9 867,16	
34.06.51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (a)	3 789 897,48	4 191 302,32	4 191 302,32	
34.06.51.2.1. - Palkkaukset	3 430 491,98	3 781 707,70	3 781 707,70	
34.06.51.2.2. - Muut menot	359 405,50	409 594,62	409 594,62	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	649 873 572,24	663 487 444,00	596 781 923,06	62 635 592,83
35.01.21. Ympäristöministeriön toimintamenot (s2v) (nettob)	23 463 000,00	23 612 000,00	19 802 797,22	3 809 202,78
35.10.60 Siirto öljysuojarahastoon (s3v)	1 736 000,00	2 000 000,00		2 000 000,00
35.10.63. Ympäristönsuojelun edistäminen (s3v)	2 673 000,00	1 695 000,00	476 959,53	1 218 040,47
35.10.63.1. Avustukset vesiensuojelua edistäviin investointeihin	2 673 000,00	1 695 000,00	476 959,53	1 218 040,47
35.10.65 Öljyjätämaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (s3v)	1 364 000,00	1 364 000,00	858 401,00	505 599,00
35.10.66 Romuajoneuvojen jätehuoltoavustus (s3v)				
35.10.67 Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa (s3v)	1 897 379,00	1 345 444,00	346 679,13	998 764,87
35.10.77. Ympäristötyöt (s3v)	12 784 000,00	11 630 000,00	4 141 145,44	7 488 854,56
35.10.88. Osakkeiden hankkiminen		1 100 000,00		1 100 000,00
35.20.22. Eräät luonnonsuojelun menot (s3v)	1 572 000,00	1 570 000,00	1 401 638,85	168 361,15
35.20.37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (s3v)	925 000,00	925 000,00	15 500,00	909 500,00
35.20.52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (s3v)	23 047 000,00	24 038 000,00	24 038 000,00	
35.20.63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (s3v)	16 562 999,99	14 964 000,00	3 877 592,92	11 085 764,08
35.20.64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (s3v)	850 000,00	2 350 000,00	445 359,38	1 904 640,62
35.20.76. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (s3v)	26 600 000,00	23 800 000,00	14 990 002,99	8 809 997,01
35.20.88. Osakkeiden hankkiminen		6 500 000,00		6 500 000,00
35.30.54. Asumistuki (a)	434 500 000,00	438 500 000,00	438 500 000,00	
35.40.21. Alueellisten ympäristökeskusten toimintamenot (s2v) (nettob)	65 746 000,00	65 626 000,00	60 324 370,28	5 295 234,86
35.50.21. Ympäristölupavirastojen toimintamenot (s2v) (nettob)	4 652 000,00	4 685 000,00	3 349 412,95	1 335 587,05

	Tilinpäätös 2006	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2006	Käyttö vuonna 2006 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
		-				
		-				
	6 222,00	0,00	10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00
			10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00
	6 222,00	-				
	4 201 169,48	0,00				
	9 867,16	-				
	4 191 302,32	-				
	3 781 707,70	-				
	409 594,62	-				
	659 417 515,89	4 069 928,11	73 479 612,57	276 102 056,57	187 628 519,55	78 045 417,93
	23 612 000,00	-	4 660 308,28	28 272 308,28	24 463 105,50	3 809 202,78
	2 000 000,00	-	1 736 000,00	3 736 000,00	1 736 000,00	2 000 000,00
	1 695 000,00	-	2 772 664,55	4 467 664,55	2 101 732,44	2 365 932,11
	1 695 000,00	-	2 772 664,55	4 467 664,55	2 101 732,44	2 365 932,11
	1 364 000,00	-	1 624 356,00	2 988 356,00	2 482 757,00	505 599,00
		-	10 000 000,00	10 000 000,00	15 400,00	0,00
	1 345 444,00	-	2 387 585,45	3 733 029,45	1 993 120,60	1 736 334,54
	11 630 000,00	-	9 900 654,77	21 530 654,77	10 276 053,22	11 254 498,44
	1 100 000,00	-		1 100 000,00	0,00	1 100 000,00
	1 570 000,00	-	503 583,85	2 073 583,85	1 884 618,98	188 964,87
	925 000,00	-	1 322 818,85	2 247 818,85	752 930,49	1 488 388,36
	24 038 000,00	-	300 000,00	24 338 000,00	24 338 000,00	0,00
	14 963 357,00	643,00	13 288 837,66	28 252 837,66	12 160 775,09	16 092 062,02
	2 350 000,00	-	1 244 542,04	3 594 542,04	1 215 311,60	2 378 195,47
	23 800 000,00	-	6 630 312,85	30 430 312,85	19 395 830,58	11 034 482,27
	6 500 000,00	-	0,00	6 500 000,00	0,00	6 500 000,00
	438 500 000,00	-				
	65 619 605,14	6 394,86	5 266 586,94	70 892 586,94	65 596 159,78	5 295 234,86
	4 685 000,00	-	796 339,23	5 481 339,23	4 145 752,18	1 335 587,05

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		
			käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle	
35.99.19. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (a)	5 655 436,20	9 000 000,00	5 977 464,72		
35.99.22. Kehittäminen ja suunnittelu (s2v)	12 924 000,00	12 930 000,00	5 925 397,96	7 004 602,04	
35.99.22.1. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	4 700 000,00	4 110 000,00	1 452 996,07	2 657 003,93	
35.99.22.2. Asunto- ja rakentamistoimi	1 820 000,00	1 820 000,00	484 666,78	1 335 333,22	
35.99.22.3. Ympäristöklusteri	2 000 000,00	2 000 000,00	1 129 796,28	870 203,72	
35.99.22.4. Ympäristönsuojelu	2 570 000,00	1 770 000,00	514 434,38	1 255 565,62	
35.99.22.5. Jakamaton	434 000,00	400 000,00	30 562,41	369 437,59	
35.99.22.6. Hallinto	100 000,00	100 000,00	6 134,57	93 865,43	
35.99.22.7. Tietojärjestelmät	1 300 000,00	1 000 000,00	576 807,47	423 192,53	
35.99.22.8. Suomen ympäristökeskuksen palvelusopimus		1 730 000,00	1 730 000,00		
35.99.26. Eräät korvaukset (s2v)	254 700,00	218 000,00	74 000,00	144 000,00	
35.99.62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta (a)	7 586 054,51	10 135 000,00	9 094 744,34		
35.99.63. EU:n ympäristörahas-ton osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (s3v)	2 000 000,00	2 000 000,00		2 000 000,00	
35.99.65. Eräät avustukset (s3v)	1 587 000,00	2 000 000,00	1 642 555,66	357 444,34	
35.99.66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (a)	1 494 002,54	1 500 000,00	1 499 900,69		
Määrärahatilit yhteensä	709 689 009,95	711 078 127,44	628 069 479,07	75 555 600,39	

	Tilinpäätös 2006	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2006	Käyttö vuonna 2006 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	5 977 464,72	3 022 535,28				
	12 930 000,00	-	7 842 879,13	19 042 879,13	12 038 275,70	7 004 602,04
	4 110 000,00	-	3 241 921,20	7 351 921,20	4 694 917,27	2 657 003,93
	1 820 000,00	-	1 283 675,68	3 103 675,68	1 768 341,07	1 335 333,22
	2 000 000,00	-	1 000 509,42	3 000 509,42	2 130 305,70	870 203,72
	1 770 000,00	-	1 534 405,88	3 304 405,88	2 048 840,26	1 255 565,62
	400 000,00	-	347 945,35	747 945,35	378 507,76	369 437,59
	100 000,00	-	88 147,03	188 147,03	94 281,60	93 865,43
	1 000 000,00	-	346 274,57	1 346 274,57	923 082,04	423 192,53
	1 730 000,00	-				
	218 000,00	-	0,00	218 000,00	74 000,00	144 000,00
	9 094 744,34	1 040 255,66	-			
	2 000 000,00	-	2 906 391,84	4 906 391,84	1 092 399,90	3 386 159,48
	2 000 000,00	-	295 751,13	2 295 751,13	1 866 296,49	426 174,64
	1 499 900,69	99,31				
	703 625 079,46	7 453 047,98	104 885 122,64	348 007 964,17	225 063 557,95	112 514 454,82

**TILIVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMAN TIEDOT
VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUDELLA (***

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)					
"Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy"	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2006 valtuudet			
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	
24.50.66 Lähialueyhteistyö	4 028	2 265	0	2 265	
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 028				
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet		2 265		2 265	
26.98.61 Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin	14 704	10 671	2 740	13 411	
Aikaisempien vuosien valtuudet	14 704				
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet		10 671	2 740	13 411	
30.10.62 Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä	2 289	1 226	601	1 827	
Aikaisempien vuosien valtuudet	2 289				
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet		1 226	601	1 827	
34.06.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityistoi- met (*	168	0	0	0	
Aikaisempien vuosien valtuudet	168			0	
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet			0	0	
35.10.77 Ympäristötyöt	6 723	5 500	0	5 500	
Aikaisempien vuosien valtuudet	6 723	0	0	0	
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet		5 500	0	5 500	
35.20.63 Eräät luonnonsuojeluun	3 998	16 000	0	16 000	
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	3 998	0	0	0	
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet, josta		16 000	0	16 000	
...					
35.20.76 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen	264	15 800	0	15 800	
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	264				
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet, josta		15 800	0	15 800	
...					
35.99.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus	12 438	7 831	7 166	14 997	
Aikaisempien vuosien valtuudet	12 438				
Vuonna 2006 käytettävissä olleet valtuudet		7 831	7 166	14 997	

(* Työministeriön tiedot puuttuvat

Vuoden 2006 valtuudet			Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
			Talousarvio- menot 2006	Määrä- raha- tarve 2007	Määrä- raha- tarve 2008	Määrä- raha- tarve 2009	Määrä- raha- tarve myöhemmin	Määrä- raha- tarve yhteensä
Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2007 TA:ssa						
2 155	110	110	172	781	1 385	1 095	2 921	6 183
			62	172	781	861	2 213	4 028
2 155	110	110	111	609	604	234	708	2 155
10 871	2 540	2 540	10 645	11 357	4 000	0	0	15 357
			10 218	4 486	0	0	0	4 486
10 871	2 540	2 540	427	6 871	4 000	0	0	10 871
1 645	182	182	1 454	1 835	1 271	0	0	3 106
			1 454	835	626	0	0	1 461
1 645	182	182	0	1 000	645	0	0	1 645
0	0	0	96	72	0	0	0	72
	0	0	96	72	0	0	0	72
0	0	0				0	0	0
5 500	0	0	3 673	6 050	2 500	0	0	8 550
			3 673	2 050	1 000	0	0	3 050
5 500	0	0		4 000	1 500	0	0	5 500
2 781	13 219		3 764	2 946	69	0	0	3 016
			3 764	233	2	0	0	234
2 781	13 219			2 713	68	0	0	2 781
374	15 426		264	296	78	0	0	374
			264	0	0	0	0	0
374	15 426			296	78	0	0	374
11 344	3 653	3 653	9 095	10 150	4 538	0	0	14 687
			9 095	3 343	0	0	0	3 343
11 344	3 653	3 653	0	6 806	4 538	0	0	11 344

3 Tuotto ja kululaskelma

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA	I.I. - 31.12.2006		I.I. - 31.12.2005	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	7 913 078,42		7 061 477,92	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	37 526,82		48 825,04	
Muut toiminnan tuotot	30 019 603,01	37 970 208,25	29 682 999,03	36 793 301,99
TOIMINNAN KULUT				
Aineet tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	10 839 922,19		8 214 081,71	
Varastojen lis.(-)tai väh.(+)	-1 931 954,52		-669 718,15	
Henkilöstökulut	100 341 337,81		100 995 983,85	
Vuokrat	9 507 582,57		8 628 579,59	
Palvelujen ostot	49 009 815,42		44 861 551,44	
Muut kulut	9 977 025,22		9 649 588,29	
Valmisvarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			-222,00	
Valmistus omaan käyttöön	-3 618 174,19		-2 145 952,99	
Poistot	4 779 577,01		4 958 827,59	
Sisäiset kulut	15 968 795,15	-194 873 926,66	14 311 241,68	-188 803 961,01
JÄÄMÄ I		-156 903 718,41		-152 010 659,02
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	5 509,82		9 367,92	
Rahoituskulut	-54 494,10	-48 984,28	-127 006,16	-117 638,24
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	3 219 141,46		2 175 607,07	
Satunnaiset kulut	-275 203,77	2 943 937,69	-975 987,40	1 199 619,67
JÄÄMÄ II				-154 008 765,00
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Euroopan unionilta	1 169 250,03	1 169 250,03	1 149 292,98	1 149 292,98
Kulut				
Kunnille	12 297 879,91		10 657 915,41	
Kuntayhtymille	973 363,28		1 119 529,24	
Sosiaaliturvarahastoille	436 239 367,79		431 729 566,40	
Elinkeinoelämälle	41 907 376,05		42 519 596,02	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	12 613 444,97		7 461 652,73	
Kotitalouksille	9 027 153,38		9 381 622,64	
Ulkomaille	5 134 465,63		12 534 021,52	
Talousarv. ulkop. oleville valtion rahastoille	1 736 000,00		2 000 000,00	
Muut siirtotalouden kulut	503 474,60		561 360,14	
Kulujen palautukset	-12 324,30	-520 420 201,31	0,00	-517 965 264,10
JÄÄMÄ III		-673 259 716,28		-667 744 648,71
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAK- SUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	176 623,60		262 618,64	
Perityt arvonnäisäverot	1 120 180,47		1 287 042,49	
Suoritettut arvonnäisäverot	-12 882 583,11	-11 585 779,04	-12 009 565,78	-10 459 904,65
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		-684 845 495,32		-678 204 553,36

4 Tase

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN TILIVIRASTON TASE				
VASTAAVAA	31.12.2006		31.12.2005	
KANSALLISOMAISUUS				
Maa- ja vesialueet	24 754 259,53		25 573 657,47	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	531 945,77	25 286 205,30	423 825,35	25 997 482,82
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISETSIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	1 975,20		1 975,20	
Aineettomat oikeudet	96 453,18		150 009,89	
Muut pitkävaikutteiset menot	189 454,03	287 882,41	239 542,97	391 528,06
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	201 048,82		201 048,82	
Rakennusmaa- ja vesialueet	11 036,02		11 036,02	
Rakennukset	238 436,92		240 230,36	
Rakennelmat	669 715,37		733 975,46	
Rakenteet	195 526 830,24		196 597 255,35	
Koneet ja laitteet	7 309 905,76		8 474 993,40	
Kalusteet	99 440,63		130 768,57	
Muut aineelliset hyödykkeet	2 586,18		2 586,18	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hakinnat	2 732 480,45	206 791 480,39	957 690,66	207 349 584,82
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	15 388 363,55	15 388 363,55	15 428 080,31	15 428 080,31
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ				
		222 467 726,35		223 169 193,19
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	11 964 790,04	11 964 790,04	10 174 143,01	10 174 143,01
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	8 298 640,36		8 313 896,19	
Siirtosaamiset	25 207,47		145 911,19	
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 297 132,17		3 400 650,92	
Ennakkomaksut	35 894 823,76	47 515 803,76	36 273 832,63	48 134 290,93
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	1 922,53	1 922,53	13 216,02	13 216,02
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		59 482 516,33		58 321 649,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		307 236 447,98		307 488 325,97

VASTATTAVAA	31.12.2006		31.12.2005	
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma	230 590 552,26		230 590 552,26	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	38 459 108,22		45 026 130,18	
Pääoman siirrot	686 465 922,22		671 637 531,40	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-684 845 495,32	270 670 087,38	-678 204 553,36	269 049 660,48
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarv. ulkop. olevien valtion rahastojen yhdystilit	2 155 130,46		4 018 288,18	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	5 840,94		5 840,94	
Saadut ennakot	691 031,25		119 884,85	
Ostovelat	5 484 081,98		6 239 647,47	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 065 917,19		2 145 882,12	
Edelleen tilitettävät erät	1 627 393,81		1 556 900,41	
Siirtovelat	20 680 013,36		20 599 797,83	
Muut lyhytaikaiset velat	3 856 951,61	36 566 360,60	3 752 423,69	38 438 665,49
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		36 566 360,60		38 438 665,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		307 236 447,98		307 488 325,97

5 Liitetiedot

5.1

Tilinpäätöslitteet

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laadintaperiaatteista ja vertailtavuudesta

Liite 2: Nettoutetut tuot ja menot

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liite 8: Rahoitustuotot ja –kulut

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Liite 12: Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut vastuut

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liite 14: Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat

Liite 15: Velan muutokset

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tiliviraston tilinpäätöksen liite I. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset

Valtiovarainministeriön hallinnonalan vuoden 2006 talousarvion momentin 28.81.81 (Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset) määräraha on vuoden 2006 ensimmäisessä lisätalousarviossa muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi. Lisäksi momentin perusteluja on täydennetty siten, että määrärahaa saa käyttää myös eräissä tapauksissa päivärahojen maksamiseen sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille Euroopan unioni ei maksa korvauksia.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vuoden 2006 talousarvion momentin 30.10.62 (Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä) määräraha on vuoden 2006 toisessa lisätalousarviossa muutettu arviomäärärahasta kolmivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Ympäristöministeriön hallinnonalan vuoden 2006 talousarvioon on vuoden 2006 toisessa lisätalousarviossa perustettu uusi momentti 35.10.88 (Osakkeiden hankkiminen) (s 3v). Momentille on myönnetty 1 100 000 euroa. Momentin määrärahaa saa käyttää öljyntorjuntakeskuksen toiminnan aloittamiseksi perustettavan osakeyhtiön valmistelun aiheuttamiin menoihin sekä osakepääoman valtion rahoitusosuuteen.

Ympäristöministeriön hallinnonalan vuoden 2006 talousarvioon on vuoden 2006 toisessa lisätalousarviossa perustettu uusi momentti 35.20.88 (Osakkeiden hankkiminen) (s 3v). Momentille on myönnetty 6 500 000 euroa. Momentin määrärahaa saa käyttää Nuuksion luontokeskuksen rakentamiseksi perustettavan kiinteistöosakeyhtiön valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Ympäristöministeriön hallinnonalan vuoden 2004 talousarvion momentti 35.10.66 (Romuajoneuvojen jätehuoltoavustus on poistettu talousarviosta.

Talousarvion ulkopuolisesta valtion asuntorahastosta aikaisemmin myönnetty avustukset korjaustoimintaan 70 000 000 euroa ja asuntokäyttöön tarkoitettujen rakennusperintökohteiden avustuksiin varattu 1 500 000 euroa on siirretty myönnettäväksi talousarviosta momenteilta 35.30.55 (Avustukset korjaustoimintaan) ja 35.20.64 (Avustukset rakennusperinnön hoitoon). Aiemmin myönnetty avustukset maksetaan talousarvion ulkopuolisen rahaston varoista.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi on varainhoitovuoden viimeisen päivän Euroopan keskuspankin kurssi.

3. Ympäristöministeriö on vahvistanut uuden poistosuunnitelman noudatettavaksi vuoden 2006 alusta lukien. Aktivointivelvoite koskee sellaista kansallis- ja käyttöomaisuutta, jonka vaikutusaika ylittää yhden vuoden ja jonka hankintameno (ilman arvonnisäveroä) on vähintään 10 000 euroa. Irtaimistorekisteriä pidetään hankintahinnasta riippumatta atk-laitteista, työmaalaitteista, laboratoriolaitteista, öljyntorjuntakalustosta ja muista sellaisista omaisuususeristä, joiden rekisteröinnillä turvataan valtion omaisuuden säilymistä ja niiden huolellista hoitoa. Matkapuhelimista sekä digi- ja videokameroista ja vastaavista laitteista sekä viraston käyttöön valtion taide-toimikunnan kautta sijoitetuista taide-esineistä ja muista arvokkaista taide-esineistä pidetään irtaimistorekisteriä. Muutoshetkellä omaisuustileillä olleelle hankintahin-

naltaan alle 10 000 euron omaisuudelle ei ole tehty suunnitelmasta poikkeavia poistoja, vaan niiden osalta noudatetaan entistä poistosuunnitelmaa.

Muutoin tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita ja menettelyjä kuin aikaisempina vuosina.

4. Tilivirastolla on aloittavan taseen hyväksymisen jälkeen seuraavat tuottoina kirjatut omaisuuserät vuonna 2006:

1007	Luonnonsuojelutarkoitukseen hankitut maa- ja vesialueet	6 646,26
1301	Muut osakkeet	379,20
1303	Muut osuudet	403,65
Yhteensä		7 429,11

5. Liikekirjanpidon tilin 6098/6099 Muut satunnaiset tuotot kertymään 3.204.580,96 euroa sisältyvät seuraavat erät:

Kohdan 4 omaisuuseriä vastaavat tuotot	7 429,11
Valtion perintönä saadut luonnonsuojelualueet (lkp 1007)	316 730,00
Valtion perintönä saadut vaihtomaat (lkp 1529)	2 194 161,00
Valtion perintönä saadut As.Oy osakkeet (lkp 1529)	547 000,00
Muut satunnaiset tuotot	139 260,85
Yhteensä	3 204 580,96

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 2.
Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2006	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.39.50 Nettotulot osakemyynnistä	Bruttotulot	120 616,50	0	0,00	0,00
	Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00
	Nettotulot	120 616,50	0,00	0,00	0,00
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2006 määrärahojen	
				käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle
35.01.21 Toimintamenot YM	Bruttomenot	23 594 098,53	23 762 000,00	19 852 400,05	
	Bruttotulot	131 098,53	150 000,00	49 602,83	
	Nettomenot	23 463 000,00	23 612 000,00	19 802 797,22	3 809 202,78
35.40.21 Toimintamenot Aluelliset ympäristökeskukset	Bruttomenot	75 514 545,80	72 926 000,00	70 898 819,37	
	Bruttotulot	9 768 545,80	7 300 000,00	10 574 449,09	
	Nettomenot	65 746 000,00	65 626 000,00	60 324 370,28	5 295 234,86
35.50.21 Toimintamenot Ympäristölupavirastot	Bruttomenot	6 119 541,05	6 085 000,00	5 304 169,05	
	Bruttotulot	1 467 541,05	1 400 000,00	1 954 756,10	
	Nettomenot	4 652 000,00	4 685 000,00	3 349 412,95	1 335 587,05

	Tilinpäätös 2006	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä 2006	Käyttö vuonna 2006 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	23 661 602,83	-			24 512 708,33	
	49 602,83	-			49 602,83	
	23 612 000,00	-	4 660 308,28	28 272 308,28	24 463 105,50	3 809 202,78
	76 194 054,23	-			76 203 214,01	
	10 574 449,09	-			10 613 449,09	
	65 619 605,14	6 394,86	5 266 586,94	70 892 586,94	65 589 764,92	5 295 234,86
	6 639 756,10	-			6 100 508,28	
	1 954 756,10	-			1 954 756,10	
	4 685 000,00	-	796 339,23	5 481 339,23	4 145 752,18	1 335 587,05

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 3.
Arviomäärärahojen ylitykset

Ei ylityksiä vuonna 2006.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 4.
Peruutetut siirretyt määrärahat

		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtionvarainministeriön hallinnonala			5,00
Vuosi 2005			5,00
28.81.25.15	Ympäristöministeriön hallinnonala (s 2v)	5,00	
29. Opetusministeriön hallinnonala			373,45
Vuosi 2005			373,45
29.88.50	Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (s 3v)	373,45	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			1064,35
Vuosi 2004			247,43
30.14.62.5	EAKR-hankkeet, kausi 2000-2006 (s 3v)	168,51	
30.51.77.2	Perusparannukset (s 3v)	71,55	
30.51.77.3	Velvoitetyöt ja uppopuiden poisto (s 3v)	7,37	
Vuosi 2005			816,92
30.20.43.5	Luonnon monimuotoisuutta koskevien yleis-suunnitelmien aatiminen (s 2v)	816,92	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala			10 428 119,09
Vuosi 2004			10 426 925,40
35.10.66	Romuajoneuvojen jätehuoltoavustus (s 3v)	9 984 600,00	
35.10.67	Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa (s 3v)	3 574,31	
35.10.77	Ympäristötyöt (s 3v)	103,11	
35.20.37	Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maan-käytön ohjaukseen (s 3v)	6 500,00	
35.20.63	Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (s 3v)	0,55	
35.20.64	Avustukset rakennusperinnön hoitoon (s 3v)	1 034,97	
35.99.63	EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (s 3v)	427 832,46	
35.99.65	Eräät avustukset (s 3v)	3 280,00	
Vuosi 2005			1193,69
35.40.21	Alueellisten ympäristökeskusten toimintame-not (s 2v)	1 192,30	
35.99.22.2	Asunto- ja rakentamistoimi (s 2v)	1,39	
Päälukot yhteensä			10 429 561,89
Vuosi 2004			10 427 172,83
Vuosi 2005			2 389,06

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 5.
Henkilöstökulujen erittely

	2006	2005
Henkilöstökulut	82 660 913,28	80 995 419,59
Palkat ja palkkiot	82 439 509,33	80 284 939,96
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	221 403,95	710 479,63
Henkilösivukulut	17 680 424,53	20 000 564,26
Eläkekulut	13 908 443,26	14 198 805,25
Muut henkilösivukulut	3 771 981,27	5 801 759,01
Yhteensä	100 341 337,81	100 995 983,85
Johdon palkat ja palkkiot, josta		
- tulosperusteiset erät		
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 605,88	1 445,88
Johto	2 360,00	1 200,00
Muu henkilöstö	245,88	245,88

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Taseessa esitettävän kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenot ja muut pitkävaikutteiset menot jaksotetaan vuosittaisiksi kuluiksi ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan.

Poistosuunnitelmat tehdään omaisuuserän taloudelliselle pitoajalle.

Ympäristöministeriö-tilivirasto laatii poistonsa oheisen poistosuunnitelman mukaisena:

Omaisuusryhmä	arv.periaate	pitoaika (v)	poistome- netelmä	jäännösarvo
Maa-, metsä- ja vesialueet	käypä arvo	ei poistoaikaa		
maa-ainesalueet	käypä arvo	käytön mukaan		
Rakennelmat	tekn.nykyarvo	30	tasapoisto	0 %
Rakennukset ja varastot	käypä arvo	30	tasapoisto	10 %
Varastot ja muut raken- nukset	käypä arvo	10	tasapoisto	10 %
Tie-, väylä-, kanava- ja muut				
vesirakenteet	käypä arvo	30	tasapoisto	50 %
Muut rakenteet	käypä arvo	5	tasapoisto	10 %
Raskaat työkoneet	hankintameno	15	tasapoisto	10 %
Kevyet työkoneet	hankintameno	10	tasapoisto	10 %
Kuljetusvälineet	hankintameno	7	tasapoisto	10 %
Atk-laitteet	hankintameno	3	tasapoisto	0 %
Koneet ja laitteet*	hankintameno	5	tasapoisto	0 %
Laboratoriolaitteet	hankintameno	8	tasapoisto	0 %
Tutkimuslaitteet	hankintameno	8	tasapoisto	0 %
Vesirakenteiden laitteet	hankintameno	10	tasapoisto	15 %
Kalusteet	hankintameno	10	tasapoisto	0 %
Aineettomat hyödykkeet	tapauskohteisesti	5	tasapoisto	0 %

Poistosuunnitelman muutokset tilivuonna

Vähäisten hankintojen alarajaa nostettiin 1 000 eurosta 10 000 euroon

Maa- ja vesirakennushankkeet

Hankkeen käypä arvo on määräytynyt jälleenhankintahinnan tai indeksikorjatun nykykäyttöarvon mukaan. Nykykäyttöarvo saadaan, kun jälleenhankintahinnasta tai indeksikorjatusta alkuperäisestä hankintamenosta, johon on aktivoitu peruskorjausmenot, vähennetään poistot.

Määriteltäessä poistoajan alkamisajankohtaa, voidaan vanhoissa ja pitkäaikaisissa hankkeissa alkamisajankohdaksi määrittää hankkeen toteutusajan keskiarvo.

Hankkeen vuotuisina kunnossapitomenoina pidetään kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla varmistetaan rakenteiden suunnitelmallinen toimivuus. Näitä menoja käsitellään kuluina. Peruskorjausmenot ovat niitä toimenpiteitä, joilla korjataan rakenteeseen syntyneitä tai rakenteita vaarantavia vikoja tai joilla vahvistetaan tai muutetaan rakennetta.

Maa- ja vesirakenteiden jäännösarvoa määriteltäessä tulee ottaa huomioon niiden jatkuva kunnossapito ja peruskunnostukset. Rakenteiden tulee aina olla suunnitelman mukaisessa kunnossa. Tämän vuoksi vesistöhankeiden jäännösarvona voidaan pitää 50 % jälleenhankintahinnasta.

Teknisten rakenteiden sekä koneiden ja laitteiden jäännösarvona käytetään 15%:a niiden alkuperäisestä hankintamenosta.

Muu käyttöomaisuus

Vähäiset hankinnat, joiden arvo on alle 10 000 euroa ja joiden taloudellinen pitoaika on kuitenkin yli vuoden, poistetaan kokonaisuudessaan hankintavuonna.

Tavanomaiset atk-ohjelmat (Excel, WP, jne), joita virasto saattaa hankkia useita tai joiden arvo on yli 10 000 euroa, kirjataan hankintavuoden kuluksi.

Kaikki arvot määritetään verottomina.

* poislukien laboratorio- ja tutkimuslaitteet

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 7.

Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Kansallisomaisuus

	Maa ja vesi- alueet (100)	Ennako- maksut ja kesk (109)	Yhteensä
Hankintameno 1.1. 2006	25 573 657,47	423 825,35	25 997 482,82
Lisäykset	7 478 650,95	164 186,61	7 642 837,56
Vähennykset	-8 298 048,89	-56 066,19	-8 354 115,08
Hankintameno 31.12. 2006	24 754 259,53	531 945,77	25 286 205,30
Kertyneet poistot 1.1. 2006	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12. 2006	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12. 2006	24 754 259,53	531 945,77	25 286 205,30

Kansallisomaisuus

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	Tutkimus- ja kehittämisen- menot (111)	Aineettomat oikeudet (112)	Muut pitkä- vaikutteiset menot (114)	Ennakkomak- sut ja kesken- eräiset hank- keet (119)	
Hankintameno 1.1. 2006	1 975,20	1 159 949,93	391 989,03	0,00	1 553 914,16
Lisäykset	0,00	1 680,00	0,00	0,00	1 680,00
Vähennykset	0,00	-9 311,65	0,00	0,00	-9 311,65
Hankintameno 31.12. 2006	1 975,20	1 152 318,28	391 989,03	0,00	1 546 282,51
Kertyneet poistot 1.1. 2006	0,00	1 009 940,04	152 446,06	0,00	1 162 386,10
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	-9 311,65	0,00	0,00	-9 311,65
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	53 673,20	50 088,94	0,00	103 762,14
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	1 563,51	0,00	0,00	1 563,51
Kertyneet poistot 31.12. 2006	0,00	1 055 865,10	202 535,00	0,00	1 258 400,10
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12. 2006	1 975,20	96 453,18	189 454,03	0,00	287 882,41

Käyttöomaisuus

	Aineelliset hyödykkeet		
	Maa- ja vesialueet (120)	Rakennus-maa- ja vesialueet (121)	Rakennukset (122)
Hankintameno I.I. 2006	201 048,82	11 036,02	584 878,78
Lisäykset	0,00	0,00	20 525,20
Vähennykset	0,00	0,00	-15 014,47
Hankintameno 31.12. 2006	201 048,82	11 036,02	590 389,51
Kertyneet poistot I.I. 2006	0,00	0,00	344 648,42
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	-13 626,93
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	20 510,63
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	420,47
Kertyneet poistot 31.12. 2006	0,00	0,00	351 952,59
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12. 2006	201 048,82	11 036,02	238 436,92

Käyttöomaisuus

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
	Käyttöomaisuusarvopaperit (13)	Yhteensä
Hankintameno I.I. 2006	15 428 080,31	15 428 080,31
Lisäykset	782,85	782,85
Vähennykset	-40 499,61	-40 499,61
Hankintameno 31.12. 2006	15 388 363,55	15 388 363,55
Kertyneet poistot I.I. 2006	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot		0,00
Tilikauden arvonalennukset		0,00
Kertyneet poistot 31.12. 2006	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12. 2006	15 388 363,55	15 388 363,55

	Rakennelmat (123)	Rakenteet (124)	Koneet ja laitteet (125/126)	Kalusteet (127)	Muut aineelliset hyödykkeet (128)	Ennako- maksut (129)	Yhteensä
	1 245 112,21	231 889 572,35	24 356 704,67	320 729,05	2 586,18	900 948,66	259 512 616,74
	0,00	1 908 691,02	6 131 80,65	0,00	0,00	1 878 773,62	4 421 170,49
	-12 678,85	-125 000,00	-1 211 581,01	-1 910,96	0,00	-47 241,83	-1 413 427,12
	1 232 433,36	233 673 263,37	23 758 304,31	318 818,09	2 586,18	2 732 480,45	262 520 360,11
	511 136,75	35 292 317,00	15 881 711,28	189 960,48	0,00	0,00	52 219 773,93
	-4 118,89	-2 951,38	-1 142 537,40	-1 910,96	0,00	0,00	-1 165 145,56
	55 700,13	2 857 067,51	1 703 081,13	30 324,44	0,00	0,00	4 666 683,84
	0,00	0,00	6 143,55	1 003,50	0,00	0,00	7 567,52
	562 717,99	38 146 433,13	16 448 398,56	219 377,46	0,00	0,00	55 728 879,73
		0,00	0,00	0,00			0,00
	669 715,37	195 526 830,24	7 309 905,75	99 440,63	2 586,18	2 732 480,45	206 791 480,38

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 8.
Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2006	2005	Muutos 2006-2005
Korot euromääräisistä saamisista	1 838,82	5 303,92	-3 465,10
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	3 671,00	4 064,00	-393,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	5 509,82	9 367,92	-3 858,10
Rahoituskulut	2006	2005	Muutos 2006-2005
Korot euromääräisistä veloista	54 277,32	127 006,16	-72 728,84
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	216,78	0,00	216,78
Rahoituskulut yhteensä	54 494,10	127 006,16	-72 512,06
Netto	48 984,28	117 638,24	-68 653,96

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 9.
Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tilivirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa myönnettyjä lainoja.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 10.
Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.

Käyttö- ja rahoitusomiasuusarvopaperit

	31.12.2006						31.12.2005	
	Kap- pale- määrä	Mark- kina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omis- tus- osuus %	Myyn- tioike- uksien alaraja	Saadut osingot	Mark- kina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet								
Julkisesti noteeraa- mattomat osakkeet ja osuudet			15 388 363,55			3 671,00		15 428 080,31
Ekokem Oy	6000		15 237 826,14	34,08				15 237 826,14
Lännen Puhelin Oy	1					85,00		716,48
Vakka-Suomen Puhelin Oy	3					24,00		1 362,32
Kymen ympäristölaborato- rio Oy	790		132 868,47	33,30				132 868,47
Parikkalan Valo Oy	32		269,10					269,10
Mikkelin Puhelin Oyj	5					175,00		2 522,80
Savonlinnan Puhelin Oy	1					84,00		504,56
Suomen järvikalastussäätiö	1		840,94					840,94
Osuuskunta KPY	15					750,00		6 054,76
Vaasan Läänin Puhelin Oy	23		10 057,66			1 368,00		16 616,97
Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy	1		379,20			10,00		
Pohjanmaan Puhelinosuus- kunta	15		6 122,04			1 175,00		9 855,82
Kokkolan Puhelin Oy								12 721,73
Kajaanin Puhelinosuuskunta								5 920,22
Huoneisto- ja kiinteistö- osakkeet								
Osakkeet ja osuudet yhteensä			15 388 363,55			3 671,00		15 428 080,31

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	31.12.2006	31.12.2005
Liikelaitos		
- Peruspääoma		
- Muu oma pääoma		
...		
Muut oman pääoman ehtoi- set sijoitukset		
...		
Yhteensä		

Tiliviraston tilinpäätöksen liite II.
Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2006	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	1 922,53	0,00	0,00	1 922,53
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	1 922,53	0,00	0,00	1 922,53
31.12.2006	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	5 840,94	0,00	0,00	5 840,94
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	5 840,94	0,00	0,00	5 840,94

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 12.
Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuu

Myönnetyt takaukset ja takuut

Tilivirastolla ei ole myönnettyjä takauksia ja takuita

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Tilivirastolla ei ole myönnettyjä takauksia ja takuita valuutoissa

Vastuusitoumukset

Tilivirastolla ei ole vastuusitoumuksia

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset

Tilivirastolla ei ole merkittäviä monivuotisia vuokrasopimuksia

Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset

Tilivirastolla ei ole merkittäviä monivuotisia yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 13.
Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 14.
Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Rahastot		
Öljysuoja-rahasto	2 291 066,99	Öljysuojarahasto on ympäristöministeriön hoidossa oleva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.
		Se huolehtii maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjunnasta annetussa laissa (378/1974) ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979) tarkoitettujen öljyvahinkojen ja niiden torjuntakustannusten sekä öljyntorjunnan hankinta- ja ylläpitokustannusten korvaamisesta.
		Öljysuojarahaston varoista voidaan myös harkinnanvaraisesti korvata öljyn saastuttamien maa-alueiden puhdistamiskustannuksia.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 15.
Velan muutokset

Tilivirastolla ei ole liitteessä tarkoitettuja velkoja.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 16.
Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tilivirastolla ei ole liitteessä tarkoitettuja velkoja.

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 17.
Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi
tarvittavat muut täydentävät tiedot

LIITE 17/I

Menomomenttien käyttö pääryhmyksestä poikkeavaan käyttötarkoitukseen		
Momentti	LKP-ryhmä	Euroa
24.50.66 Lähialueyhteistyö+ siirtomäärärahat	41 Henkilöstökulut	11 597,52
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen	43 Palvelujen ostot	33 965,54
laajennus:	45 Muut kulut	1 713,18
Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisissä järjestöissä ja rahoituslaitoksissa sekä kohdemaisissa toimivista asiantuntijoista johtuvien menojen rahoittamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuun toimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen sekä muille valtion virastoille maksettavien lähialuehankkeista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työ-sopimussuhteeseen lähialueyhteistyön koordinointiin, hanke-valmisteluun, yhteisrahoitukseen, arviointiin ja hallintoon sekä sen kehittämiseen liittyviin asiantuntijatehtäviin Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.	49 Sisäiset kulut	183 870,17
	Yhteensä	231 146,41
26.98.61 Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen		
laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	166 565,19
Määrärahaa saa yhdessä hallinnonalojen vastinrahoitusmomenttien määrärahojen kanssa käyttää myös Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 100 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.	41 Henkilöstökulut	1 076 503,40
	42 Vuokrat	22 374,14
	43 Palvelujen ostot	1 020 529,82
	45 Muut kulut	114 410,80
	49 Sisäiset kulut	26 100,52
	51 Rahoituskulut	18,69
	61 Satunnaiset kulut	11 158,06
	Yhteensä	2 437 660,62
26.98.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasianministeriön osalta		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 309,13
laajennus:	41 Henkilöstökulut	55 960,23
	42 Vuokrat	954,95
Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momenteilla 26.98.61 ja 34.05.61 olevien EU-osuuksien kanssa	43 Palvelujen ostot	470,63
	45 Muut kulut	5 508,83
	Yhteensä	65 203,77
26.98.63 ja 405.26.98.63 Kainuun kehittämisasiä		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	30 532,37
laajennus:	41 Henkilöstökulut	36 621,78
	42 Vuokrat	2 457,71
Määrärahaa saa käyttää enintään 35 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen	43 Palvelujen ostot	105 993,67
	45 Muut kulut	30 945,64
	49 Sisäiset kulut	15 363,34
	61 Satunnaiset kulut	800,00
	Yhteensä	222 714,51

Momentti	LKP-ryhmä	Euroa
30.10.62 ja 404.30.14.62 Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	64 583,59
	41 Henkilöstökulut	89 978,78
	42 Vuokrat	1 815,96
	43 Palvelujen ostot	304 888,29
	45 Muut kulut	14 908,41
	51 Rahoituskulut	4,48
	61 Satunnaiset kulut	187,00
	Yhteensä	476 366,51
Määrärahaa saa käyttää myös tekniseen apuun yhteisön tukiedellytysten mukaisesti yhdessä momenteilla 30.10.61 ja 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa sekä alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman, Pohjois-Suomen tavoite I -ohjelman ja Leader+-yhteisöaloiteohjelman osalta kokonaan kansallisesti rahoitettavana osuutena sisältäen myös maaseudun kehittämistoimenpiteiden arviointiin tarvittavat varat. Määrärahaa saa käyttää kansallisena teknisenä apuna enintään 75 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kokonaan valtion varoin. Määrärahaa saa käyttää myös neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.		
30.20.43 ja (405.30.20.43) Maatalouden ympäristötuki		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 393,04
	41 Henkilöstökulut	151 719,37
	42 Vuokrat	2 733,03
	43 Palvelujen ostot	62 266,36
	45 Muut kulut	13 560,59
	49 Sisäiset kulut	5 308,96
	Yhteensä	239 981,35
Määrärahaa saa käyttää myös luonnon monimuotoisuutta koskevien yleissuunnitelmien laatimisesta aiheutuviin kulutusmenoihin enintään 260 000 euroa		
35.10.67 Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa+ siirtomäärärahat	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	27 134,05
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	41 Henkilöstökulut	63 504,62
	42 Vuokrat	120,00
	43 Palvelujen ostot	352 135,35
	45 Muut kulut	76 050,87
	49 Sisäiset kulut	53 703,98
	Yhteensä	572 648,87
Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen ympäristöhallintoon lähialueyhteistyön hankkeiden valmisteluun, toteuttamiseen ja valvontaan liittyviin tehtäviin		
35.20.63 Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset + SMR		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 262,50
	41 Henkilöstökulut	17 939,73
	42 Vuokrat	113,73
	43 Palvelujen ostot	129 516,75
	45 Muut kulut	22 054,39
	51 Rahoituskulut	32 719,72
	61 Satunnaiset kulut	3 988,31
	Yhteensä	209 595,13
Määrärahaa saa käyttää myös alueellisten ympäristökeskusten maksamiin korvauksiin rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista sekä vahinkojen estämisestä ja rauhoitettujen harvinaisten eläinkantojen suojelemiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.		

Momentti	LKP-ryhmä	Euroa
35.99.62 EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	70 306,68
	41 Henkilöstökulut	1 064 024,99
Määrärahaa saa käyttää myös teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen yhdessä momentilla 26.98.61 olevien EU-osuuksien kanssa.	42 Vuokrat	25 872,00
	43 Palvelujen ostot	672 925,60
	45 Muut kulut	116 303,04
	49 Sisäiset kulut	703 005,25
	51 Rahoituskulut	0,03
	61 Satunnaiset kulut	4 870,14
	Yhteensä	2 657 307,73
35.99.63 EU:n ympäristörahadon osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (EU) + SMR		
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet ja tarvikkeet	22 766,81
	41 Henkilöstökulut	377 833,70
Määrärahaa saa käyttää noin 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen projektitehtäviin. Lisäksi momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.	42 Vuokrat	3 373,65
	43 Palvelujen ostot	398 326,87
	45 Muut kulut	49 751,20
	49 Sisäiset kulut	119 217,50
	51 Rahoituskulut	9,10
	61 Satunnaiset kulut	38 236,92
	Yhteensä	1 009 515,75

Muut liitteet

Liite 1. Ympäristöhallintoon liittyviä säädöksiä vuodelta 2006

Liite 2. Keskeiset kansainväliset ympäristösopimukset sekä niiden tavoitteet ja toteutuminen

Liite 3. Ympäristöministeriön tiliviraston toiminta- ja henkilöstötietoja

Liite 3.1. Alueellisten ympäristökeskusten toimintatietoja

Liite 3.2. Ympäristölupavirastojen toimintatietoja

Liite 3.3. Keskeiset henkilöstötunnusluvut 2006

Liite I.
Ympäristöhallintoon liittyviä säädöksiä vuodelta 2006

1184/2005	Laki asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista
922/2005	Laki Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta
1388/2006	Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista
1387/2006	Ympäristöministeriön asetus alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista
1382/2006	Valtioneuvoston asetus Meikon luonnonsuojelualueesta
1381/2006	Valtioneuvoston asetus Sipoonkorven luonnonsuojelualueesta
1207/2006	Ympäristöministeriön asetus Suomen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista
1206/2006	Ympäristöministeriön asetus Valtion asuntorahaston maksullisista suoritteista
1205/2006	Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista
1073/2006	Valtioneuvoston asetus asumistuen määräytymisperusteista vuodelle 2007
1040/2006	Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä
1022/2006	Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista
904/2006	Ympäristöministeriön asetus arava- ja korkotukivuokra-asuntojen hakemuslomakkeesta ja sen liitteistä
888/2006	Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä
882/2006	Tasavallan presidentin asetus Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaisten toimenpiteiden voimaansaattamisesta
731/2006	Valtioneuvoston asetus asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin
730/2006	Valtioneuvoston asetus eräistä aiemmin myönnettyjä omistusasuntolainoja koskevista sosiaalisen tarkoituksenmukaisuuden ja taloudellisen tarpeen tarkemmasta arvioinnista
729/2006	Valtioneuvoston asetus omistusasuntokorkotukilainaksi hyväksymisestä
713/2006	Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
689/2006	Valtioneuvoston asetus raskaan polttoöljyn, kevyen polttoöljyn ja meriliikenteessä käytettävän kaasuöljyn rikkipitoisuudesta
591/2006	Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa
173/2006	Tasavallan presidentin asetus Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta
141/2006	Valtioneuvoston asetus pesuaineasetuksen kumoamisesta
140/2006	Valtioneuvoston asetus pesu- ja puhdistusaineiden markkinoille luovuttamisen ja käytön rajoittamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta
139/2006	Valtioneuvoston asetus eräistä pysyvistä orgaanisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen kumoamisesta
128/2006	Valtioneuvoston asetus asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista
79/2006	Valtioneuvoston asetus aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta
78/2006	Valtioneuvoston asetus asumisoikeustalojen käyttö- ja luovutusrajoitusten merkitsemisestä ja merkintöjen poistamisesta

Liite 2. Keskeiset kansainväliset ympäristösopimukset sekä niiden tavoitteet ja toteutuminen.

Kertomusvuoden aikana hoidettiin loppuun viiden¹ sopimuksen tai niiden muutosten voimaansaattamistoimet.

Sopimus	Tavoite	Toteutuminen
Ilmastonmuutos		
<ul style="list-style-type: none"> YK:n ilmastonmuutosta koskeva puite-sopimus 1992 (Rio de Janeiro) 	Ilmakehän kasvihuonekaasujen pitoisuuden vakiinnuttaminen turvalliselle tasolle.	Ilmastososopimus hyväksyttiin 1992 ja se tuli voimaan vuonna 1994. Sopimuksen on ratifioinut 188 valtiota ja EY.
<ul style="list-style-type: none"> Kioto pöytäkirja 1997 	Kioto pöytäkirjassa teollisuusmaat ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään yhteensä 5 prosenttia vuoden 1990 tasosta 2008-2012 mennessä. EU:n sisäisen taakanjaon mukaan Suomen velvoitteena on sitoumuskaudella 2008-2012 päästöjen pitäminen vuoden 1990 tasolla.	Pöytäkirjan on ratifioinut 167 valtiota ja EY. Pöytäkirja tuli voimaan 16.2.2005. Vuonna 2005 Suomen kasvihuonekaasujen päästöt olivat suurin piirtein perusvuoden 1990 tasolla. Vuoden 2006 päästötiedot raportoidaan vuoden 2008 alussa.
Otsonikerrosta tuhoavat aineet		
<ul style="list-style-type: none"> Otsonikerroksen suojelua koskeva Wienin yleissopimus 1985 (Wien) Montrealin pöytäkirja 1987 	Yläilmakehän otsonikerrosta heikentävien aineiden käytön lopettaminen. Sopimus ja pöytäkirja käsittelevät otsonikerrosta tuhoavien aineiden käytön rajoittamisen lisäksi otsonikerroksen suojelua ja tutkimusta.	Wienin yleissopimuksen on ratifioinut 190 valtiota ja EY samoin kuin Montrealin pöytäkirjan. Otsonikerrosta heikentävien aineiden tuotantoa, kulutusta, käyttöä, tuontia ja vientiä on rajoitettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 2037/2000 sekä valtioneuvoston päätöksellä 262/1998.
Villieläimistö ja -kasvisto		
Villieläimistön ja -kasviston kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES) 1973 (Washington)	Uhanalaisten lajien ja niistä valmistettujen tuotteiden kansainvälisen kaupan säätely	Sopimuksen on ratifioinut 169 valtiota. EY ei ole jäsen, koska taloudellisen integraatiojärjestön jäsenyyden mahdollistava sopimuksen muutos (tehty 1983) ei ole voimassa. Sopimusta toteutetaan neuvoston asetuksella 338/1997 ja useilla komission asetuksilla.

¹ Laki Eurooppalaisen maise-mayleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (SopS 13-14/2006), ympäristöministeriön ilmoitus villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen liitteiden I, II ja III muutosten voimaantulosta (SopS 26/2007), ympäristöministeriön ilmoitus muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelua koskevan yleissopimuksen I ja II liitteen muutosten voimaantulosta (SopS 27/2006), tasavallan presidentin asetus ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioto pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta annetun asetuksen muuttamisesta (SopS 37/2006), tasavallan presidentin asetus Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaisten toimenpiteiden voimaansaattamisesta (SopS 76/2006)

Sopimus	Tavoite	Toteutuminen
Biologinen monimuotoisuus		
<ul style="list-style-type: none"> Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus 1992 (Rio de Janeiro) 	Maapallon ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä niiden sisältämien perintötekijöiden monimuotoisuuden suojeleminen, kestävä käyttö sekä perintötekijöiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen jako.	<p>Sopimuksen on allekirjoittanut 167 valtiota ja EY ja ratifioinut 189 valtiota ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994. Suomen biologista monimuotoisuutta koskevan kansallisen toimintaohjelman (1997-2005) tieteellinen arviointi valmistui vuoden 2005 alussa. Jatkona tälle joulukuussa 2006 valtioneuvosto hyväksyi luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön uuden strategian vuosiksi 2006-2016.</p> <p>Kansallisen strategian tavoitteena on pysäyttää Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2010 mennessä ja vakiinnuttaa luonnon tilan suotuisa kehitys pitkällä aikavälillä. Strategialla pyritään myös varautumaan Suomen luontoa uhkaaviin maailmanlaajuisiin ympäristömuutoksiin sekä vahvistamaan Suomen vaikuttavuutta luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä maailmanlaajuisesti.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Bioturvallisuuspöytäkirja 2000 (Cartagena) 	Pöytäkirjan tavoitteena on varmistaa elävien, muuntogeenisten organismien (GMO) kansainvälisten siirtojen turvallisuus sekä biologisen monimuotoisuuden että ihmisen terveyden kannalta.	Cartagenan pöytäkirja tuli voimaan 11.9.2003. Sen on allekirjoittanut 102 valtiota ja EY ja ratifioinut 138 valtiota ja EY. Suomi ratifioi pöytäkirjan 9.7.2004. EY:n GMO-lainsäädäntöä on täydennetty GMO:ien viennin osalta EY:n ns. vientiasiakassopimuksella 1946/2003. Sopimuksen 3. osapuolikokouksessa 2006 hyväksyttiin elintarvikkeeksi, rehuksi ja prosessoitavaksi tarkoitettujen muuntogeenisten organismien (ns. LMO-FFPs) kuljetuksia koskevat asiakirjavaatimukset.
Vaaralliset jätteet		
<ul style="list-style-type: none"> Vaarallisten jätteiden maan rajat ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva yleissopimus 1989 (Basel) 	Vaarallisten jätteiden valtioiden rajat ylittäviä siirtoja tehtäessä otetaan ympäristönäkökohdat huomioon; jätteiden syntyä vähennetään ja niitä pyritään hyödyntämään tai käsittelemään mahdollisimman lähellä syntyäpaikkaa.	Baselin sopimuksen on allekirjoittanut 169 valtiota ja EY sekä ratifioinut 169 valtiota ja EY. Sopimuksen myötä ongelmajätteiden siirtojen valvonta on parantunut. Kaikki EU-maat ovat kieltäneet ongelmajätteiden viennin teollisuusmaista kehitysmaihin. Suomi on osallistunut kehitysmaiden valmiuksien kehittämiseen ongelmajätteiden huollossa.
<ul style="list-style-type: none"> Vastuu- ja vahingonkorvauspöytäkirja 1999 (Basel) 	Pöytäkirjan tavoite on, että vahingonkäräjälle korvataan ongelmajätteiden siirrosta aiheutuneet vahingot omaisuudelle ja ympäristö ennallistetaan.	Vastuu- ja vahingonkorvauspöytäkirjan on allekirjoittanut 13 valtiota, ei EY, ja ratifioinut 7 valtiota (sama kuin 2005). Pöytäkirja ei ole vielä voimassa. Voimaantuloon tarvitaan 20 ratifiointia.

Sopimus	Tavoite	Toteutuminen
Pysyvät orgaaniset yhdisteet		
<ul style="list-style-type: none"> Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus (POPs) 2001 (Tukholma) 	Kymmenen torjunta-aineen ja teollisuuskemikaalin tuotannon ja käytön lopettaminen sekä dioksiini- ja furaanipäästöjen rajoittaminen.	Sopimus tuli voimaan 17.5.2004. Sopimuksen on allekirjoittanut 151 valtiota ja EY sekä ratifioinut 141 valtiota ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen 3.9.2002 ja EY 16.11.2004. Yhteisössä sopimus on toimeenpannut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 850/2004.
Vaarallisten kemikaalien kauppa		
<ul style="list-style-type: none"> Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteena olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakosuostumuksen menettelystä (PIC), 1998 (Rotterdam) 	Sopimukseen listattujen vaarallisten kemikaalien ja torjunta-aineiden vienti on sallittu vain tuojavaltion etukäteisluvalla. Tuoja valtio voi myös kieltäytyä vastaanottamasta kemikaalia. Sopimus kattaa 39 kemikaalia tai kemikaaliryhmää.	Sopimus tuli voimaan 24.2.2004. Sopimuksen on allekirjoittanut 72 valtiota ja EY ja ratifioinut 113 valtiota ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen 4.6.2004 ja EY 22.12.2002.
Ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus (Geneve, 1979).		
	Sopimus on yksi keskeisimmistä kansainvälisistä ympäristösopimuksista, jolla suojellaan ympäristöä ja ihmisten terveyttä yli valtiorajojen ilman kautta kulkeutuvilta epäpuhtauksilta.	Vuonna 1979 yleissopimuksen allekirjoitti 31 valtiota ja EY. Sopimuksen on ratifioinut 50 valtiota ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen 15.4.1981
Pöytäkirjat eri aineiden päästöjen vähentämiseksi tai käytön rajoittamiseksi:		
<ul style="list-style-type: none"> Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOCs) (Geneve, 1991) 	Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen vähentäminen 30 prosentilla vuoden 1988 määrästä vuoteen 1999 mennessä.	Pöytäkirjan on allekirjoittanut 22 valtiota ja EY sekä ratifioinut 21 valtiota. Suomessa päästöt olivat 43 prosenttia pienemmät vuonna 2005 kuin vuonna 1988.
<ul style="list-style-type: none"> Rikki (Oslo, 1994) 	Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että rikkilaskemat eivät ylitä kunkin alueen kriittisiä kuormituksia. Suomi on sitoutui vähentämään päästöjä 80 prosentilla 1980 määrästä vuoteen 2000 mennessä.	Pöytäkirjan on allekirjoittanut 27 valtiota ja EY sekä ratifioinut 26 valtiota ja EY. Suomen päästöt olivat 88 prosenttia pienemmät vuonna 2005 kuin 1980.
<ul style="list-style-type: none"> Typen oksidit (Sofia, 1988) 	Yleistavoitteena on ensi vaiheessa jäädyttää typen oksidien päästöt. Yleisin vertailuvuosi on 1987.	Pöytäkirjan on allekirjoittanut 25 valtiota sekä ratifioinut 30 valtiota ja EY. Suomi sitoutui jäädyttämään typen oksidien päästöt vuoden 1987 tasolle vuoden 1994 loppuun mennessä. Suomen päästöt olivat 38 prosenttia pienemmät vuonna 2005 kuin 1987
<ul style="list-style-type: none"> Raskasmetallit (Århus, 1998) 	Elohopean, lyijyn ja kadmiumin päästöjen vähentäminen alle 1990 päästötason.	Pöytäkirja tuli voimaan 29.12.2003. Sen on allekirjoittanut 35 valtiota ja EY sekä ratifioinut 27 valtiota ja EY. Suomi ratifioi pöytäkirjan 20.6.2000 ja EY 3.5.2001. Suomen elohopeapäästöt olivat 20, kadmiumpäästöt 79 ja lyijypäästöt 93 prosenttia pienemmät vuonna 2005 kuin vuonna 1990.

Sopimus	Tavoite	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Pysyvät orgaaniset yhdisteet (POPs) (Århus, 1998) 	Pysyvien orgaanisten yhdisteiden käytön vähentäminen tai lopettaminen. Dioksiini-, furaani- ja PAH-yhdisteiden sekä heksaklooribentseenipäästöjen vähentäminen alle 1994 tason.	Pöytäkirja tuli voimaan 23.10.2003. Sen on allekirjoittanut 35 valtiota ja EY sekä ratifioinut 27 valtiota ja EY. Suomi ratifioi pöytäkirjan 3.9.2002 ja EY 30.4.2004. Suomen dioksiini- ja furaanipäästöt olivat 20 ja PAH-yhdisteiden päästöt 16 prosenttia pienemmät vuonna 2005 kuin vuonna 1994.
<ul style="list-style-type: none"> Happamoitumisen, rehevöitymisen ja alailmakehän otsonimuodostuksen rajoittaminen (Göteborg, 1999) 	Rikin, typen oksidien, ammoniakkin ja haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjen vähentäminen siten, että ne ovat pysyvästi vuodesta 2010 alkaen alle pöytäkirjassa asetettujen enimmäispäästöjen. Suomen enimmäispäästöt 2010 jälkeen ovat rikille 116 000, typen oksideille 170 000, VOC:ille 130 000 ja ammoniakille 31 000 tonnia.	Vuonna 1979 yleissopimuksen allekirjoitti 31 valtiota ja EY Sopimuksen on ratifioinut 50 valtiota ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen 15.4.1981.
Tiedonsaanti ja osallistuminen		
<ul style="list-style-type: none"> Yleissopimus kansalaisten tiedonsaannista, osallistumisoikeudesta ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa (Århus, 1998) 	Ympäristöasioita koskevan tiedonsaannin, kansalaisten osallistumisen ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden takaaminen.	Sopimus tuli voimaan 30.10.2001. Sopimuksen on allekirjoittanut 39 valtiota ja EY ja ratifioinut 39 valtiota (ml. 6 ei-allekirjoittajavaltiota) ja EY. Suomi ratifioi sopimuksen 1.9.2004 ja EY 17.2.2005. Suomen lainsäädäntö täyttää pääosin sopimuksen vaatimukset.
<ul style="list-style-type: none"> Pöytäkirja epäpuh- tauksien päästöjä ja niiden siirtoja koskevista rekistereistä (PRTR) (Kiev, 2003) 	Parantaa tiedonsaantia ympäristöasioista integroidun päästö- ja siirtorekisterin avulla.	Pöytäkirjan on allekirjoittanut 37 valtiota ja EY ja ratifioinut yksi valtio ja EY.
Ympäristövaikutusten arviointi		
<ul style="list-style-type: none"> Yleissopimus valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoo, 1991) 	Merkittäviä haitallisia rajat ylittäviä vaikutuksia aiheuttavien hankkeiden ympäristövaikutusten arviointi sekä haittojen ehkäisy ja rajoittaminen ennen hanketta koskevan päätöksen tekoa.	Sopimus tuli voimaan 1997. Sen on allekirjoittanut 29 valtiota ja EY sekä ratifioinut 40 valtiota ja EY. Suomi on soveltanut sopimusta kymmeneen hankkeeseen ja ollut seitsemän kertaa kohdeosapuolena.
<ul style="list-style-type: none"> Strategista ympäristöarviointia koskeva pöytäkirja (Catvat, 2003) 	Todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien suunnitelmien ja ohjelmien sekä soveltuvin osin toimintaperiaatteiden ja säästöjen ympäristövaikutusten arviointi ja yleisön osallistuminen valmisteluun.	Pöytäkirjan on allekirjoittanut 36 valtiota ja EY ja ratifioinut 6 valtiota. Suomi ratifioi pöytäkirjan 18.4.2005.
Itämeren suojelu		
<ul style="list-style-type: none"> Helsingin sopimus Itämeren merellisen ympäristön suojelusta 1992 	Itämeren pilaantumisen ehkäiseminen ja lopettaminen sen ekologisen palautumisen edistämiseksi ja ekologisen tasapainon säilyttämiseksi.	Uusi sopimus tuli voimaan 17.1.2000 ja maatalouden aiheuttaman kuorituksen ehkäisemistä sekä alusperäisten jätteen vastaanoton järjestämistä koskevien liitteiden III ja IV muutokset 31.12.2000. Lisäksi aluksista peräisin olevan saastumisen ehkäisemistä koskevat liitteen IV muutokset ovat tulleet voimaan 1.12.2002 ja 1.7.2004.

Sopimus	Tavoite	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Itämeren ympäristönsuojeluohjelma 1992 	Pahimpien Itämeren piste- ja hajakuormittajien eliminointi.	Toteutetaan kansallisen lupamenettelyn sekä kahden- ja monenvälisen yhteistyön, erityisesti lähialueyhteistyön kautta. Itämeren alueen 163 pahimmasta kuormittajasta 82 oli saatu eliminoitua elokuuhun 2006 mennessä.
<ul style="list-style-type: none"> Itämeren merellisen ympäristön suoje-lukomission (Helcom) suositukset ja ministerijulkilausumat 1988, 1998 ja 2001 	Mereen kohdistuvan ravinne- ja raskasmetallikuormituksen sekä pysyvien tai myrkyllisten orgaanisten yhdisteiden vähentäminen 50 prosentilla vuoteen 2005 mennessä vuoden 1987 tasosta. Vuoden 2001 ministerijulkilausuman tavoitteena on lisätä merenkulun turvallisuutta.	Itämeren valuma-alueella vesistöihin päätyvän kokonaisravinnekuormituksen arvioidaan laskeneen noin 40 % 1980-luvun lopulta. Yhdyskuntien ja teollisuuden fosforikuormituksen 50 % vähennystavoite on saavutettu lähes kaikissa Helcom -maissa, typpikuormituksen tavoitetta ei. Maatalouden kuormitus ei ole vähentynyt tavoitteen mukaisesti. Kuormituksen vähenemä ei vielä näy Itämeren kuormituksessa. Kansallisesti tavoitteita toteutetaan valtioneuvoston hyväksymän ”vesiensuojelun tavoitteet 2015” ja Suomen Itämeren suoje-luohjelman ja toimenpideohjelman sekä EY-säädösten kautta. Kaikki merenkulun turvallisuutta koskevan julkilausuman toimet ovat toteutuneet.

Liite 3.I Alueellisten ympäristökeskusten toimintatietoja

YMPÄRISTÖN-SUOJELU	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
Ympäristöluvut																
- ratkaistut	88	94	64	68	41	15	47	19	122	39	78	14	29	718	717	641
- vireillä 31.12.	142	168	72	58	29	21	22	26	149	22	52	8	9	778	896	947
- käsittelyaika keskim. kk	16,6	14,7	11,2	15,9	11,0	12,0	7,5	14,9	11,9	12,0	11,2	7,0	7,0	12,5	11,0	10,4
- uuden toiminnan ja toiminnan muutosten lupia käsitelty 8 kk:ssa	66 %	47 %	87 %	68 %	54 %	60 %	89 %	75 %	68 %	74 %	100 %	80 %	94 %	72 %	67 %	76 %
Ympäristönsuojeluilmoitukset																
- YSL:n mukaiset ilmoitukset	208	62	41	24	27	17	25	28	29	20	24	18	10	533	980	578
- jätetiedostoon merkityt toiminnot	39	15	12	44	3	7	12	28	27	29	17	4	11	248	450	280
YSL:n ja VL:n mukaisista lupa-asioista annetut lausunnot, kpl	139	211	107	87	95	54	77	54	153	54	112	35	153	1 331	1 288	1 269
Valvonta: tarkastuskäynnit	310	249	238	307	207	90	198	114	328	130	344	132	174	2 821	2 911	2 852
Vesien suojeleminen																
- vesien suojeleminen kosk. maatalouden erityistukilauus., kpl	80	198	27	7	42	12	22	9	273	25	12	0	0	707	1 247	768
- vesien suojeleminen avustukset, myönnetty kpl	10	34	0	12	3	1	2	7	8	4	17	3	6	107	104	139
- vesien suojeleminen avustukset, 1000 €	208	180	0	160	73	180	140	159	140	200	204	425	110	2 179	2 152	1 957
ALUEIDEN KÄYTTÖ	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
Yleis- ja asemakaavoitusta koskevat viranomaisneuvottelut	138	147	77	51	53	52	45	21	71	85	63	23	43	869	754	895
Kunnista tiedoksi tulleet päätökset	2259	1227	638	949	566	262	497	390	820	622	859	146	398	9 633	9 510	9 028
Oikaisuohjeet	3	2	1	0	0	0	3	1	1	1	2	1	1	16	8	12
Valitukset kaavapäätöksistä	7	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	0	5	18	10	12
Valitukset muista päätöksistä	13	9	8	1	1	6	12	8	11	3	16	3	3	94	87	85
Annetut lausunnot	360	236	177	135	146	99	76	85	209	140	218	51	145	2 077	1 878	1 842
Poikkeamisratkaisut																
- ratkaistut yhteensä, kpl	311	234	212	219	155	188	143	175	278	189	366	105	313	2 888	2 926	3 038
rannat	259	192	178	192	119	180	132	150	233	171	290	98	290	2 484	2 512	2 616
muut	52	42	34	27	36	8	11	25	45	18	76	7	23	404	414	422
- vireillä 31.12. yhteensä, kpl	142	117	50	100	24	37	46	30	77	45	60	18	58	804	829	873
- käsittelyaika keskimäärin, kk	3,8	4,7	2,9	3,0	2,0	2,0	3,9	2,8	2,0	4,9	1,9	2,9	3,3	3,2	3	3,3
- käsitelty alle 6 kk:ssa	85 %	83 %	100 %	98 %	98 %	97 %	81 %	90 %	94 %	74 %	99 %	100 %	84 %	89 %	89 %	87 %
Yleiskaava-avustukset, kpl	4	2	2	1	1	0	1	10	6	6	7	2	1	43	58	37
Yleiskaava-avustukset, 1000 €	35	10	20	7	20	0	5	30	16	100	30	75	0	348	301	276
Rakennusperinnön hoitoavustukset myönnetty, kpl	66	94	57	71	47	76	38	69	61	46	183	36	82	926	976	1 035
Rakennussuojelulain mukaiset päätökset	7	3	2	2	2	0	2	0	13	0	1	0	2	34	23	19

LIITE 3/2

LUONNONSUOJELU	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
SUOJELUOHJELMAT ¹⁾																
- kaupungit kpl	28	60	12	4	2	8	6	5	70	20	101	1	30	347	409	599
- vaihdot kpl	13	5	6	0	1	1	0	0	38	1	20	5	14	104	131	168
- lunastukset kpl	2	4	1	0	1	8	0	0	5	1	5	1	3	31	22	28
- hallinnan siirrot, per. kpl	3	2	1	1	0	3	0	0	0	2	3	1	0	16	19	15
- yksityiset suojelualueet kpl	35	95	37	58	14	23	44	14	85	30	76	6	8	525	650	599
YHTEENSÄ kpl	81	166	57	63	18	43	50	19	198	54	205	14	55	1 023	1 231	1 409
"toteutettujen alueiden si- säلتämät kiinteistöt kpl"	249	369	78	79	75	86	52	19	264	67	278	14	111	1 741	1 867	1 987
- kaupungit ha	471	458	85	27	9	157	22	29	1 372	242	935	5	455	4 266	4 972	8 554
- vaihdot ha	207	46	44	0	2	5	0	0	558	75	578	38	315	1 868	3 724	3 950
- lunastukset ha	37	128	1	0	7	31	0	0	98	0	323	15	68	708	509	758
- hallinnan siirrot, per.	10	33	39	25	0	25	0	0	0	35	45	127	0	338	488	175
- yksityiset suojelualueet ha ²⁾	1 335	2 091	835	583	482	692	340	649	3 545	447	1 624	55	922	13 601	13 243	16 902
YHTEENSÄ ha	2 060	2 756	1 004	634	500	909	362	679	5 573	800	3 505	240	1 760	20 781	22 936	30 339
kauppahinta milj.euroa	1,4	1,5	0,5	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	2,0	0,6	0,8	0,0	0,2	7,5	8,6	14,4
luov.omais.arvo milj.euroa	0,6	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,4	0,8	0,1	0,1	2,8	4,4	6,5
väliraha milj.euroa	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,3	0,7
lunastuskorvaus milj.euroa	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	1,6	0,5	1,3
hall.siirotojen, perint.arvo, milj. euroa	0,4	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	1,1	3,0	1,1
yksityiset LS-alueet milj. euroa	0,2	0,6	0,1	0,1	0,0	1,2	0,2	0,1	4,9	1,8	0,3	0,0	0,1	9,7	8,3	9,2
Arvo yht. milj. euroa	2,8	2,6	0,9	0,2	0,2	1,6	0,3	0,1	7,5	2,8	3,1	0,3	0,4	22,8	26,2	33,1
1) Sisältää ympäristökeskusten, YM:n ja Metsähallituksen hankinnat																
2) Yksityisten suojelualueiden v.2006 kokonaispinta-ala 13 600 ha sisältää 5827 ha vesialueita, minkä lisäksi rauhoitettiin 13 182 ha ns. RSO- ja Natura-vesialueita (LSU:ssa).																
LSL:n mukaiset rajaus- ja rauhoituspäätökset																
Suojellut luontotyytit (29 §) kpl	21	11	43	3	0	8	0	2	8	4	0	0	0	100	135	138
Suojellut luontotyytit (29 §) ha	18	13	50	10	0	6	0	4	32	1	0	0	0	132	295	230
Erit.suoj.lajien es.paikat (47 §) kpl	7	2	0	1	0	0	1	4	0	0	0	0	0	15	21	22
Erit.suoj.lajien es.paikat (47 §) ha	12	49	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0	65	12	30
Liito-oravan lis.-ja levähdys- paikat (72a §) kpl	50	15	21	55	2	14	1	3	18	17	1	0	0	197	152	59
Liito-oravan lis.-ja levähdys- paikat (72a §) ha	24	1	6	1	0	5	0	3	5	4	3	0	0	53	65	26
Alueen määräaik. rauhoitta- minen (25 §) kpl	3	8	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	15	7	24
Alueen määräaik. rauhoitta- minen (25 §) ha	9	169	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	0	186	23	186
ns. METSO - toteutus yht.																
Kaupat, päätökset, sopi- mukset ym. yht. kpl	13	12	5	3	2	6	3	16	2	4	13	0	8	87	81	
Kiinteistöt yht. kpl	14	13	5	3	2	6	3	16	2	4	13	0	8	89	85	
Pinta-ala yht. ha	61	188	71	12	19	190	40	206	14	85	270	0	213	1 370	2 262	
Arvo milj.euroa yht.	0,4	0,2	0,4	0,1	0,1	1,3	0,3	0,9	0,1	0,6	0,8	0,0	0,6	5,7	4,5	

VESIVAROJEN KÄYTTÖ JA HOITO	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
Vesihuoltoavustukset, myönnetty kpl	9	28	21	29	25	9	8	46	14	14	25	20	6	254	254	445
Vesihuoltoavustukset, myönnetty 1000 €	727	480	600	590	598	1 202	470	358	373	570	435	150	150	6 703	6 695	6 998
Valmistuneet pohjavesiselvitykset, kpl	5	1	0	0	3	5	3	2	4	3	2	0	3	31	39	52
TUTKIMUS, SEURANTA JA YMPÄRISTÖTIE-TOISUUS	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
Ympäristökeskuksen alueelta otetut valtakunnalliset seurantanäytteet, kpl	1261	912	377	892	1518	436	634	1028	1400	724	643	677	1097	11 599	12 634	12 605
Ympäristökeskuksen alueelta otetut alueelliset seurantanäytteet, kpl	2359	1897	566	2756	1700	1136	1123	2682	17300	2074	1618	1183	2931	39 325	40 575	44 329
Julkaisut	10	15	18	5	12	7	10	22	7	16	10	8	18	158	192	237
Tiedotteet	62	59	116	104	45	53	110	54	47	101	59	23	52	885	896	893
YLEISET YMPÄRISTÖ-TEHTÄVÄT	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
YVA-menettely, lausunnot																
- arviointiohjelmista	5	2	0	1	8	1	0	2	5	3	4	1	3	35	25	39
- arviointiselostuksista	3	2	0	3	5	1	0	2	5	1	1	0	1	24	30	35
Ympäristötyöt																
RAKENTAMISKUST. milj euroa																
(Ei sis. alv eikä palkkaper. työll.)																
- YM:n toimialan hankkeet	1,0	0,1	0,2	2,2	1,1	1,0	0,8	1,6	0,5	0,7	2,0	1,3	1,1	13,5	12,0	
- MMM:n toimialan hankkeet	0,7	1,3	1,0	2,0	2,4	1,3	1,7	0,1	3,2	0,8	3,6	0,2	2,1	20,3	18,1	
- Muut hankkeet	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,0	0,2	1,3	1,6	
- yhteensä	1,7	1,4	1,2	4,4	3,5	2,2	2,5	1,7	4,0	1,6	5,8	1,5	3,5	35,1	31,7	34,4
- yht mukaanlukien alv	2,0	1,7	1,5	5,4	4,2	2,6	2,9	1,9	4,6	1,7	6,8	1,7	4,0	41,1	37,4	40,3
Hankkeiden työllistävä vaikutus																
- investointiohjelmien tod. työ., htv/v	9	6	13	27	13	19	14	4	33	6	54	14	53	266	378	340
- ympäristönhoitotyöt (YTY), htv/v	0	0	0	0	30	38	11	21	0	54	0	48	105	307	272	346
HENKILÖSTÖ 31.12.	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
- toimintamomentti	132	113	84	119	84	92	86	75	217	96	131	64	115	1 408	1 442	1 454
- kaikki	154	137	96	138	104	117	123	122	295	143	182	104	191	1 906	1 925	1 972
MÄÄRÄRAHAT																
MÄÄRÄRAH. KÄYTTÖ milj euroa	15,4	16,4	10,6	15,1	13,9	13,7	12,1	9,5	27,8	14,6	22,1	8,8	20,2	200,3	189,9	194,0
TUOTOT (nettobudjetoid.) milj euroa	1,0	0,8	0,7	1,3	0,9	0,6	0,4	0,7	1,5	0,8	0,7	0,3	0,7	10,35	9,77	6,60

LIITE 3/4

	UUS	LOS	HAM	PIR	KAS	ESA	PSA	PKA	LSU	KSU	PPO	KAI	LAP	2006	2005	2004
TAUSTATIEDOT																
KUNTIEN MÄÄRÄ 2006	34	80	28	33	24	20	23	16	56	30	40	10	21	431	432	444
ASUKKAITA (1000 as) 31.12.2005	1 452	686	367	469	321	161	250	168	438	268	378	85	186	5 256	5 237	5 237
PINTA-ALA (1000 km ²)	9,5	19,7	11,6	14,3	13,0	18,7	20,4	21,8	26,9	19,9	36,8	24,9	98,9	338	338	338

YMPÄRISTÖKESKUSTEN LYHENTEET

UUSIMAA	UUS
LOUNAI-SUOMI	LOS
HÄME	HAM
PIRKANMAA	PIR
KAAKKOIS-SUOMI	KAS
ETELÄ-SAVO	ESA
POHJOIS-SAVO	PSA
POHJOIS-KARJALA	PKA
LÄNSI-SUOMI	LSU
KESKI-SUOMI	KSU
POHJOIS-POHJANMAA	PPO
KAINUU	KAI
LAPPI	LAP

Liite 3.2 Ympäristölupavirastojen toimintatietoja

	LSY 2006	ISY 2006	PSY 2006	yhteensä 2006	yhteensä 2005	yhteensä 2004
YMPÄRISTÖLUVAT						
- ratkaistut	117	63	67	247	279	226
- vireillä olevat	187	70	75	332	398	447
SEKAHANKKEET						
- ratkaistut	30	3	34	67	50	39
- vireillä olevat	29	13	30	72	88	87
VESITALOUSASIAT (muut kuin katselmusasiat)						
- ratkaistut	256	160	75	491	451	449
- vireillä olevat	195	64	52	311	294	254
KATSELMUSASIAT						
- ratkaistut	3	0	0	3	23	5
- vireillä olevat 31.12.	9	2	2	13	13	34
HALLINTOPAKKOASIAT						
- ratkaistut	37	19	22	78	65	59
- vireillä olevat	45	12	9	66	52	38
ILMOITUSASIAT						
- ratkaistut	7	5	7	19	12	16
- vireillä olevat	2	0	1	3	4	1
RATKAISTUT ASIAT YHTEENSÄ	450	250	205	905	880	794
VIREILLÄ OLEVAT ASIAT 31.12. YHTEENSÄ	467	161	169	797	849	861
PÄÄTÖSTEN KÄSITTELY- AIKA, KK						
- ympäristönsuojelulain mukaiset asiat	21,6	13,5	13,2	17,2	16,1	12,7
- sekahankkeet	23,1	11,0	12,3	17,1	13,3	15,6
- vesitalousasiat (muut kuin katselmusasiat)	10,2	4,0	7,0	7,7	7,3	8,5
- katselmusasiat	102	0	0,0	102,3	126,2	79,6
- muut asiat	10,8	4,7	4,0	7,3	6,6	5,9
Tuottavuus (ratkaisua / htv)	10,1	10,2	9,7	10,0	9,5	8,9
Taloudellisuus (kustannuk- set € / ratkaisu)	6 569	6 678	6 879	6 670	6 859	7 203
HENKILÖSTÖ 31.12.	45	24	19	88	91	95
HENKILÖTYÖVUODET	44,4	24,6	21,1	90	93	89

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTOJEN LYHENTEET

LÄNSI-SUOMEN YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO	LSY
ITÄ-SUOMEN YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO	ISY
POHJOIS-SUOMEN YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO	PSY

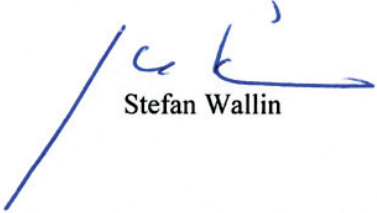
Liite 3.3 Keskeiset henkilöstötunnusluvut 2006

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ, HENKILÖSTÖRAKENNE JA HENKILÖSTÖKULUT	YM	YKE	YLV
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	317	1 408	88
muutosprosentti edellisvuoteen	-1,3 %	-2,4 %	-3,3 %
Henkilötyövuodet	316	1 384	90
Henkilöstön keski-ikä	49,2	48,3	49,7
45 vuotta täyttäneiden osuus	73 %	67 %	74 %
Koulutustasoindeksi	5,9	5,6	6,3
Määräaikaisen henkilöstön osuus	14,8 %	9,5 %	22,7 %
Osa-aikaisen henkilöstön osuus	5,0 %	7,0 %	5,7 %
"Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (sis. koulutukseen osallistumisen)"	79 %	80 %	82 %
Kokonaistyövoimakustannukset 1000 €	16 250	60 032	5 118
Tehdyn työajan palkat, osuus palkkasummasta	76 %	75 %	76 %
Välilliset työvoimakustannukset 1000 €	6 047	23 891	1 937
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista, %	60 %	66 %	61 %
TYÖHYVINVOINTI			
Työtyytyväisyysindeksi	3,27	3,35	3,42
Lähtövaihtuvuus (sis myös eläkkeelle siirtymisen)	4,9 %	3,1 %	8,8 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen	0,3 %	0,7 %	0,0 %
Sairauspoissaolot työpäivää/htv	9,0	8,8	7,2
Työterveyshuolto €/htv, brutto	605	499	414
OSAAMINEN JA MUU AINEETON PÄÄOMA			
Koulutus ja muu kehittäminen €/htv	1 412	1 510	1 968
Ammattitaidon kehittämisen osuus työajasta pv/htv	4,9	6,1	5,7
Ympäristöhallinnon atk-ajokorttitutkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä	17 %	80 %	35 %

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty 15.3.2007

Ympäristöministeri

Stefan Wallin

Ministeri

Hannes Mäkinen

Kansliapäällikkö

Sirkka Hautojärvi

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

ISBN 978-952-11-2627-7 (nid.)

ISBN 978-952-11-2628-4 (PDF)

ISSN 1796-1696 (pain.)

ISSN 1796-170X (verkköj.)